Харківська державна академія культури

Актори театру і кіно

на листівках «Укртеакіновидаву»

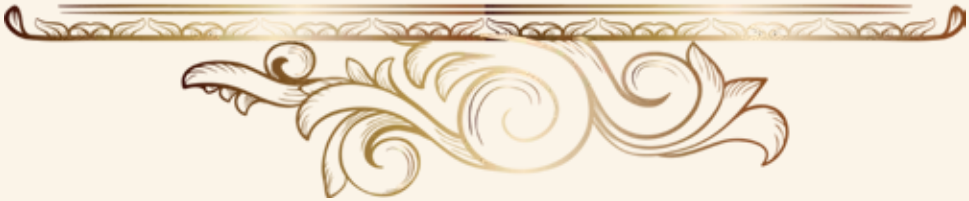

Харків
ТОВ Видавництво «Точка»
2023

УДК 791.635-051+792.071.2.028]:655.3.066.32:655.4]]”1929/1931”(084/12
М65

Рекомендовано до друку вченою радою Харківської державної академії культури
(протокол № 12 від 28.06.2023 р.).

Видання здійснено за фінансової підтримки депутата Харківської обласної ради,
почесного президента Харківського дипломатичного клубу Сергія Чернова.

М65 **Актори театру і кіно на листівках видавництва «Укртеакіновидав»** / упор. і автор передм. В. Н. Мирославський. Харків : ТОВ Видавництво «Точка», 2023. — 252 с.
ISBN 978-617-7856-57-2

Видання цього альбому листівок з портретами акторів театру і кіно, які були надруковані Українським теа-кіно видавництвом («Укртеакіновидав») на початку 1930-х років, є першою спробою висвітлити маловідомий спектр поліграфічної діяльності цього видавництва. За короткий час свого існування, який збігся з загальним посиленням значущості елементів національної ідентичності в українському суспільстві, «Укртеакіновидав» зробив багатий внесок в розвиток української культури.

Під час роботи над альбомом було проведено багаторічну роботу зі збору та реставрації листівок. Видання містить 102-і листівки, які публікуються вперше. Видання розраховане на дослідників, викладачів вищих навчальних закладів та усіх, хто цікавиться історією українського кіно і української культури.

УДК 791.635-051+792.071.2.028]:655.3.066.32:655.4]]”1929/1931”(084/12

ISBN 978-617-7856-57-2

© Мирославський В.Н., 2023
© ТОВ Видавництво «Точка», 2023

Новий унікальний проєкт Володимира Мирославського присвячено видавництву «Укртеакіновидав». Ілюстроване видання розповідає про людей, які уособлювали тогочасне сценічне і кіномистецтво. Через багато років ми маємо можливість роздивитись дивовижні «інші» обличчя, що значно відрізняються від сучасників. Здається, на сторінках альбому причаїлася пам'ять про цілу епоху.

Це не лише альбом світлин минулої епохи, це велика дослідницька та пошукова робота. Систематизовано і викладено листівки, більшість з яких ніколи не публікувались на широкий загал, оскільки зберігались в приватних колекціях та архівах. «Укртеакіновидав» зафіксував обличчя, а разом з цим імена і долі окремих представників мистецтва, що є живими свідками певних сторінок в історії нашої культури.

Я завжди з цікавістю слідкую за новими роботами Володимира Мирославського. І цього разу я знову зворушений. Проєкт покликаний не лише врятувати від забуття рідкісні фотографії відомих і маловідомих особистостей. Історичні листівки свідчать про велику творчу спадщину України відтепер відкриту для сучасників та майбутніх поколінь. Це саме той випадок коли матеріальні цінності залишаються нарівні з духовними.

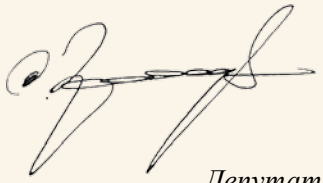

Депутат Харківської обласної ради,
почесний президент Харківського дипломатичного клубу
Сергій Чернов

Моєму сину Інокентію Мирославському
присвячую цю книгу

ЗМІСТ

Від упорядника 6

Недовга історія «Укртеакіновидаву» . . . 7

Окрліт № 1932 29

Київський окрліт № 05419. Серія 1 . . . 51

Київський окрліт № 0764. Серія 2 95

Київський окрліт № 0764. Серія 3 . . . 127

Київський окрліт № 0764. Серія 4 . . . 163

Київський міськліт № 1070 173

Київський міськліт № 1730 197

Київський міськліт № 02600 213

Київський окрліт № 0170 225

Безіменна серія 245

Список персоналій 250

ВІД УПОРЯДНИКА

Видання альбому листівок акторів театру і кіно, надрукованих Українським теа-кіно видавництвом («Укртеакіновидав») є першою спробою висвітлити маловідомий спектр поліграфічної діяльності цього видавництва. Під час роботи над альбомом було проведено багаторічну роботу зі збору та реставрації листівок. Усі листівки розміщені у хронологічному порядку за номерами, присвоєними видавництвом, та згруповані за серіями. У кожній окремій серії листівки розміщено за абеткою. Видання містить 102-і листівки, які люб'язно надали колекціонери з Харкова, Києва, Одеси і Дніпра, за що їм висловлюю щиру подяку.

У книзі використані матеріали з приватних архівів *Олега Бесєдіна (Дніпро), кінотеатру Боммер (Харків), Нурії Бусігіної (Дніпро), Анатолія Дроздовського (Одеса), Володимира Мирославського (Харків), Радислава Пересецького (Київ), Романа Росляка (Київ), Артура Турбінського (Дніпро), Ганни Холод (Київ), Юрія Шеїна (Харків).*

Окрема подяка відомому українському філокартисту ***Аркадію Хільковському.***

У це лихоліття, коли Росія розв'язала кровопролитну війну проти України, видання книги, присвяченої історії української культури є, на наш погляд, як ніколи актуальним. Цей проект реалізовано завдяки підтримці депутата Харківської обласної ради, почесного президента Харківського дипломатичного клубу ***Сергія Івановича Чернова.***

НЕДОВГА ІСТОРІЯ «УКРТЕАКІНОВИДАВУ»

В українському кінознавстві склалася традиція досліджувати й трактувати історію вітчизняного кіно винятково як історію кіномистецтва. Історію українського кіномистецтва вивчають і сучасні дослідники. Такий підхід більше ніж правомірний, але досить однобічний. Монографія «Фактографическая история кино в Украине. 1896–1930»[1] є першою в українському кінознавстві спробою системного дослідження українського кінематографу з позицій історії кіногалузі. У роботі здійснено спробу розглянути кінематограф у складній взаємодії його складників: управління, репертуарної політики, кіновиробництва, кінотехніки, кінофікації, кінопрокату, економіки, закордонних зв'язків, системи підготовки кадрів. Але поза межами цього масштабного чотиритомного дослідження залишилося становлення поліграфічного спрямування діяльності Всеукраїнського фотокіноуправління (ВУФКУ).

Однією з малодосліджених сторінок історії та розвитку української кіногалузі в області видавничої справи є діяльність Всеукраїнського театрального й кінофотовидавництва «Укртеакіновидав»[2]. За недовгий термін свого існування (менш трьох років) підприємство випустило сотні поштових листівок (в основному акторів) і десятки книг, присвячених кінематографу, частково театру, а також художню і музичну літературу.

Дослідження ситуації в українському кіновиробництві, що стало поштовхом до виникнення спеціалізованого кіно- та театрального видавництва «Укртеакіновидав» наприкінці 1920-х років, дозволило простежити шлях розвитку, становлення видавництва, наслідки втручання партійних органів у його розвиток. А також оцінити, яку роль у розвитку «Укртеакіновидаву» відіграли відносини ВУФКУ з російським видавництвом «Теакінодрук», проаналі-

1. Мирославский В. Н. Фактографическая история кино в Украине. 1896–1930. Т. 3. Ч. 1. Харків : «Дім реклами», 2017. 676 с.; Мирославский В. Н. Фактографическая история кино в Украине. 1896–1930. Т. 3. Ч. 2. Харків : «Дім реклами», 2017. 680 с.; Мирославский В. Н. Фактографическая история кино в Украине. 1896–1930. Т. 4. Харків : «Дім реклами», 2017. 352 с.; Мирославський В. Н. Історія українського кіно 1896–1930: факти і документи. Т. 1. Харків : Дім Реклами, 2018. 680 с.; Мирославський В. Н. Історія українського кіно 1896–1930: факти і документи. Т. 2. Харків : Дім Реклами, 2018. 528 с.

2. Діяльності видавництва «Укртеакіновидав» присвячено лише кілька досліджень: Холод Г. Я. Специфіка висвітлення а «Кіно-газеті» (1930) діяльності видавництва «Укртеакіновидав» // Соціальні комунікації: теорія і практика : наук. журн. 4. 5. К., 2017. С. 47–56; Холод Г. Я. Специфіка висвітлення а «Кіно-газеті» (1930) діяльності видавництва «Укртеакіновидав» // Соціальні комунікації: теорія і практика : наук. журн. Т. 5. К., 2017. С. 73–79; Холод Г. Я. Специфіка висвітлення діяльності видавництва «Укртеакіновидав» у «Кіно-газеті» (1930) // «Кіно-газета» (1930): специфіка висвітлення проблематики. К. : Видавництво «Білий Тигр», 2018. С. 47–57; Мирославський В. Н. Діяльність видавництва «Укртеакіновидав» наприкінці 1920-х — на початку 1930-х років // Культурологічна думка : [зб. наук. пр.] / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. Київ, 2017. № 12. С. 199–206.

зувати жанрові та тематичні напрямки випущеної кінолітератури та різновид поліграфічної продукції «Укртеакіновидаву» (на прикладі листівок), а також висвітлити причини закриття цього видавництва на початку 1930-х років.

Детальне вивчення архівних матеріалів кінця 1920-х — початку 1930-х років, а також продукції вищезгаданого видавництва дозволило зрозуміти, за яких політичних умов налагоджувалась організація поліграфічної справи в Україні.

Друга половина 1920-х років, ознаменована становленням радянського театру та кінематографу, показала з усією очевидністю необхідність створення спеціалізованого видавництва, яке заповнило б утворений інформаційний вакуум у кіно- та театральній області.

Для обслуговування необхідною літературою всього Радянського Союзу державними органами влади було створено видавництво «Теакінодрук», яке проіснувало відносно недовго — з 1927 по 1930 рік. Видавництво створювалося з метою випускати літературу з театрального, кіно-, фотомистецтва.

У 1925 році ЦК РКП(б) зобов'язав кінопрокатників РРФСР субсидувати створення централізованого спеціалізованого видавництва. 17 липня 1925 року з урахуванням ліквідованого видавництва «Міжрабкопсєвзапкіно» було створено Ленінградське відділення кіновидавництва РРФСР «Кінодрук».

8 жовтня 1927 року видавництво перейменовується на Театрально-кінематографічне видавництво «Теакінодрук». 16 січня 1928 року воно реорганізується у Ленінградське обласне відділення державного театрально-кінематографічного видавництва СРСР, а з 1 січня 1930 року під маркою «Теакінодрук» вливається до Ленінградського відділення Державного видавництва СРСР[3].

Видавництво випускало та поширювало газети, журнали і книги з театрального та кіномистецтва. Всі ці книги були невисокої поліграфічної якості, друкувалися порівняно невеликими тиражами та коштували відносно недорого. Передбачалося, що власник книги після її прочитання не залишатиме її собі, а передаватиме прочитаний екземпляр у користування іншому читачеві.

У видавництві друкувалися книги різної жанрової класифікації. Тематичну структуру книжкової продукції «Теакінодрук» складали видання наступних категорій: 1) кіномистецтво; 2) театральне мистецтво; 3) акторська майстерність; 4) біографії кіноакторів та кінорежисерів; 5) навчальні посібники з кінематографії; 6) довідники; 7) монографії з теорії кіно; 8) нотні збірки для кіноакомпаніаторів; 8) образотворчі видання (плакати, листівки). Також видавництво випускало кінематографічну пресу: газету «Кіно», журнали «Радянський екран», «Радянське кіно», «Кіно-фронт». Така типова своєрідність поліграфічного репертуару обумовлена,

3. Ленинградское областное отделение Государственного театрального и кинематографического издательства СССР («Теакинопечать») (1925–1929) // Центральный государственный архив литературы и искусства Санкт-Петербурга (ЦГАЛИ). Ф. 57. Оп. 1. Д. 24.

перш за все, самою сутністю мистецтв, які є об'єктом мистецтвознавчих видань, а також особливостями історичного часу, в який вони випускалися[4].

І все ж левову частку продукції «Теакінодруку» складали листівки зірок західного кінематографу. Це було зумовлено не лише великою популярністю американських та європейських кіноакторів, а й вільними умовами існування підприємства — Головліт забороняв іншим видавництвам випускати подібні листівки. Більше того, за два роки сферу цієї монополії було вирішено розширити — Раднарком СРСР своєю постановою від 15 жовтня 1927 року «Про перетворення Товариства на паях "Кіновидавництво РРФСР" у "Теакінодрук"» затвердив новий статут акціонерного товариства. Однак подібна «сприятливість» Головліту та Раднаркому насправді виявилася згубною і призвела до драматичних наслідків.

Як виявилося, видавництво проводило в життя політичні цілі формально, внаслідок чого 1929 року почалася «чистка» підприємства. Перевірка Об'єднаного бюро скарг НК РСІ встановила «безпринципність у роботі видавництва та комерційний ухил» в його роботі.

Чистка також мала на меті перевірку виконання вказівки РСІ про перебудову роботи «Теакінодруку». У березні 1929 року в результаті цькування, влаштованого Відділом агітації та пропаганди (Агітпроп) ЦК ВКП(б), відбувся громадський судовий процес над керівником «Теакінодруку» В. П. Успенським. Йому були інкриміновані найтяжчі звинувачення, зокрема й політичні.

У квітні 1929 року внаслідок перевірки діяльності «Теакінодруку» комісією НК РСІ було встановлено, що «видавництво орієнтувалося головним чином на глядача комерційних кіно- та "великих" театрів. Прямим відображенням цього стала відсутність у виданій "Теакінодруком" літературної продукції, призначеної для обслуговування чергових політичних гасел та кампаній». Також у звіті комісії зазначалася наявність в роботі видавництва видання так званої «легкої» літератури (листівки, лібрето, біографії), і що все це було розраховане на «дрібнобуржуазні смаки обивательської маси, аполітично і позбавлене марксистського характеру».

Колегія НК РСІ РРФСР визнала недоцільним самостійне існування видавництва «Теакінодрук», запропонувавши передати його функції до Держвидаву. 7 липня видавництво «Теакінодрук» передало свої редакційні функції видавництву «Земля і фабрика».

Цього ж року на партійному з'їзді у справах кінематографу було висловлено думку про необхідність реорганізації кінопреси. Так, журнал «Радянський екран» та газета «Кіно» планувалося зробити ідеологічними центрами радянської кінематографії та громадської думки, «рупором» робітників та селян. Видавництво книг про кінематограф, яке було налагоджене видавництвом «Теакінодрук», насамперед має орієнтуватися на «масового робітничого та селянського читача». Для цього пропонувалося збільшити тиражі недорогої популярної літера-

4. Зазначимо, що подібна структура використовувалася і у видавництві «Укртеакіновидав».

тури про кіно з подальшим поширенням у профспілкових та сільських клубах, відділеннях ТДРК тощо[5].

У січні 1930 року Наркомат РСІ СРСР вкотре приступив до чистки апарату видавництва «Теакінодрук», внаслідок чого почали видаватися здебільшого брошури про кінофікацію села, стенограми різних кінонарад та інша політично ангажована література. Однак через заборону випуску комерційної кінолітератури зводити баланс «Теакінодруку» не вдавалося, і було ухвалено рішення про його ліквідацію:

«НК РСІ СРСР, перевіряючи роботу видавництва “Теа--Кинопечать” (Москва), виявив великі хиби організаційного, господарського та ідеологічного характеру. В зв'язку з цим видавництво покладено ліквідувати, як окрему одиницю. Його функції передано Держвидавові РСФРР. При ньому утворено спеціальний сектор, що відає виданням літератури з питань театру, кіна та взагалі мистецтва»[6].

В Україні випуск кінолітератури розпочинається з 1926 року. Здебільшого це були лібрето українських фільмів, кіносценарії та кіноромани, опубліковані видавництвом «Плужанин» та власними силами ВУФКУ, а також рекламні листівки різних кіно-

5. Общественность, печать и кино (по докладам тт. Мальцева и Смирнова) // Пути кино. Первое всесоюзное партийное совещание по кинематографии / под ред. Б. Ольхового. Москва : Теа-кино-печать, 1929. С. 465–466.
6. Ліквідація «Теа-Кинопечати»: [Ред. ст.] // Гарт. 1930. № 6. Червень. С. 197.

театрів[7]. За три роки вдалося видати лише 14 книг[8]. У кількісному та якісному плані ця література також нікого не задовольняла. Виникла гостра необхідність розширення асортименту кінолітератури на українському книжковому ринку. Це змусило ВУФКУ укласти договір з російським видавництвом «Теакінодрук», яке розвивалося швидкими темпами і мало у своєму арсеналі досить широкий спектр літератури про кінематограф. Угода про співробітництво була підписана 11 жовтня 1927 року.

Згідно з цим договором «Теакінодрук»[9] отримував можливість розповсюджувати свою продукцію у приміщеннях обласних відділів ВУФКУ та кінотеатрах з оплатою відповідною часткою витрат на орендну плату та комунальні послуги. При цьому ВУФКУ залишало за собою право самостійно розповсюджувати продукцію «Теакінодруку». Договір було підписано на один рік. Ось деякі пункти цього договору:

«…2. Для проведення операцій з розповсюдження

7. Мыславский В. Н. Фактографическая история кино в Украине. 1896–1930. Т. 4. Харків : «Дім реклами», 2017. С. 71.
8. Там само. С. 71–72.
9. У договорі «Теакінодрук» фігурує ще під старою назвою «Кінодрук».

кінолітератури обох сторін ВУФКУ надає зазначеному апарату уповноважених "Кинопечати" можливість користуватися приміщеннями обласних відділів ВУФКУ, які відводять уповноваженим "Кинопечати" в приміщеннях, які вони займають, необхідну площу.

3. ВУФКУ забезпечує "Кинопечати" право і можливість поширення кінолітератури, що нею видається, в театрах та інших місцях (через кіоски, ручний продаж тощо) за умови одночасного поширення в тих же місцях кінолітератури, що видається ВУФКУ, згідно з цим договором. На час дії цього договору, передбачене в цьому пункті право, ніяким іншим організаціям не може бути надано. <…>

5. За поширення кінолітератури, що видається ВУФКУ, останнє надає апарату "Кинопечати" такі ж знижки з номінальних цін, які поширюються виданням ВУФКУ, які цей апарат отримує від "Кинопечати". Жодних інших виплат за поширення видань ВУФКУ останнє не сплачує, і апарат "Кинопечати" вимагати інших виплат від ВУФКУ не має права. <…>

14. Юридичні адреси сторін: ВУФКУ — Київ, бульвар Шевченка, № 12. "Кинопечать" — Москва, Пристрасна площа, № 2/42»[10].

На підставі цього договору видавництво ВУФКУ збільшило тираж журналу і почало регулярно надсилати його до «Теакінодруку» та безпосередньо його уповноваженим в Україні. Видавництво ВУФКУ, відправляючи, довгий час не вимагало оплати, бо «Теакінодрук» ні разу не відмовлялося від одержання журналів. Таким чином на 19 квітня 1929 року сума боргу значно звеличилася і склала 13 125 рублів. Але російське видавництво лише частково погасило борг (8 814 руб.)[11].

Цей договір був невигідний для ВУФКУ. Російське видавництво отримало фактично необмежений дозвіл поширювати власну продукцію на території УСРР; натомість в документі були відсутні положення про поширення української літератури на терені РСФРР. Нонсенс, але ВУФКУ обмежили і в праві поширювати власну продукцію в Україні. Подальший перебіг подій показав недбале ставлення «Теакінодруку» до виконання своїх обов'язків в частині поширення української літератури. Про це, зокрема, йшлося в доповідній записці до відділу преси ЦК КП(б)У:

«Наприкінці 1927 року "Теакинопечать" склала угоду з ВУФКУ, за якою ВУФКУ передало "Теакинопечати" монопольне право поширювати свою кінолітературу по кінотеатрах України. ВУФКУ бажало цим зарадити поки що відсутності кіновидань на книжковому ринку України, а притому розраховувало, що "Теакинопечать" поширюватиме так само дбайливо й українську кінолітературу. Малось на увазі ще й те, що "Теакинопечать" поширюватиме ту літературу, яка потрібна й відповідна в умовах нашої дійсності.

Але "Теакинопечать" зразу виявила справжні наміри своєї політики.

---

10. ЦДАВО України. Ф. 1238. Оп. 1. Спр. 68. Арк. 87–88. Усі документи ЦДАВО України цитуються за виданням: Протоколи Правління ВУФКУ (1922–1930 рр.): зб. арх. док. / передм., упоряд., комент., прим. Р. В. Росляка. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018.

11. Сатир Г. Потрійна бухгалтерія в «Теакинопечати» // Кіно-газета. 1930. № 5(35). 20 лютого. С. 3.

Деякі видання ВУФКУ “Теакинопечать” не брала зовсім для поширення, а деякі, що їх вона брала, поширювала дуже й дуже кволо, так що для нас проглядала в цьому тенденція підривати існування»[12].

Вочевидь, підписання цього договору мало переважно комерційний характер і не мало мети поширення літератури про українське кіно. Про це також йшлося в доповідній записці у відділ преси ЦК КП(б) У:

«…Український книжковий ринок в кінотеатрах “Теакинопечать” наводнила виданнями, що не мали жодного стосунку до кінематографії, як радіо, спортивні тощо або театральні видання, цікаві для Москви або, в кращому разі, для РСФРР, або коли це й кінолітература, то або халтурно видана, або з явною тенденцією, а то й звичайним цькуванням, коли не української культури в цілому, то української кінематографії особливо, як було з виданнями “Кино”, “Советский экран”, “Жизнь искусства” і т. п.»[13].

Навіть після підписання другого договору, де «Теакинопечать» зобов’язувалася продавати літературу в РСФРР, видавництво не змінило своєї політики. ВУФКУ отримувало численні повідомлення про те, що навіть у райони компактного проживання українців (Сибір, Зелений Клин, Кубань, Саратівщина) українська література не доходила. Таким чином, необхідність створення власного видавництва в Україні ставала очевидною.

Наприкінці квітня 1928 року директор «Теакінодруку» приїхав до Києва для узгодження подальшої роботи видавництва з потребами ВУФКУ. На цей час активи російського «Теакінодруку» складалися з капіталів не лише організацій РСФРР, але також із засобів кіновідомств союзних республік — ВУФКУ, Держкінпрому Грузії, Узбеккіно. За повідомленням російського чиновника «Теакінодрук» планував налагодити випуск літератури про кіно та українську мову.

У 1928–1929 роках «Теакінодрук» видав лише кілька російськомовних буклетів українських фільмів («Запроданий апетит», «Мітрошка — солдат революції», «Звенигора» та ін.). Деякі з цих видань спричинили хвилю протесту в української інтелігенції.

У статті «Кіно-Друк на Україні й “Теа-Кино-Печать”» український письменник та сценарист Микола Ятко висловився про нездорові стосунки між «Теакінодруком» та ВУФКУ:

«…Не можна не обійти поруч з цим надзвичайно невигідної угоди ВУФКУ з московським т-вом “Теа-Кино-Печать”, що її склав колишній голова правління ВУФКУ т. Шуб. Ця угода паралізувала в основі будь-яку самостійну видавничу роботу. ВУФКУ вклало до “Теа-кино-печати” солідного пая й віддало т-ву монопольне право на експлуатацію читацького кіно-ринку України, за що т-во зобов’язалося розповсюджувати 3 000 примірників журналу “Кіно” й більше ні чого. <…>

12. ЦДАВО України. Ф. 1238. Оп. 1. Спр. 159. Арк. 80.
13. Там само.

Курйозна угода ця дійсна, й досі й ВУФКУ не може з неї виплутатись. Після довгих переговорів новому правлінню ВУФКУ пощастило досягнути того, щоб "Кино-Теа-Печать" розповсюджувало більше примірників журналу і поза межами УСРР, та не забувало висвітлювати роботу українського кіно і видавати українською мовою книжки»[14].

Проте не лише нездорові стосунки між «Теакінодруком» та ВУФКУ хвилювали Ятко. Письменник бачив коріння проблем в іншому — зневажливе ставлення росіян до всього українського — культури, традицій, мистецтва та кінематографу, зокрема. У своїй статті Ятко докладно зупинився на виданому «Теакінодруком» буклету до фільму О. Довженка «Звенигора»:

«Т-во "Кино-Теа-Печать" не забуло за українське кіно, навпаки, воно навіть почувало себе відповідальним за українську кінематографію, в тому вирішило негайно видати… біографію української (?!) кіноакторки Солнецової з лібрето "Звенигори". Зміст цього лібрето красномовніше всяких описів говорить як "Кино-Теа-Печать" розуміє завдання українського кіно й дбає про нього. <…>

Ясно, що "Теа-Кино-Печать" чудово зрозуміла і по своєму розшифрувала "Звенигору". Чого тут тільки нема: й "сині (шкода тільки, що на екрані не видно, що вони сині) жупани" й "чарівні полонянки", екзотика…

Рідко де знайдеш кращий взірець халтури, розложистої клюкви на всі 10 тис. примірників, що мають розповсюджуватись серед населення, як популяризація української кінопродукції… Це вже не — "Кіно-друк", а просто кінодрючок, що лупить по голові ні в чому неповинного кіноспоживача РСФРР, вбиваючи йому в голову поняття про Україну на штиб забутих уже анекдотів про широкоштанного (з "Черноє море"), із "лохматим чубом" дурного хохла.

Що ж у кожному разі т-во "Теа-Кино-Печать" виконує свою угоду цілком сумлінно! "Хочете — по українському? — нате вам і українське, словники й у нас є. Вам чого? Дьогтю? — ввольте дьогтю… малоросійського, перцю? — пожалуста, зводьте, первий сорт!...".

Гадаємо все ж, що ВУФКУ ні перцю, ні дьогтю від "Теа-Кино-Печати" більше не попросить… Після всього наведеного, годі ще раз підкреслювати той факт, що ні нормальний зріст української кінопродукції, а ні кіноосвіта й зокрема кіношкола, ані політосвітня справа кіно на Україні не обійдеться без кінопідручника, кінокнижки, що без спеціальної кінопреси не можна суспільству керувати українською кінематографією й, очевидно, що заходами бойовими треба розпочати цю справу розгорнувши її в усю широчінь.

Організація кіновидавництва на Україні мусить стати справою державної ваги. З рямок виробничо-прокатної рекламної роботи ВУФКУ, ця справа мусить вийти й вилитись у самостійну міжвідомчу видавничу організацію»[15].

Такої ж думки дотримувався оглядач газети «Пролетарська правда» В. Атаманюк. Зокрема, він зазначав, що у буклеті до фільму О. Довженка «Звенигора» налічувалася велика

14. Ятко М. Кіно-Друк на Україні й «Теа-Кино-Печать» // Культура і побут. 1928. № 37. 14 вересня. С. 5.
15. Там само.

кількість неточностей, фальші та наклепу на ідею фільму (звинувачення у пропаганді «українського шовінізму»). Жорсткій критиці автор піддав упереджений підхід видавництва до української мови. У результаті автор статті закликав якнайшвидше створити власне українське кіновидавництво. Подібні заклики звучали в пресі дедалі частіше:

«З огляду на те, що Акційне Товариство "Теа-Кино-Печать", правління якого міститься в Москві, слабо обслуговує українську кінематографію, Правління ВУФКУ ухвалило зняти питання про організацію на Україні окремого видавництва "Кіно-Друк" на зразок "Теа-Кино-Печать", яке мало-б на меті задовольняти національні культурні потреби української кінематографії та обслуговувати українське населення не тільки на Україні, але й на території всього Радсоюзу. Як акціонера "Кіно-Друку" буде запрошено "Теа-Кино-Печать"»[16].

Зазначимо, що про необхідність започаткування спеціалізованого кіновидавництва в Україні розуміло й керівництво ВУФКУ, оскільки українські видавництва ДВУ та Книгоспілка лише у невеликих кількостях випускали кінолітературу. В Україні поширювалися переважно книги з мистецтва російською мовою, що, з одного боку, не відповідало завданням просування української книги в маси, а з іншого — якісним вимогам до літератури, яка висвітлювала б питання мистецтва та кіномистецтва, зокрема.

Крім того, на сторінках російських видань мала місце нездорова критика досягнень та недоліків у роботі ВУФКУ, а також систематичне цькування продукції української кінематографії, для чого не було жодних підстав. У зв'язку з таким станом справ було ухвалено рішення відмовитися від залучення капіталів видавництва «Теакінодрук» для організації українського кіновидавництва. («Кінодрук»)[17].

27 квітня 1928 року засідання Правління ВУФКУ ухвалило:

«1) Констатувати, що Т-во "Теакинопечать" слабо обслуговувало українську кінематографію і що, одночасно з цим, з боку органів "Теакинопечати" мала місце нездорова критика досягнень і хиб в роботі ВУФКУ, а систематичне цькування продукції української кінематографії, для чого не було найменших підстав.

2) Констатувати, що, не зважаючи на те, що ВУФКУ пішло назустріч "Теакинопечати" в його роботі, придбавши паї на суму 30 000 крб. національні культурні потреби української кінематографії "Теакинопечать" обслуговувала надто слабо, а українську національну меншість на території РСФРР, яка становить понад 7 мільйонів чол., Т-во "Теакинопечать" зовсім не обслуговувало.

З огляду на це — визнати за потрібне зняти питання про організацію "Кінодруку" на Україні з притягненням капіталів Т-ва "Теакинопечать" до участі в організації українського "Кінодруку".

16. Організація «Кіно-друку»: [Ред. ст.] // Агітація й пропаганда. 1928. № 17. Червень. С. 105.
17. Організація «Кіно-друку»: [Ред. ст.] // Зоря. 1928. № 6(42). Червень. С. 30.

Художньому відділові опрацювати питання про організацію “Кінодруку” на Україні, скориставшись з досвіду й практики роботи “Теакинопечати” і визначити способи притягнення “Теакинопечати” до цієї роботи.

3) При організації “Кінодруку” на Україні визнати за потрібне передбачити обслуговування українського населення не лише на Україні, але й на території всього Рад союзу.

Оскільки тепер такої організації ще немає, визнати за можливе обслуговувати це населення кіновиданнями ВУФКУ, на що скласти додаткову угоду з Т-вом “Теакинопечать”, а також виданням останнього.

4) Умову з “Теакинопечать” залишити в силі до 1 жовтня ц. р., але визнати за потрібне, щоб при організації “Кінодруку” на Україні була відповідна наступність між “Теакинопечать” і організацією українського “Кінодруку” в такий спосіб, щоб роботу було передано на повному ходу й на умовах, корисних для обох сторін.

5) У зв’язку з тим, що орган української кінематографії, журнал “Кіно”, на розповсюдження якого складено генеральну угоду з “Теакинопечать”, останнє розповсюджувало слабо, й проти інших видань, що їх розповсюджувало Т-во “Теакинопечать” на Україні, журнал “Кіно” становив дуже незначний відсоток, визнати за потрібне, щоб, починаючи з травня м-ця до жовтня м-ця ц.р. Т-во “Теакинопечать” розповсюджувало журнал “Кіно” в кількості, не менше 6 000 прим., знявши одночасно клопотання перед Центральною управою “Теакинопечать”, щоб вона вжила заходів до максимального збільшення цієї кількості.

Якщо “Теакинопечать” відмовиться від розповсюдження такої кількості примірників журналу “Кіно”, — визнати за потрібне розірвати угоду з ним.

6) Визнати за доцільне зняти перед “Теакинопечать” питання про те, щоб останнє взагалі більш систематично й об’єктивно висвітлювало діяльність української кінематографії, її досягнення й хиби, щоб в такий спосіб можна було зазнайомити з роботою української кінематографії не лише населення України, а й інші рад. республіки.

Одночасно визнати за потрібне, щоб з метою обслуговування української нацменшосте в РСФРР “Теакинопечать” видавала спеціальну українську літературу в справі кіно.

Визнати також за потрібне, щоб “Теакинопечать” зайнялась справою популяризації українських кіноробітників — режисерів, акторів, сценаристів.

7) Прийняти до відому заяву голови Правління Т-ва “Теакинопечать” тов. Ординського, що, крім пакту 4-го щодо терміну чинносте угоди ВУФКУ з “Теакинопечать”, він погоджується з усіма ухваленими вище постановами»[18].

Напевно, «Теакінодрук» не виконав справедливих вимог ВУФКУ, про що зазначалося на засіданні колеги Наркомосу УРСР (Народний Комісаріат освіти УРСР). У резолюції, ухваленій Наркомосом, зокрема зазначалося:

18. Витяг з протоколу № 11 засідання Правління Всеукраїнського фотокіноуправління від 27/IV-1928 р. // ЦДАВО України. Ф. 1238. Оп. 1. Спр. 131. Арк. 302–302 зв.

«Виходячи з того що Теа-Кино-Печать у Москві зовсім не обслуговує Україну по лінії кіновидавництва, незважаючи на те, що ВУФКУ вклало значні кошти в Теа-Кино-Печать; визнати необхідним розірвати договір між ВУФКУ та Теа-Кино-Печатью, а також вилучити ті кошти, які ВУФКУ як пай внесло в це Товариство. Щоб забезпечити українське кіно, фото та театри відповідними виданнями, визнати за необхідне організувати Українське Теа-Кіно-Фотовидавництво з таким розрахунком, щоб воно розпочало свою діяльність з листопада місяця. Це видавництво організувати з урахуванням акціонерного товариства. Подати клопотання УЕР про дозвіл організувати таке видавництво. ВУФКУ подати з цього приводу доповідну записку та всі необхідні матеріали»[19].

Клопотання було задоволене, і у Києві було створено українське видавництво «Держкіновидав» з метою забезпечення книг ВУФКУ[20]. Вочевидь, ця організація проіснувала недовго, оскільки побачила світ лише одна книга («Кіно й кінофабрика» Д. Бузька)[21].

6 січня 1929 року було розглянуто та затверджено видавничий план Всеукраїнського акціонерного товариства «Теафотокінодрук» та надіслано листа до редакції журналу «Фото для всіх», в якому повідомлялося, що у зв'язку з організацією в Україні видавництва «Теафотокінодрук» Правління ВУФКУ вважає за доцільне передати видання журналу цьому видавництву, яке буде друкувати його за свій власний рахунок [22].

Вочевидь, що акціонерне товариство «Теафотокінодрук», про яке йшлося вище, це попередник майбутнього видавництва «Укртеакіновидав». Надалі у документах «Теафотокінодрук» фігурував як «Укртеакінофотовидавництво», «Теакінодрук» та «Теакіновидавництво». Взимку та навесні 1929 року проходили процеси формування нового українського кіновидавництва. Наведемо фрагмент витягу з протоколу № 11 засідання Правління ВУФКУ від 26 березня 1929 року:

«П. 17 ухвалюючи всі заходи в справі видавництва так наукової, як і масової літератури про кіносправу, визнати за необхідне виділення видавничої справи про кіно в окрему самостійну акційну організацію (теакінодрук). Доручити ВУФКУ протягом місяця провести в життя встановленим порядком організацію акційного т-ва, що повинно поступово охопити всі галузі кінопроцесу і цим сприяти так організації кадрів, як і скупченню уваги широких мас навколо кіно. До остаточного формального розв'язання справи з організацією Укртеакінофотовидавництва — утворити оргбюро в складі тт. Нечеса, Шульги, й Бажана під головуванням т. Нечеса. На це оргбюро покласти відповідальність за всю роботу кіновидавництва, зокрема

19. Резолюція Колегії НКО про діяльність ВУФКУ за 1926/27 р. та промфінплан на 1927/28 р. // Бюлетень Народнього комісаріата освіти. Харків, 1928. № 51(138). 15–22 грудня. Арт. 757. Інші джерела повідомляли іншу дату ухвалення постанови про організацію «Теа-кіно-фотовидавництва» 3 грудня 1928 року. Див.: ЦДАГО України. Ф. 1. Оп. 20. Спр. 2495. Арк. 60; Колегія НКО про ВУФКУ: [Ред. ст.] // Культробітник. 1928. № 23/24(70/71). Грудень. С. 29.
20. ЦДАВО України. Ф. 1238. Оп. 1. Спр. 186. Арк. 72.
21. Мирославский В. Н. Фактографическая история кино в Украине. 1896–1930. Т. 4. Харків : «Дім реклами», 2017. С. 72.
22. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 6. Спр. 1488. Арк. 50–51.

господарчу. До штату кіновидавництва ввести одного рахівника, що передбачено за промфінпланом»[23].

Перший протокол видавництва було підготовлено оргбюро 10 квітня 1929 року. Ознайомившись із його положеннями, Правління ВУФКУ 13 квітня 1929 року ухвалило рішення протокол затвердити, але з деякими змінами — всі витрати з 1 січня 1929 року перенести на рахунок «Теакіновидавництва», а також надати бюро видавництва кредит у розмірі 15 000 руб.[24]. У жовтні 1929 року процес формування акціонерного товариства було закінчено. Видавництво отримало назву «Укртеакіновидав»[25], до складу його акціонерів входили ВУФКУ, Наркомос УРСР, ВУРПС, Київська ОРПС та ін. Редакція розміщувалася у Києві на бульварі Шевченка, 12 у приміщенні Правління ВУФКУ[26]. Зазначимо, що у 1929 році ВУФКУ самотужки змогло випустити лише три книги про кінематограф[27].

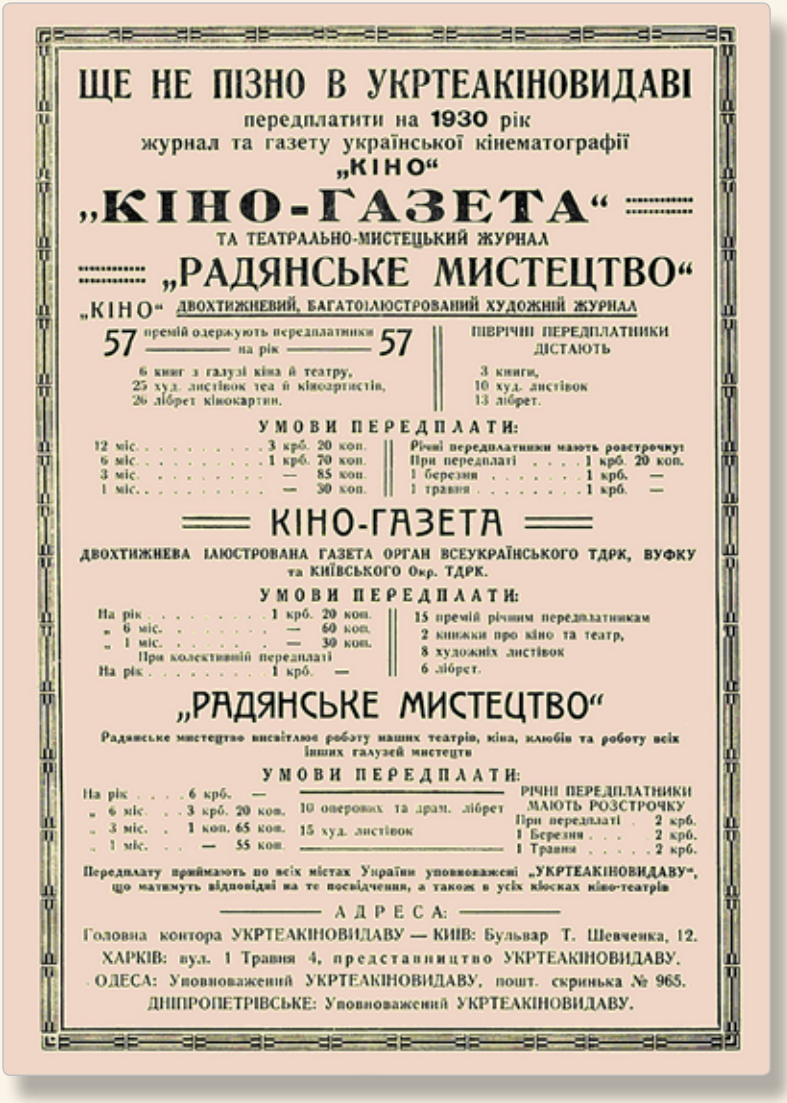

ЩЕ НЕ ПІЗНО В УКРТЕАКІНОВИДАВІ

передплатити на 1930 рік

журнал та газету української кінематографії

„КІНО“

„КІНО-ГАЗЕТА“

ТА ТЕАТРАЛЬНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЖУРНАЛ

„РАДЯНСЬКЕ МИСТЕЦТВО“

„КІНО“ ДВОХТИЖНЕВИЙ, БАГАТОІЛЮСТРОВАНИЙ ХУДОЖНІЙ ЖУРНАЛ

57 премій одержують передплатники на рік 57

6 книг з галузі кіна й театру,
25 худ. листівок теа й кіноартистів,
26 лібрет кінокартин.

ПІВРІЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ

3 книги,
10 худ. листівок
13 лібрет.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

12 міс. . . . . 3 крб. 20 коп.
6 міс. . . . . 1 крб. 70 коп.
3 міс. . . . . — 85 коп.
1 міс. . . . . — 30 коп.

Річні передплатники мають розстрочку:
При передплаті . . . . 1 крб. 20 коп.
1 березня . . . . . 1 крб. —
1 травня . . . . . 1 крб. —

КІНО-ГАЗЕТА

ДВОХТИЖНЕВА ІЛЮСТРОВАНА ГАЗЕТА ОРГАН ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТДРК, ВУФКУ та КИЇВСЬКОГО Окр. ТДРК.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На рік . . . . . 1 крб. 20 коп.
„ 6 міс. . . . . — 60 коп.
„ 1 міс. . . . . — 30 коп.
При колективній передплаті
На рік . . . . . 1 крб. —

15 премій річним передплатникам
2 книжки про кіно та театр,
8 художніх листівок
6 лібрет.

„РАДЯНСЬКЕ МИСТЕЦТВО“

Радянське мистецтво висвітлює роботу наших театрів, кіна, клюбів та роботу всіх інших галузей мистецтв

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На рік . . . . 6 крб. —
„ 6 міс. . . 3 крб. 20 коп.
„ 3 міс. . . 1 крб. 65 коп.
„ 1 міс. . . — 55 коп.

10 оперових та драм. лібрет
15 худ. листівок

РІЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ МАЮТЬ РОЗСТРОЧКУ
При передплаті . . 2 крб.
1 Березня . . . . 2 крб.
1 Травня . . . . . 2 крб.

Передплату приймають по всіх містах України уповноважені „УКРТЕАКІНОВИДАВУ“, що матимуть відповідні на те посвідчення, а також в усіх кіосках кіно-театрів

АДРЕСА:

Головна контора УКРТЕАКІНОВИДАВУ — КИЇВ: Бульвар Т. Шевченка, 12.
ХАРКІВ: вул. 1 Травня 4, представництво УКРТЕАКІНОВИДАВУ.
ОДЕСА: Уповноважений УКРТЕАКІНОВИДАВУ, пошт. скринька № 965.
ДНІПРОПЕТРІВСЬКЕ: Уповноважений УКРТЕАКІНОВИДАВУ.

23. Протокол № 11 засідання правління ВУФКУ від 26 березня 1929 р. // ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 9. Спр. 56. Арк. 2.
24. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 8. Спр. 580. Арк. 70.
25. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 6. Спр. 725. Арк. 62.
26. Укр-теа-кіно-видав : [Ред. ст.] // Сільський театр. 1930. № 1. С. 33.
27. Мирославский В. Н. Фактографическая история кино в Украине. 1896–1930. Т. 4. Харків : «Дім реклами», 2017. С. 72.

Виробничу діяльність «Укртеакіновидав» розпочав, вочевидь, наприкінці грудня 1929 року з видання періодичних видань про кіно (журнал «Кіно», «Кіно-газету), та з театру («Радянське мистецтво»). Ця подія відразу ж отримала відгук у пресі. Автори статей покладали великі надії на нове видавництво, яке, на їхню думку, мало усунути дефіцит кінолітератури та книг про інші види українського мистецтва[28]. У зв'язку зі створенням «Укртеакіновидаву» в «Кіно-газеті» висвітленню його діяльності й аналізу стану українського видавничого ринку було приділено велику увагу. Для ознайомлення читачів із перспективами українського видавництва редакція друкувала інформаційні об'яви[29].

Уже в першому та другому випусках «Кіно-газети» у статтях Я. Кобилянського «Кіно-літератури бракує»[30], В. Розенбаума «Дайте книжку про кіно»[31], А. Рома «Ви-

28. Семенів. Теа-книжку масам // Плуг. 1930. № 1. Січень. С. 85; Мистецьку хроніку в маси: [Ред. ст.] // Гарт. 1930. № 3. С. 200–201.
29. Що робить «Укртеакіновидав». Вийшли з друку: [Ред. ст.] // Кіно-газета. 1930. № 1–2(31–32). 20 січня. С. 4. (12 нових книг про кіно); Попередження від Укртеакіновидав: [Ред. ст.] // Кіно-газета. 1930. № 6(36). С. 1; Оголошення Укртеакіновидаву: [Ред. ст.] // Кіно-газета. 1930. № 15(45). С. 6.
30. Кобилянський Я. Кіно-літератури бракує // Кіно-газета. 1930. № 1–2(31–32). 20 січня. С. 4.
31. Розенбаум В. Дайте книжку про кіно // Кіно-газета. 1930. № 1–2(31–32). С. 4.

правте хиби»[32] порушено проблему дефіциту книг про кіно та незабезпечення кінолітературою бібліотечних фондів.

У третьому номері «Кіно-газети» було розміщено інформаційний матеріал «Укртеакіновидав відповідає»[33], в якому керівник видавництва ознайомив читачів із його напрямками роботи видавництва (підготовка до друку нових книг про кіно й театр, забезпечення сільських і клубних драмгуртків необхідною літературою, співробітництво з громадськістю, зокрема проведення спільної наради для обговорення плану «видання української мистецької книжки» і планами на майбутнє).

Проте справи видавництва просувалися погано. Після зміни керівництва (пост директора видавництва зайняв «робітник-висуванець тов. Порфір'єв»[34]) 5 березня 1930 року Правління ВУФКУ прийняло ухвалу про скорочення штату «Укртеакіновидаву» на 9 осіб, тобто вдвічі[35]. Це рішення, що набуло галасливого та скандального резонансу, було зумовлене політичною метушнею та внутрішніми «розбірками» Правління ВУФКУ зі співробітниками видавництва.

28 березня 1930 року співробітник апарату ВУФКУ, який вирішив залишитися інкогніто, про ситуацію, що склалася, повідомів «компетентні органи»:

«Декілька днів тому оргбюро "Укртеакіновидаву" через директиву Правління ВУФКУ, не погодивши зі Спілкою [Робмис], несподівано для співробітників і проти волі завідувача видавництва висуванця-робітника т. Порфір'єва зробило скорочення штатів видавництва аж на 50% одразу (звільнено дев'ять співробітників). Ця операція була зроблена так незграбно, так неправильно, що [це] обурило абсолютно всіх співробітників, Спілку [Робмис], громадськість, пресу, тому що зараз уже фактично масового скорочення робити не треба, бо баланс на 1.V в 2,5 рази перевищує баланс на 1/1-30 р., який приймали на увагу під час звільнення.

"Розгром" видавництва наробив багато шуму і в колах українських літераторів, що працюють у ВУФКУ, тому що: 1) в ньому вбачають крок до ліквідації українського теакіновидавництва, а 2) у числі звільнених є Микола Вороний, відомий український поет, що пару років вернувся з еміграції (таким чином з останньою порвавши), а тепер "викинути[й] на вулицю"; і це називається в них "класова боротьба" (тут іде лайка матом), — каже, наприклад, художник видавництва Кривдін, а тепер тимчасово секретар редакції "Кіножурнала".

Коли стало відомо, що обов'язки М. Вороного буде виконувати Батуров (член партії), то Кривдін і Макотинський (редактор ВУФКУ) обурювалися: неграмотний, некультурний, дегенерат та ще й шпик у додаток (це про Батурова); і з сміхом згадали, як секретар журналу "Кіно" поет Д. Фальківський (колишній чекіст) прилюдно колись "цукав" Батурова шпиком, прилюдно посилаючи останнього з презирством к "такій" масі…

32. Ром А. Виправте хиби // Кіно-газета. 1930. № 1–2(31–32). 20 січня. С. 4.
33. Порфір›єв І. «Укртеакіновидав відповідає» // Кіно-газета. № 3–4(33–34). 5 лютого. С. 5.
34. Лазарєв. Що нам потрібно // Кіно-газета. 1930. № 3–4 (33–34). 5 лютого. С. 5.
35. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 8. Спр. 580. Арк. 51 зв.

Редактор журналу "Кіно" поет Микола Бажан, член оргбюро, вернувшись з Харкова і довідавшись про скорочення, на засіданні оргбюро (23 чи 24 березня) записав до протоколу свою особисту думку-протест проти скорочення штатів взагалі, а М. Вороного персонально.

Між іншим, всіх обурювало те, що людей звільнили без підстав, залишивши у штаті посади, куди мали призначити декого із теперішніх співробітників ВУФКУ, коли останнє переїде до Харкова.

Деякий час робота видавництва була паралізована. Усі персонально обвинувачують за це все Воробйова (голова ВУФКУ) і Медведєва (завідувач худвідділу)»[36].

Надалі для покращення важкого фінансового стану «Укртеакіновидаву» Правління ВУФКУ ухвалило рішення надати видавництву позику у розмірі 30 000 рублів[37]. Однак цей захід не дав очікуваного результату. За перші три місяці свого існування видавництво змогло здійснити випуск лише кількох книг про кіно: «Кіно — знаряддя культури», «Партія і Ленін про кіно», «Кіно за 5 років», «Найважливіше з мистецтв» тощо.

На нараді, організованій на початку березня 1930 року «Укртеакіновидавом» спільно з Київською Обласною радою професійних спілок (ОРПС) та ВУФКУ, було заслухано план подальшого розвитку видавництва. Нарада відкрилась вступним словом Медведєва, що освітлив завдання «Укртеакіновидаву» щодо випуску театральної та кінолітератури під «постійним контролем пролетарської громадськості». З доповіддю про історію виникнення в Україні «Теакіновидаву» і програму його діяльності виступив Микола Бажан.

Окрім кінолітератури планувалося видати книги, присвячені теоретичним та філософським питанням театру («Сьогодні і завтра українського театру» Ю. Смолича, «Статті про театр» Леся Курбаса) та музики («Історія музичної культури» Грінченка). Також план включав видання театральних п'єс, брошур з історії розвитку фотографії, листівки тощо[38].

З 1 квітня 1930 року генеральне представництво з поширення літератури «Теакінодруку» в Україні переходить у відання «Укртеакіновидаву»:

«Об'ява. З 1-го Червня 1930 р. Генеральне Представництво по розповсюдженню літератури Теа-Кіно-Печаті на Україні переходить до Українського Теа-Кіно-Видавництва. З цього числа всі замовлення на цю літературу треба надсилати до Укртеакіновидаву (Київ вул. Шевченка 12) або до наших представництв у Харкові, Дніпропетровську, Одесі та Артемівську. Укртеакіновидав»[39].

Однією з причин розриву відносин із російським видавництвом був конфлікт між видавництвами «Укртеакіновидав» та «Теакінодруком» через небажання останнього сплатити борг

36. ГДА СБ України. Ф. 65. Спр. С.-997. Т. 1. Ч. ІІ. Арк. 19. Цей документ розшукав в архіві Р. Росляк.
37. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 6. Спр. 1483. Арк. 311 зв.
38. Видавничі пляни – на суд громадськості: [Ред. ст.] // Кіно. 1930. № 6(78). Березень. С. 16.
39. Вісті ВУЦВК. 1930. 3 червня. С. 8.

за отриману видавничу продукцію[40]. Наслідки цього розриву зумовили якісний та кількісний підйом продукції «Укртеакіновидаву» в першій половині 1930 року.

Однак процеси, що проходили в СРСР, спрямовані на посилення централізації влади, колективізацію, індустріалізацію, плановість виробництва, згортання імпорту іноземних фільмів, внесли свої корективи в подальший розвиток кінопромисловості та видавничої справи по всій країні.

Так, восени 1930 року Правління «Українфільму»[41], керуючись листом ЦК ВКП(б) від 3 вересня 1930 року, ухвалило постанову:

«…10. "Укртеакіновидаву" у масовому розмірі видавати лібрето картин, присвячених соцзмаганню. А також випустити спеціально видання про розгортання масової роботи навколо кіно як засобу боротьби за підвищення виробничих темпів…»[42].

8 жовтня 1930 року Правління «Українфільму» приймає чергову постанову, яка коригує подальшу роботу видавництва:

«…21. Зазначити, що видавничий план "Укртеакіновидаву" не обіймає всіх заходів української кінематографії й не висвітлює в достатній мірі питань, що зв'язані з кіновиробництвом, а тому визнати за потрібне переробити видавничий план "Укртеакіновидаву" на жовтень-грудень 1930 р., взявши установку на видання технічної літератури (з питань світла, кінопроекції, як керувати апаратом, як знімати тощо), що зв'язана з кіновиробництвом, та брошур загального агітаційного порядку в плані певного політичного та ділового інструктажу. Цей виробничий план треба широко обговорити серед громадських організацій і на робітничих зборах…»[43].

Видавнича діяльність «Укртеакіновидаву» широко висвітлювалась у пресі. У «Кіно-газеті» та в журналі «Кіно» за 1930 рік були опубліковані рецензії на книги П. Нечеса «Кіноактори та кіномани», К. Миклашевського «Звукове кіно», Д. Батурова «Партія і Ленін про кіно» та «Кіно — знаряддя культури», М. Ушакова «Три оператори», Я. Савченка «Народження українського радянського кіна», І. Дельмонта «Дикі звірі у кіні», О. Фомічевої «Кіно за кордоном», Ц. Солодара «Кіно на селі» та ін.

Також у пресі розміщувалася інформація про подальші амбітні плани видавництва. «Укртеакіновидав» в 1930 році планував випустити 86 книг з яких: популярних – 25, спеціальних – 17, наукових – 11, художніх – 14, різних – 19. Середній тираж видань 3 000–5 000 примірників[44].

40. Сатир. Потрійна бухгалтерія в «Теакинопечати» // Кіно-газета. 1930. № 5(35). С. 3.
41. Так називалося ВУФКУ після реорганізації.
42. Постанова управи «Українфільму» про заходи щодо переведення в життя листа ЦК ВКП(б) з 3/IX-1930 р. // Бюлетень Всеукраїнського комітету спілки робітників мистецтв. 1930. № 14(58). Листопад. С. 16
43. Протокол № 44 засідання Правління Українфільму 8 жовтня 1930 р. // ЦДАВО України. Ф. 332. Оп. 1. Спр. 15. Арк. 158.
44. Я. К. Що обіцяє «Укртеакіновидав» // Кіно-газета. 1930. № 3–4(33–34). 5 лютого. С. 5.

Але в 1930 році видавництво «Укртеакіновидав» спромоглося випустити лише 27 книг про кінематограф[45]. Здебільшого це були видання, присвячені українським фільмам, техніці кінозйомки, теорії кіно, питанням кінофікації та кінопрокату. Цього ж року видавництво випустило книги про театр («Альманах мистецького об'єднання Жовтень»), музику («Масютін Ю. Дума Чорноморська: лібрето опери Б. К. Яновського») та на загальні теми («Туркестано-сибірська залізниця (Турксиб) та її значення»).

Пильну увагу преси привернули і негативні сторони роботи видавництва. Так, у «Кіно-газеті» на цю тему було опубліковано ряд критичних статей[46]. На думку керівника «Укртеакіновидаву» Івана Порфір'єва, найбільше пошкодило видавництву те, що воно було організоване запізно, що багато найдорожчого часу (початок осені) пішло на організаційно-підготовчу роботу[47].

45. Мирославский В. Н. Фактографическая история кино в Украине. 1896–1930. Т. 4. Харків : «Дім реклами», 2017. С. 73–74.
46. Див.: Ром А. Виправте хиби // Кіно-газета. 1930. № 1–2(31–32). 20 січня. С. 4; Кіно-книжку під контроль мас. Сигналізуємо: Укртеакіновидав подекуди марно витрачає гроші на непотрібні книжки: [Ред. ст.] // Кіно-газета. 1930. № 15(45). С. 6; Роботу кіновидавництва під контроль пролетарської громадськости!: [Ред. ст.] // Кіно-газета. 1930. № 26(56). 20 вересня. С. 4.
47. Порфір›єв І. «Укртеакіновидав відповідає» // Кіно-газета. № 3–4(33–34). 5 лютого. С. 5.

Восени 1930 року ситуація навколо «Укртеакіновидаву» погіршилася. Директор видавництва повідомляв, що у зв'язку з тематичною неузгодженістю щодо випуску видавничої продукції, а також конкуренцією щодо її розповсюдження Раднаркомом УРСР ухвалено на базі Державного видавництва України утворити об'єднання видавництв під назвою «Державне Видавниче Об'єднання УРСР»[48].

Але при цьому ситуація не покращилася. 1931 року випуск продукції «Укртеакіновидаву» починає згортатися. В цей час вийшли нечисленні книги: «Хорошої роботи!: п'єса» П. Щербатинського, «Кіноапарат на "Дахові світу". Подорож» В. Єрофєєва тощо. На початку 1932 року видавництво припинило своє існування:

«…На літературу в галузі кіна є величезний попит як з боку широких кіл трудящих, так і з боку кадрів кінематографії. Це треба підкреслити особливо зараз, коли розгортається и потужний рух за опанування техніки на всіх, ділянках.

В цій справі в галузі кіна майже нічого не зроблено, особливо в справі видання масової літератури. Наявна кінопреса безумовно не може широко висвітлити проблематики кінематографії. Взагалі кінолітератури українською мовою видано дуже мало і за останній час в цій справі майже нічого не робиться. У Києві, в центрі кінопромисловості і кадрів ця справа занедбана, про інші центри й говорити не доводиться.

В свій час для пожвавлення цієї роботи було виділено "Теа-кіно-видавництво", але воно скоро "вмерло", так нічого й не давши. "Теа-кіно-видавництво" склало широкий редакційно-видавничий план з кіна. Заплановано було видати на 1931 рік 112 назв на 473 друкованих аркуші; з них на масову літературу було заплановано 37 назв на 83 аркуші.

Але незабаром "Теа-кіно-видавництво" припинило діяльність, так і не реалізувавши плану. Найголовніша хиба плану "Теа-кіно-видавництва" була та, що цей план був по суті лише намічено проблематично і автурою забезпечений лише на відсотків 30, та й то нереально. Отже, коли цю справу передано до ЛІМ'у, то план так і залишився не реалізованим. ЛІМ з свого боку не вжив заходів, щоб мобілізувати автору на таку важливу ділянку. Треба взагалі відзначити неуважне ставлення Вид-ва ЛІМ до видання кіно-літератури.

За 31 рік Вид-во ЛІМ не видав жодної книжки з кінематографії. Управа ЛІМ'у, складаючи редакційно-видавничий план на 32 рік, не внесла до плану зовсім літературу з питань кіна. Київське представництво теж не виявило потрібної ініціативи і внесло до плану на 32 рік лише наявні роботи — 10 назв на 57 аркушів, але й ці роботи ще не всі реальні. Як бачимо видавничий план не відповідає ні реальним можливостям, ні потребі на кіно-літературу...»[49].

Видання листівок із зображенням зарубіжних та українських акторів театру та кіно було пріоритетним напрямком діяльності «Укртеакіновидаву». На жаль, зберіглася лише невелика частина поліграфічної продукції видавництва. Однак із понад ста листівок, які вдалося вияви-

48. Порфір›єв І. Про реорганізацію видавничої справи // Кіно-газета. 1930. № 26(56). 20 вересня. С. 4.
49. Ф. Р. Занедбана важлива справа // Кіно. 1932. № 7–8. С. 21.

ти, можна зробити певні висновки щодо напрямів поліграфічної продукції «Укртеакіновидаву».

Першу партію листівок (окрліт № 1932; виявлено 11 листівок) «Укртеакіновидав» замовив у московській друкарні (не було технічної можливості друкувати їх в Україні). На лицьовій стороні цих листівок не вказувалися прізвища акторів, але надалі цей недолік було усунуто. Серія № 1, що отримала назву «Українські фільмарі» (виявлено 20 листівок) містила портрети українських акторів театру і кіно у житті та в ролях. На реверсі публікувалася фільмографія персони. У наступних серіях на реверсі публікувалися винятково технічні відомості. Серія № 2 (виявлено 15 листівок) містила портрети західноєвропейських та американських акторів. Серія № 3 (виявлено 17 листівок) була комбінованою, у ній надруковані як українські, так й іноземні актори. У серію № 4 (виявлено 4 листівки) було включено портрети артистів української опери. Надалі від компонування листівок у серії відмовилися. Вся інша продукція мала деякі відмінності у друкуванні вихідних даних. Ці листівки умовно можна розділити на чотири групи, які мають різну нумерацією: № 1070 (виявлено 11 листівок), № 0170 (виявлено 9 листівок), № 1730 (виявлено 7 листівок), № 02600 (виявлено 5 листівок). Жодних тематичних відмінностей у цих групах не виявлено – у них безсистемно надруковані пор-

трети як українських, так і іноземних акторів. Наклад листівок коливався від 3 000 до 10 000 екземплярів, а вартість становила 10 копійок. Якість листівок була невисока. Окрім листівок із зображеннями акторів, «Укртеакіновидав» тиражував листівки з видами Києва (виявлено 20 листівок). Ці листівки друкувалися тиражем 15 000 екземплярів. Їх ціна була нижчою, і становила 6 копійок[50].

За короткий проміжок часу видавництво «Укртеакіновидав» змогло налагодити випуск, переважно, літератури про кіно. Разом із перекладами текстів іноземних авторів видавництво налагодило друк творів і українських. Це дозволило досить широко висвітлювати різні сторони кінематографу, такі як: теорія кіно, основи драматургії, біографічні нариси про кінематографістів, технічна література про кіно, навчальні посібники з кінематографу тощо.

50. Старий Київ. Сайт колекціонерів листівок, альбомів, фотографій. Режим доступу: https://oldcards.kiev.ua/?comp=k2 cardscollection&c=items&authid=113

За недовгий час свого існування, який збігся з загальним посиленням значущості елементів національної ідентичності в українському суспільстві, «Укртеакіновидав» зробив багатий внесок в розвиток української культури.

ОКРЛІТ № 1932

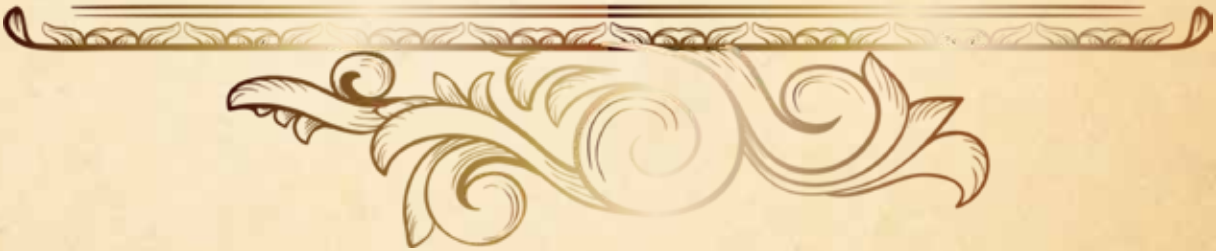

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POŜTA KARTO

місце для марки

„Укртеакіновидав"

Куди .....

.....

Кому .....

.....

Меццо-тинто Сокрайшефсовета. Москва.

З. Валевська. Ц. 10 к. Окрліт № 1932. Т. 15 000.

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POŠTA KARTO
місце
для
марки
„Укртеакіновидав"
Куди
Кому
Меццо-тинто Сокрайшефсовета, Москва.
Річард Дікс.
Ц. 10 к.
Окрліт № 1932.
Т. 15.000.

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POŜTA KARTO
місце для марки
„Укртеакіновидав"
Куди
Кому
П. О. Масоха.
Ц 10 к.
Меццо-тинто Сокрайшефсовета. Москва.
Окрліт № 1932.
Т. 15.000

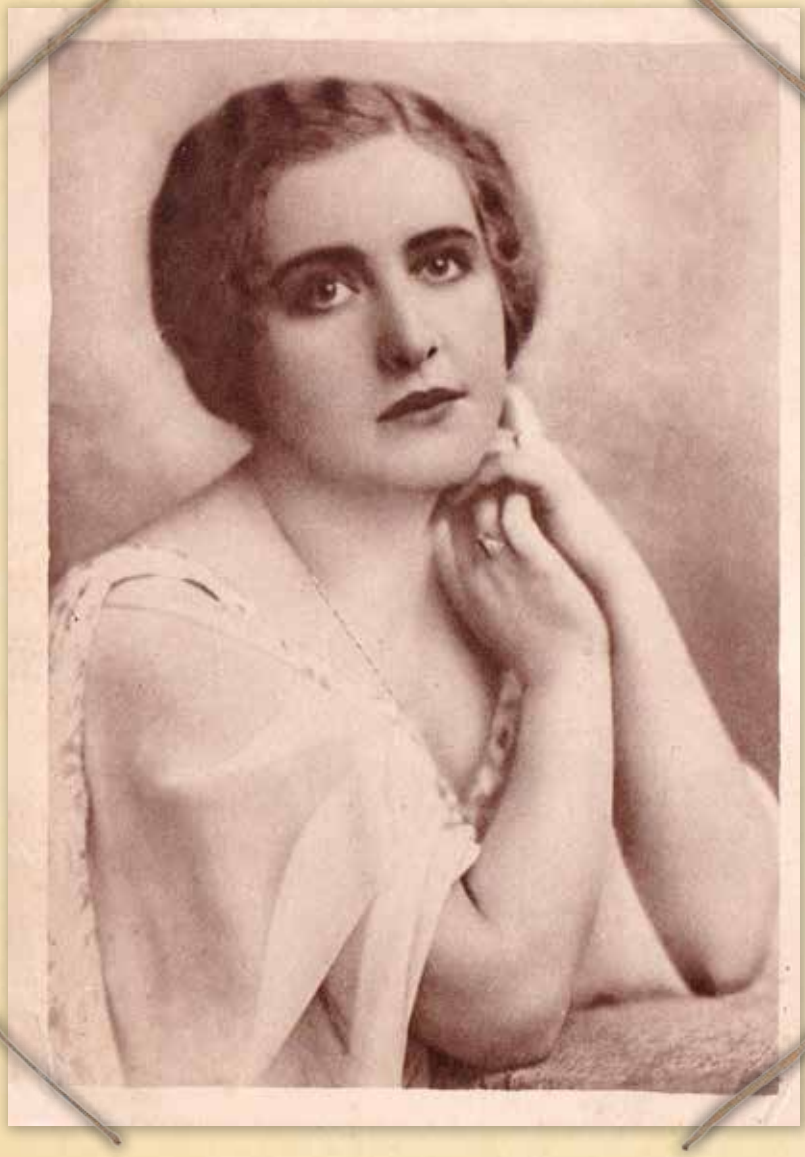

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POŜTA KARTO

місце
для
марки

„Укртеакіновидав"

Куди .....

.....

Кому .....

.....

Жені Портен. Ц. 10 к. Меццо-тинто Сокрайшефсовета. Москва.
Окрліт № 1932. Т. 15 000.

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POŠTA KARTO
місце для марки
Куди
Кому
„Укргеакінновидав"
С. А. Свашенко.
Ц. 10 к.
Мецпо-тинто Сокрайшефсовета. Москва.
Окріт № 1932.
Т. 15 000.

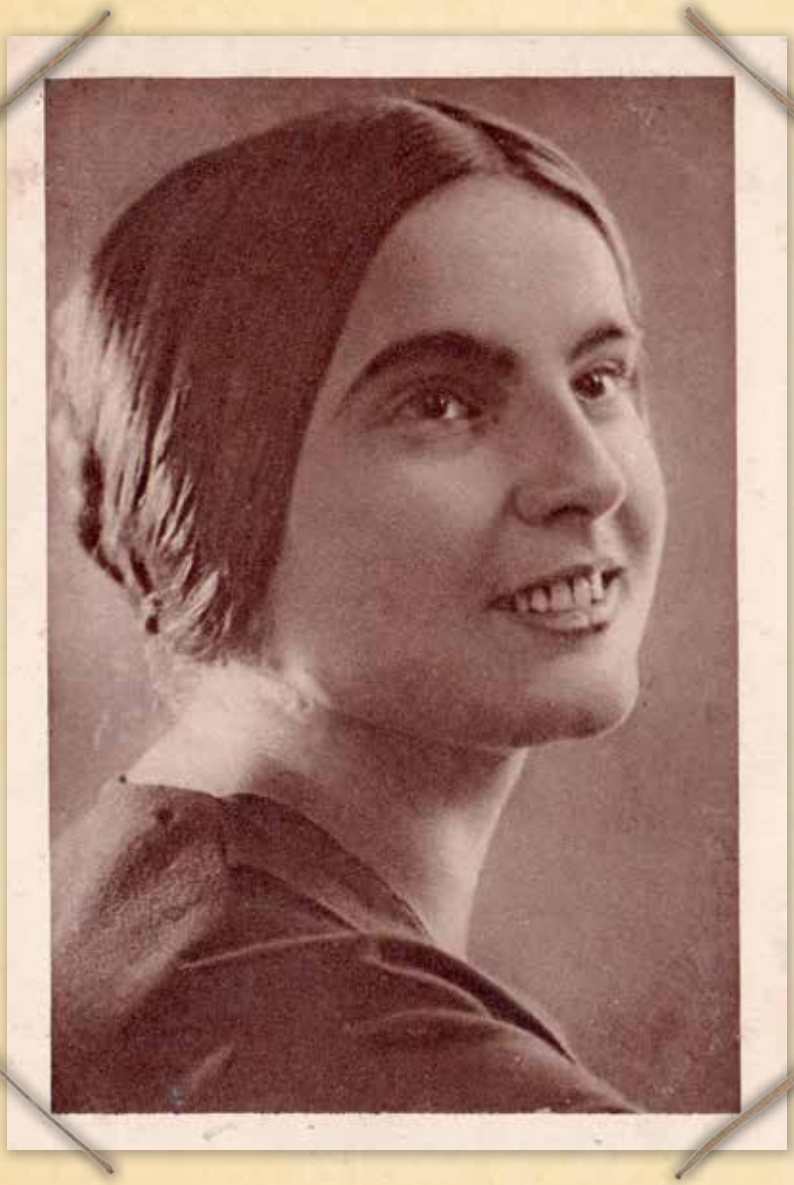

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POŠTA KARTO
місце для марки
Куди
Кому
„Укркниговидав"
Ю. Солнцева.
Ц. 10 к.
Меццо-тинто Сокрайшефсовета. Москва.
Окрліт № 1932.
Т. 15.000.

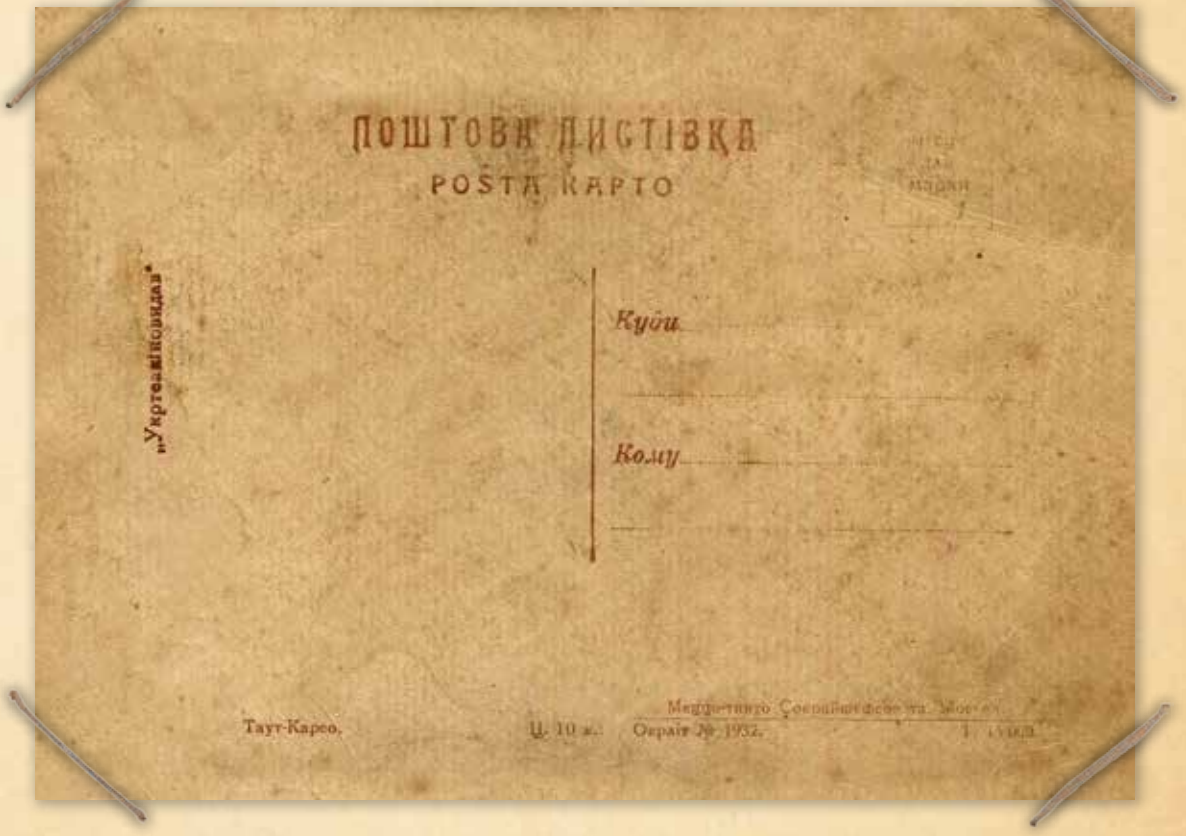
ПОШТОВА ДИСТІВКА
POŠTA KARTO
„Укртелеіновидав"
Куди
Кому
Таут-Карео.
Ц. 10 к.
Окраїт № 1932.

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POŠTA KARTO
місце для марки
Куди .....
.....
Кому .....
.....
„Укртеакінновидав"
О. Трет'якова.
Ц. 10 к.
Меццо-тинто Сокрайшефсовета. Москва.
Окрліт № 1932.
Т. 15 000.

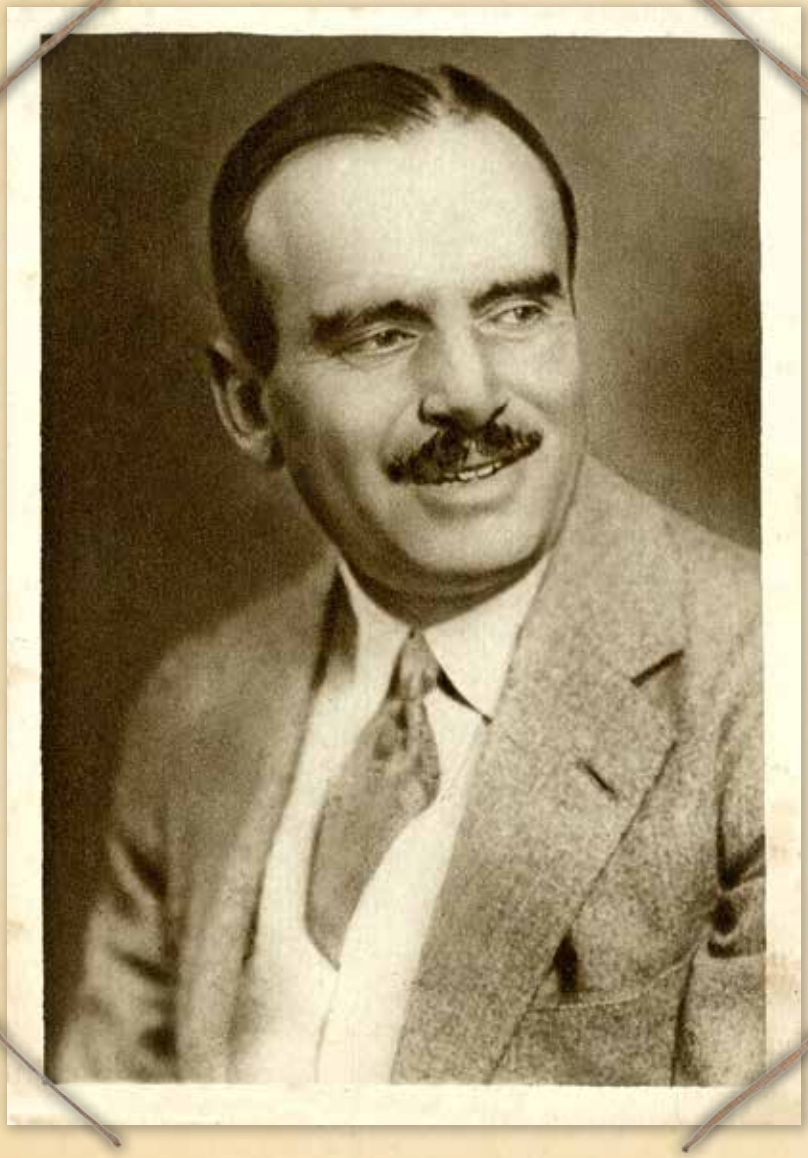

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POŜTA KARTO
місце для марки
Куди
Кому
„Укртелекіновидав"
Дуглас Фербенкс.
Ц. 10 к. Окріт № 1932.
Меццо-тинто Сокрайшефсовета. Москва.
Т. 15 000.

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POŠTA KARTO
місце для марки
Куди
Кому
„Укртелекіновидав"
Е. Цесарська.
Ц. 10 к.
Меццо-тинто Сокрайшефсовет. Москва.
Окріт № 1932.
Т. 15 000.

КИЇВСЬКИЙ ОКРЛІТ № 05419.
СЕРІЯ 1

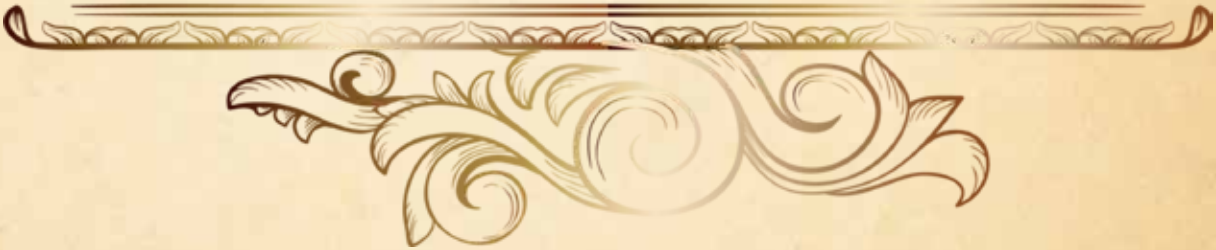

А. Бучма

ціна
10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце
для
марки
Видавництво „Укртеакінофільм"
Київ, бульвар Т. Шевченка 14.
серія
1
Українські фільмарі.
Артист А. Бучма
грав у фільмах „Тарас Шевченко", „Тарас Трясило", „Джімі Гіггінз", „Нічний візник" та „За стіною".

Зоя Валевська

ціна
10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце
для
марки
Видавництво „Укрторгвидав"
Київ, Бульвар Т. Шевченка 12.
серія
1
Українські фільмарі.
Артистка Зоя Валевська
грала в фільмах „Норд-ост", „Пурга", „Так іноді
буває" та „Суддя Райтанеску".
Київ. Облполіг. №5419. Зам. №211 к. 10т. Київ. Друк. Школа Ф

Зоя Вялевська

ціна 10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце для марки
Видавництво „Укртеакіновидав"
Київ, бульвар Т. Шевченка 12.
серія
1
Українські фільмарі.
Артистка Зоя Валевська
грала в фільмах „Норд-ост", „Пурга", „Так іноді буває" та „Суддя Райтанеску".
Київ Скоропис. Н05419 Зам. N211 к. 10 т. Київ Друк. Школа Ф. З.

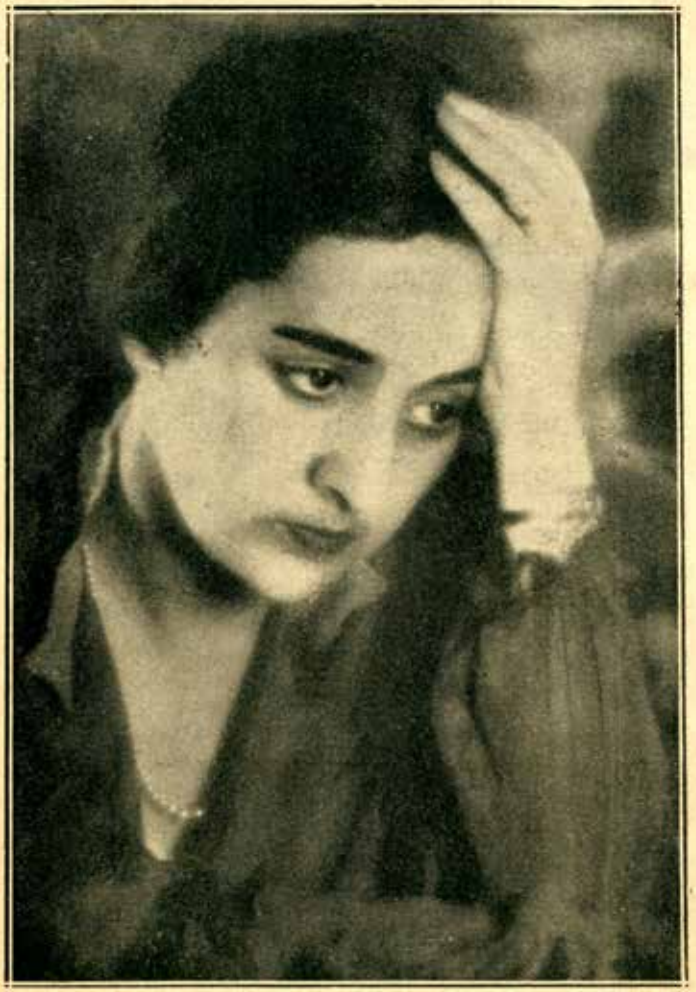

Нато Вачнадзе

ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
ціна 10 коп.
місце для марки
Видавництво "Художественных изданий" Київ, бульвар Т. Шевченка 12.
серія 1
Українські фільмарі.
Артистка Ната Вачнадзе
грала в фільмах „Гюлі", „Живий труп", „Амок", „Нателла" та „Квартали передмість".

Ната Вачнадзе

ціна 10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце для марки
Видавництво „Укртеакіновидав"
Київ, бульвар Т. Шевченка 12.
серія
1
Українські фільмарі.
Артистка Ната Вачнадзе
грала в фільмах „Гюлі", „Живий труп", „Амок",
„Нателла" та „Квартали передмість".
Київ. Скопіт. N 05419. Зам. N 211 к. 1 От. Київ. Друк. Школа Ф. З. У.

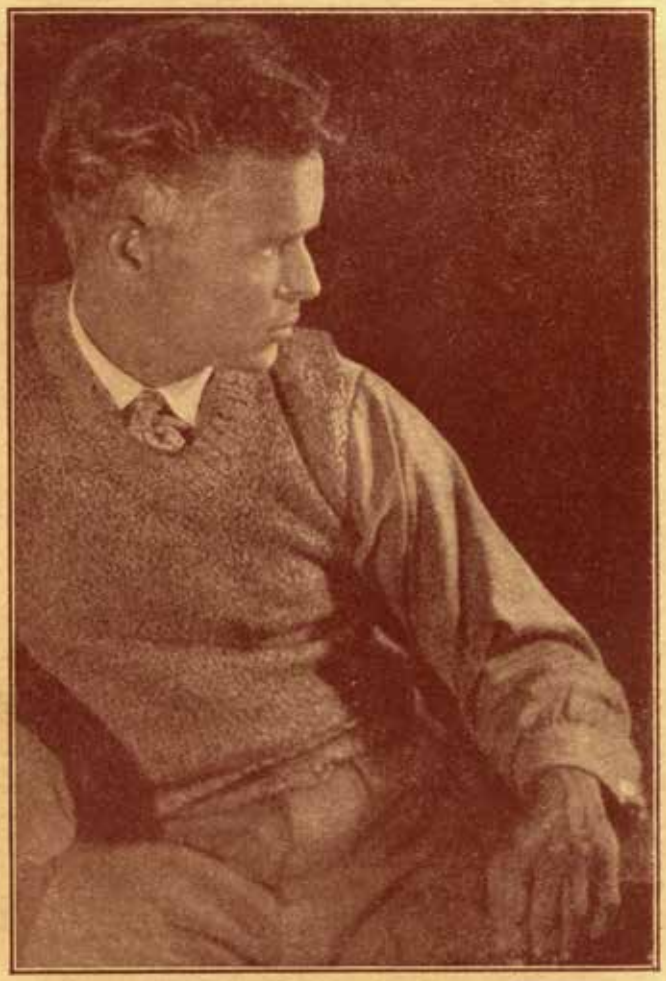

Олександер Довженко

ціна 10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце для марки
Видавництво „Укртеакіновидав"
Київ, бульвар Т. Шевченка 12.
серія
1
Українські фільмарі.
Режисер О. Довженко
фільми „Сумка дипкур'єра", „Звенигора", „Арсенал" та „Земля".

Марія Дюсиметьер

ціна
10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце
для
марки
Видавництво "Художньої книги"
Київ, бульвар Т. Шевченка №.
серія
1
Українські фільмарі.
Артистка Марія Дюсиметьєр
грала в фільмах „Запроданий апетит", „За стіною" та „Нічний візник".

Ніна Лі

ціна 10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце для марки
Видавництво „Укртеакіновидав"
Київ, бульвар Т. Шевченка 12.
серія
1
Українські фільмарі.
Артистка Ніна Лі
...ала в фільмах „Лавина", „Закони шторму", „За ...брамою манастиря" та „Греблю прорвано".
Київ. Окрпіт. N05419. Зам. N28 к. 10 т. Київ Друк. Школ... 3.9.

Ніна Лі

ціна 10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце для марки
Видавництво „Укртеакіновидав"
Київ, бульвар Т. Шевченка 12.
серія
1
Українські фільмарі.
Артистка Ніна Лі
...ала в фільмах „Лавина", „Закони шторму", „За ...бомою манастиря" та „Греблю прорвано".
Київ. Скуліп. N05419. Зам. N211 к. 10 т. Київ. Друк. Шкор. ...3.9.

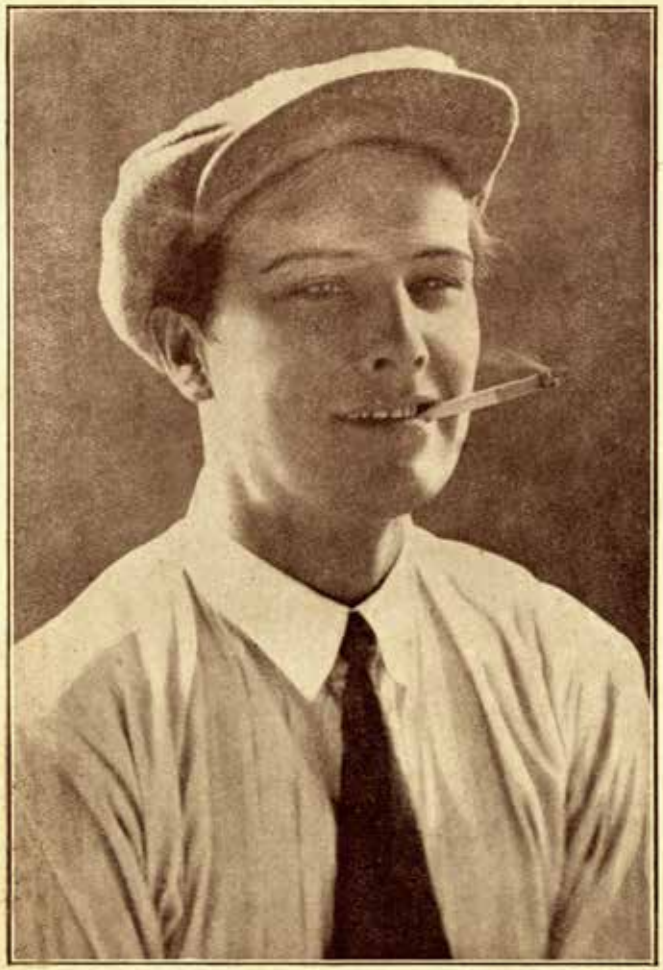

П. Масоха

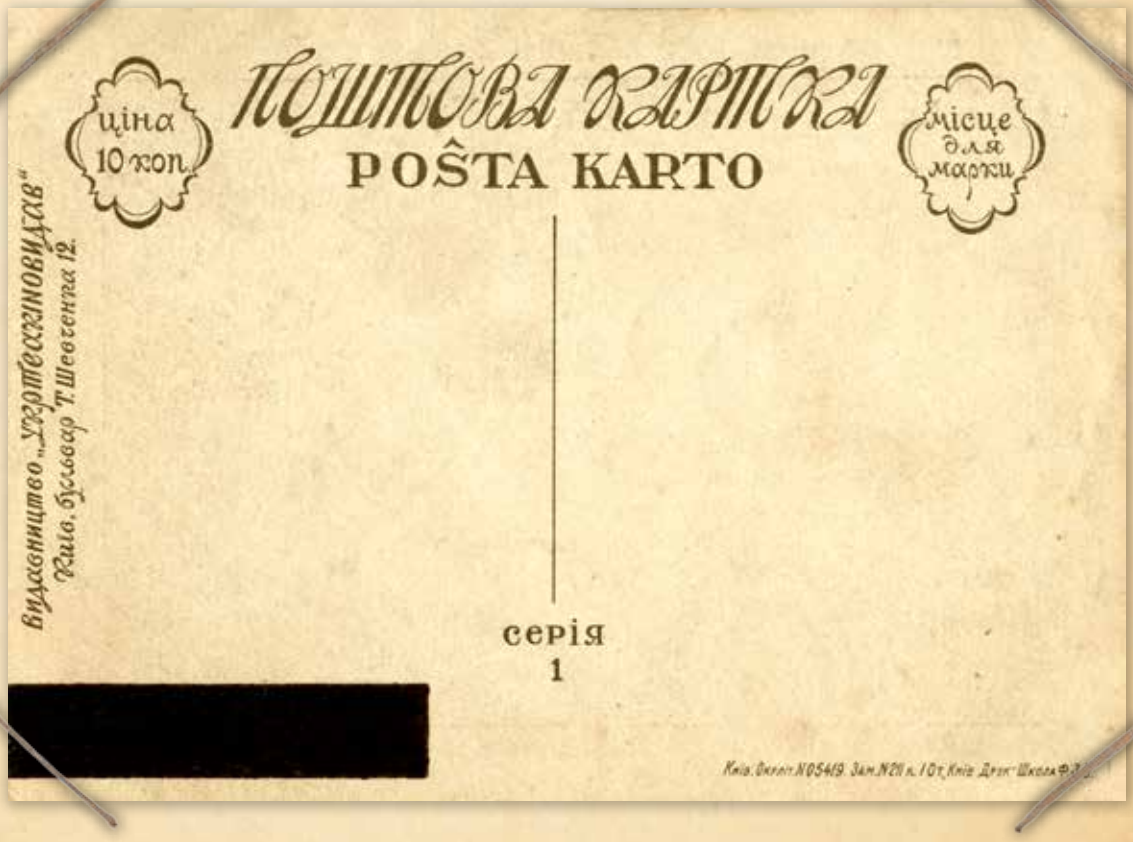
ціна 10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце для марки
Видавництво „Укртеакіновидав"
Київ, бульвар Т. Шевченка 12.
серія
1

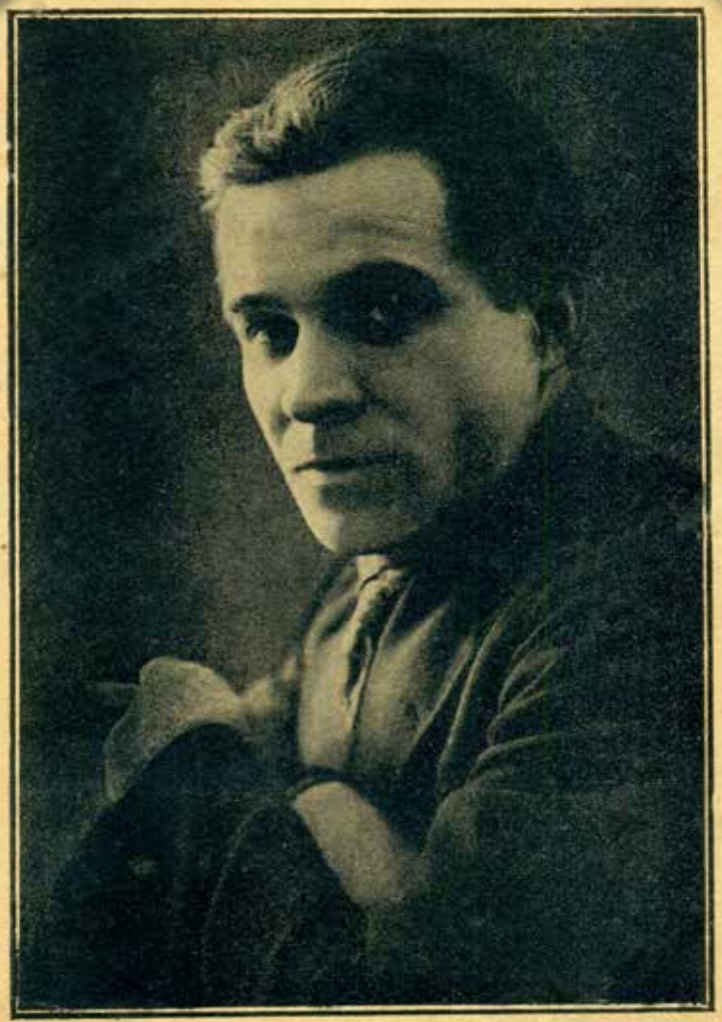

М. Надемський

ціна
10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце
для
марки
Видавництво „Укртехкниговидав"
Київ, бульвар Т. Шевченка 12.
серія
1
Українські фільмарі.
Артист М. Надемський
грав у фільмах „Звенигора", „Арсенал", „Бенефіс клоуна Жоржа" та „Митя".

Лідія Островська

ціна
10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце
для
марки
Видавництво "Художня книга"
Київ, бульвар Т. Шевченка 12.
серія
1

Поліна Отава

ціна
10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце
для
марки
Видавництво „Укртехкиновидав"
Київ, бульвар Т. Шевченка 12.
серія
1
Українські фільмарі.
Артистка Поліна Отава
грала в фільмах „За стіною" та „Звенигора".

Поліна Отава

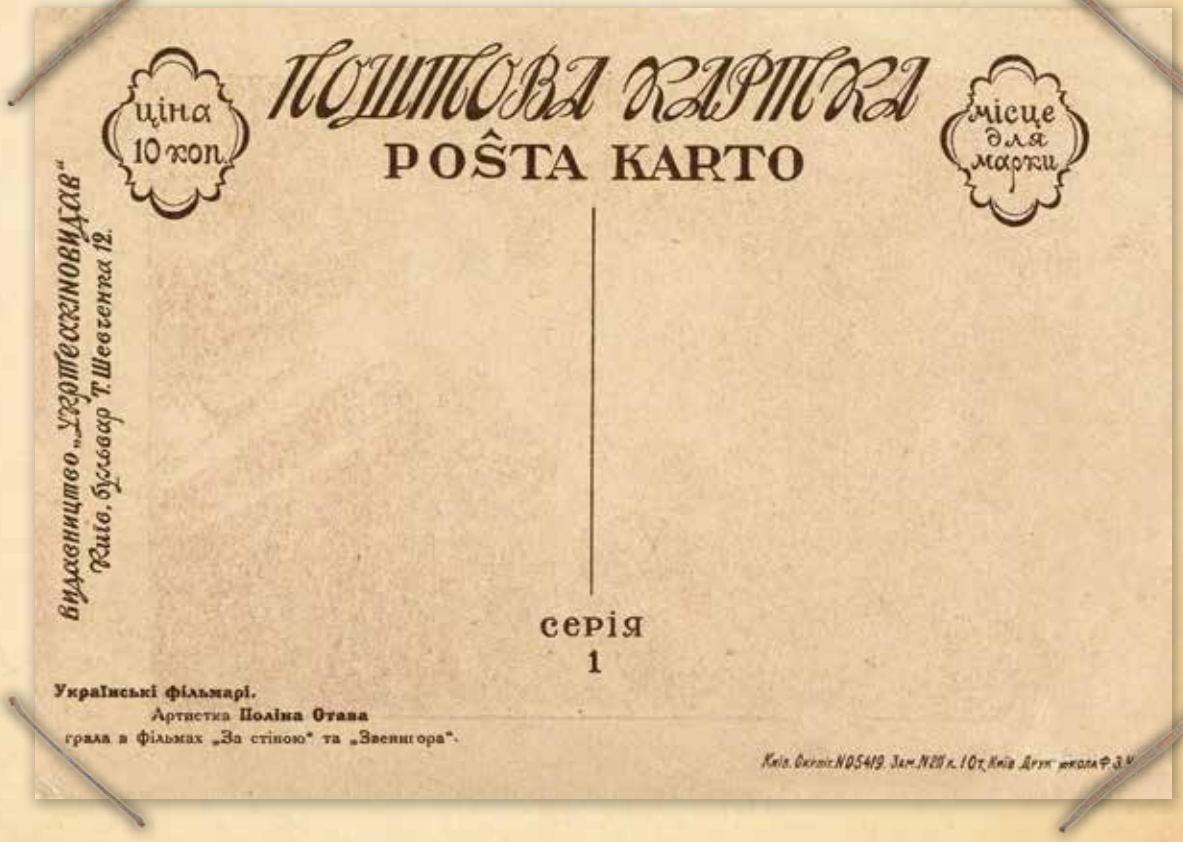
ціна
10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце
для
марки
Видавництво „УКРОТЕАТРКІНОВИДАВ"
Київ, бульвар Т. Шевченка 12.
серія
1
Українські фільмарі.
Артистка Поліна Отава
грала в фільмах „За стіною" та „Звенигора".
Київ. Облліт. №5419. Зам. №28 к. 10т. Київ. Друк. школа Ф. З.

Зіна Пігуловіч

ціна 10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце для марки
Видавництво „Укртеакіновидав"
Київ, бульвар Т. Шевченка 12.
серія
1
Українські фільмарі.
Артистка Зіна Пігуловіч
грала в фільмах „Синій пакет" та „Василина".
На фоті — в ролі з фільму „Василина".
Київ. Скоріс. N 05419. Зам. N 211 к. 1 От. Київ. Друк. Школа Ф

Ю. Солнцева та К. Кошевськии

ціна
10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце
для
марки
Видавництво „Укртеакзиновидав"
Київ, Бульвар Т. Шевченка 12.
серія
1
Українські фільмарі.
Артисти Ю. Солнцева та К. Кошевський
в фільмі „Джімі Гігіна". К. Кошевський грав у фільмах „Цемент", „Гігіна" та „За стіною". Ю. Солнцева грала в фільмах „Дві жінки" „Гігіна", „Буря", „Наївний красець".

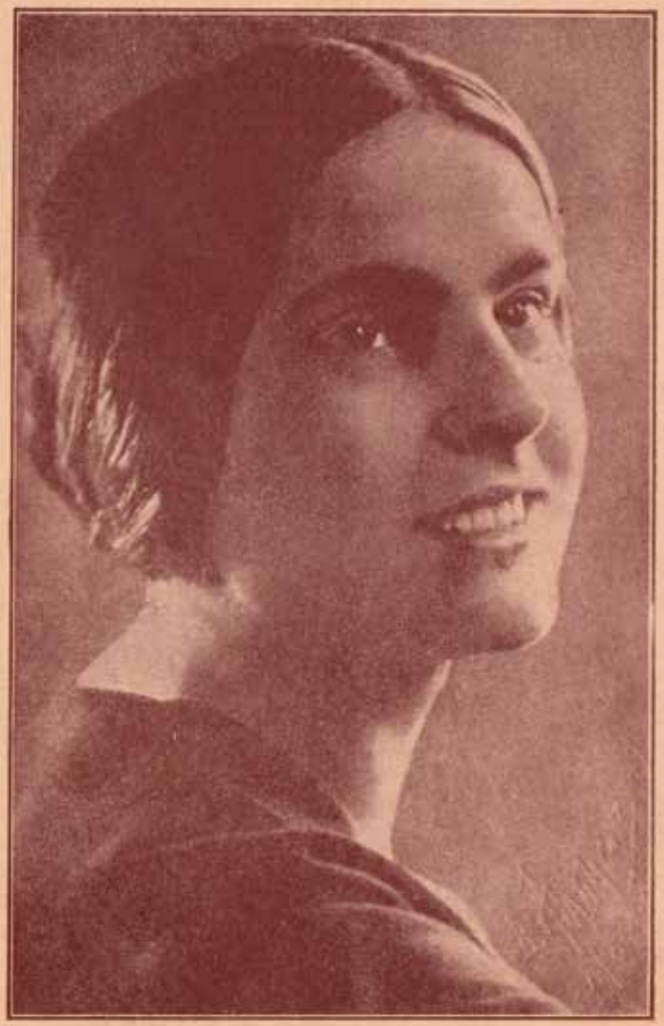

Юлія Сонцева

ціна 10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце для марки
Видавництво „Укртеакіновидав"
Київ. бульвар Т. Шевченка 12.
серія
1
Українські фільмарі.
Артистка Юлія Солнцева
грала в фільмах „Аеліта", „Джімі Гігінз", „Буря" „Дві жінки" та „Леон Кутюр'є". На фоті—в ролі з „Джімі Гігінза"

Анна Стен

ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
ціна 10 коп.
місце для марки
серія
1
Видавництво „Укртеакіновидав"
Київ, бульвар Т. Шевченка 12.

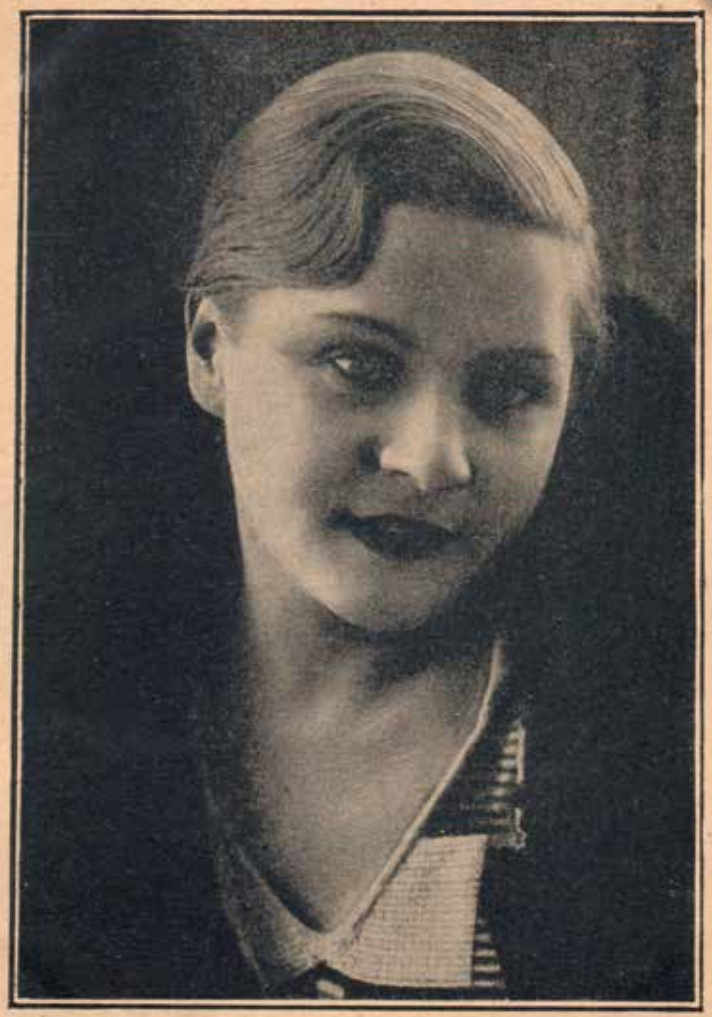

Міллі Таут-Корсо

ціна 10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце для марки
Видавництво „Укртеакіновидав"
Київ, бульвар Т. Шевченка 12.
серія
1
Українські фільмарі.
Артистка Міллі Таут-Корсо
грала в фільмах „Напередодні за долею", „Свіжий вітер", „Дівчина з палуби".

Мілі Тауп-Корсо

ціна 10 коп.
ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
місце для марки
Видавництво „Укртеакіновидав"
Київ, бульвар Т. Шевченка 12.
серія
1
Українські фільмарі.
Артистка Міллі Таут-Корсо
грала в фільмах „Навядогін за долею", „Свіжий вітер", „Дівчина з палуби".
Київ. Скаріс. N 05419. Зам. N 211 к. 1 От. Київ. Друк. Школа Ф.

С. Шагайда

ПОШТОВА КАРТКА
POŜTA KARTO
ціна
10 коп.
місце
для
марки
серія
1

КИЇВСЬКИЙ ОКРЛІТ № 0764.
СЕРІЯ 2

Вільма Банкі

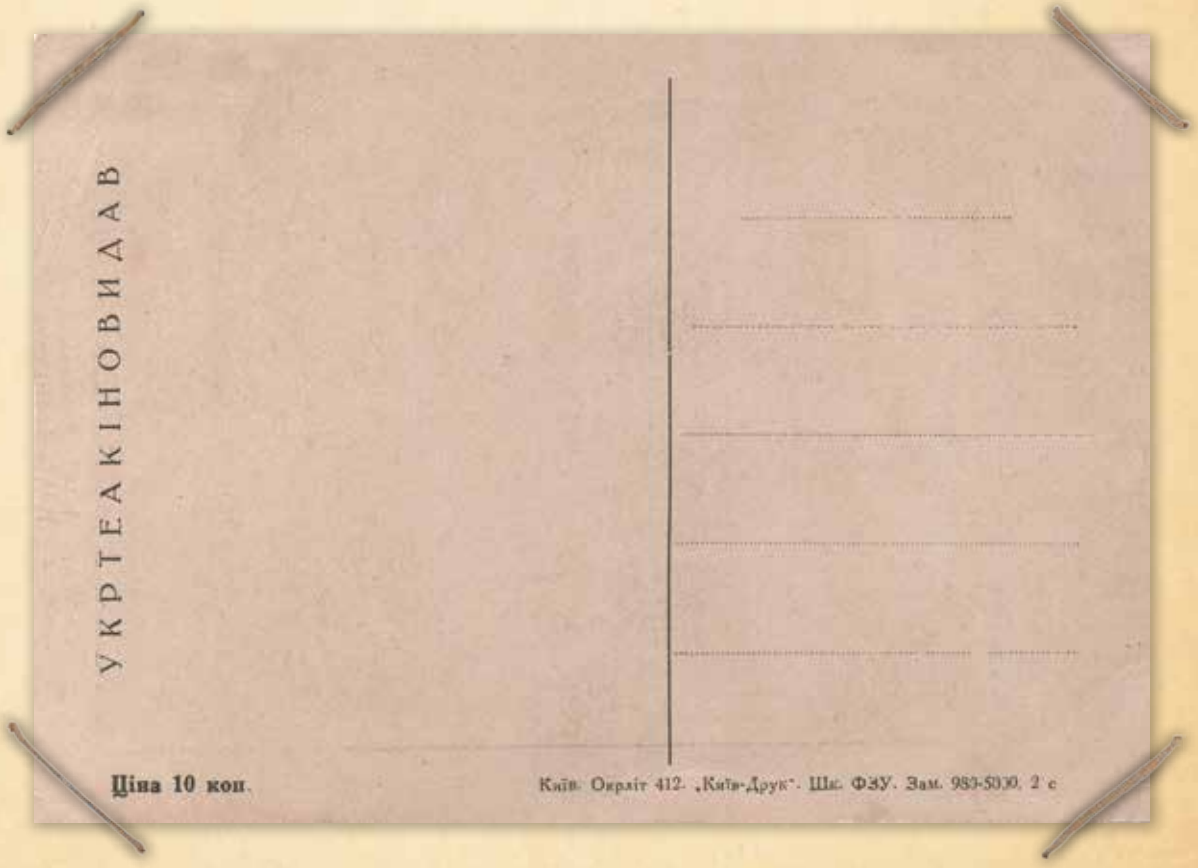
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Ціна 10 коп.
Київ. Окрліт 412. „Київ-Друк". Шк. ФЗУ. Зам. 983-5000. 2 с

Рудольф Валентіно

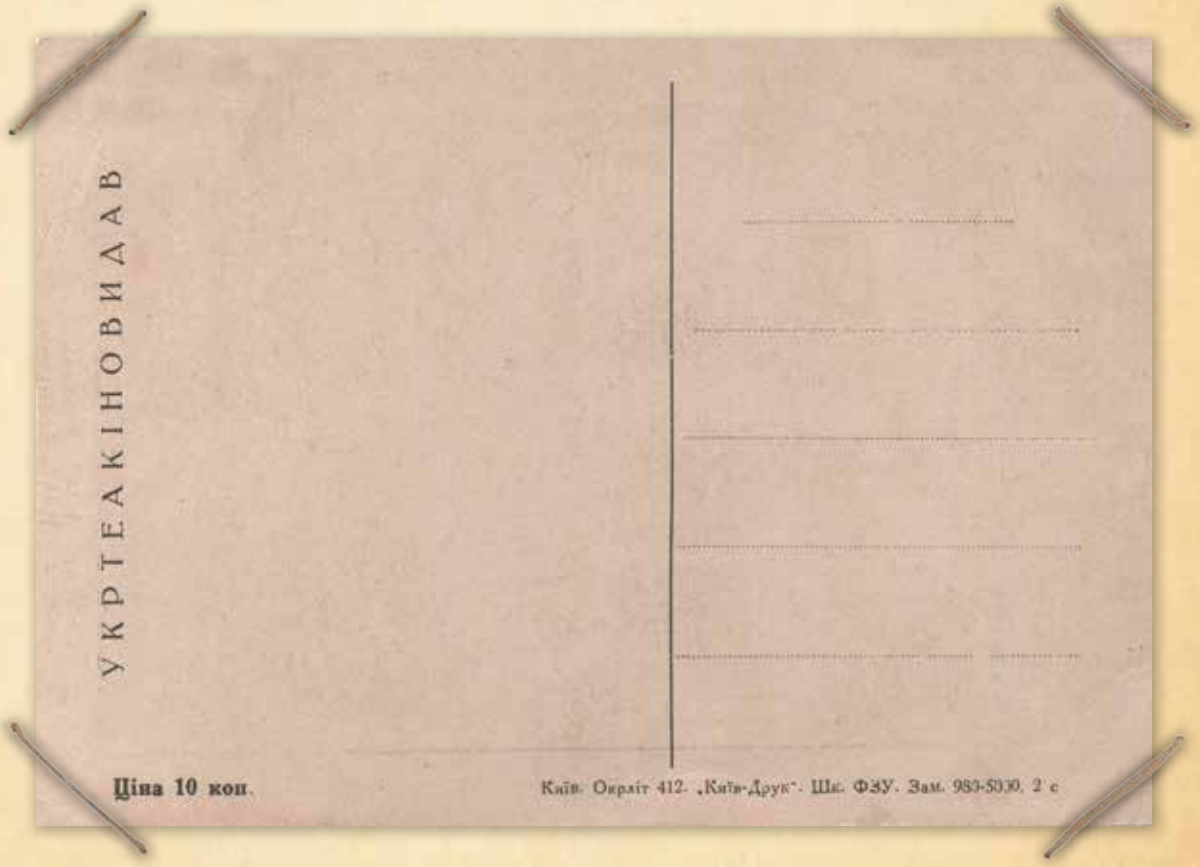
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Ціна 10 коп.
Київ. Окрліт 412. „Київ-Друк". Шк. ФЗУ. Зам. 983-5000. 2 с

Грета Гарбо

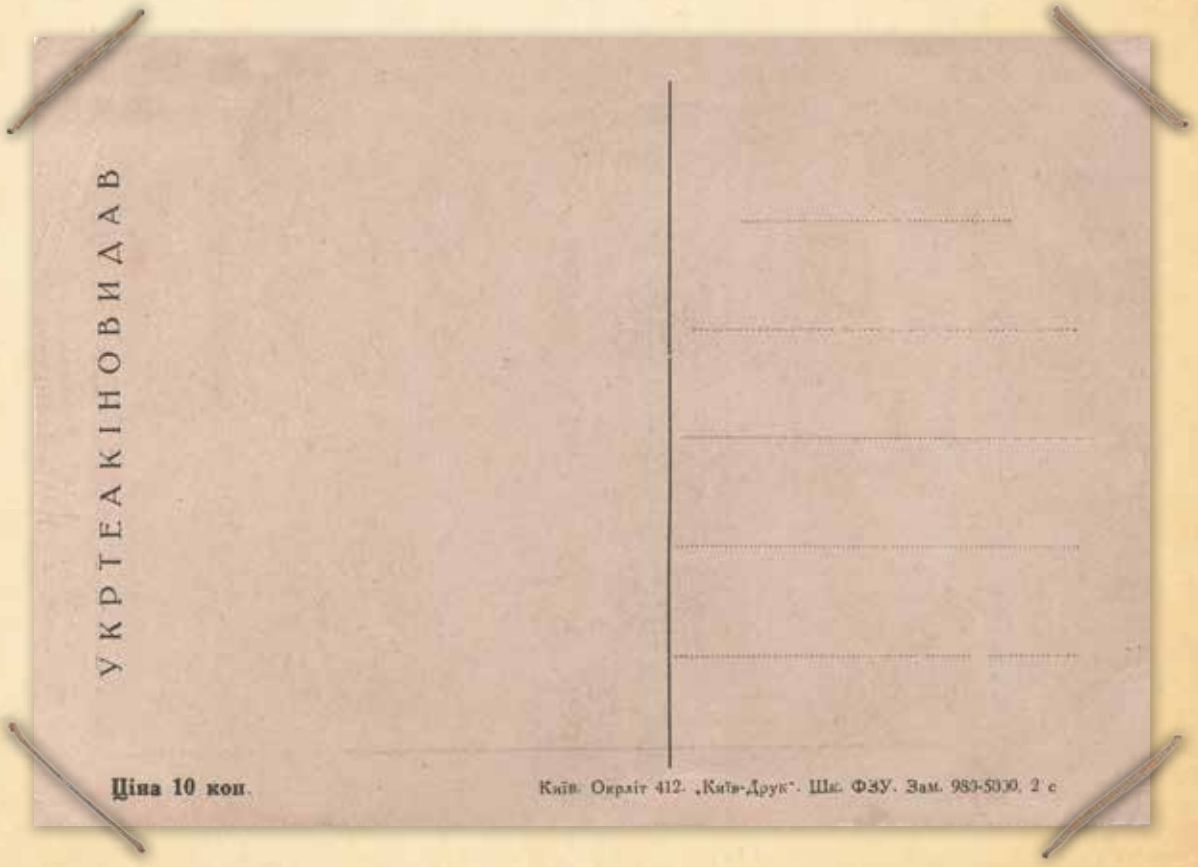
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Ціна 10 коп.
Київ. Окрліт 412. „Київ-Друк". Шк. ФЗУ. Зам. 983-5000. 2 с

Коріна Гріфітс

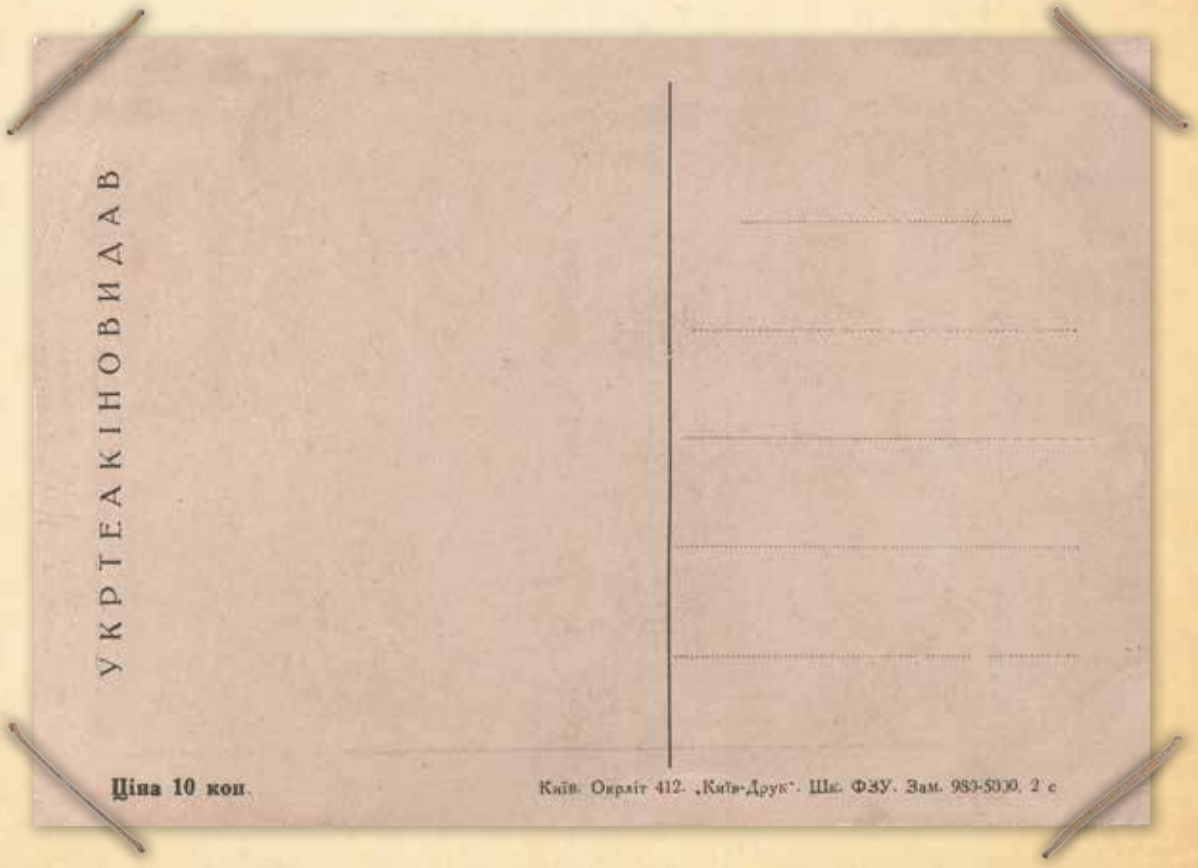
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Ціна 10 коп.
Київ. Окраліт 412. „Київ-Друк". Шк. ФЗУ. Зам. 983-5030. 2 с

Лія де-Путі

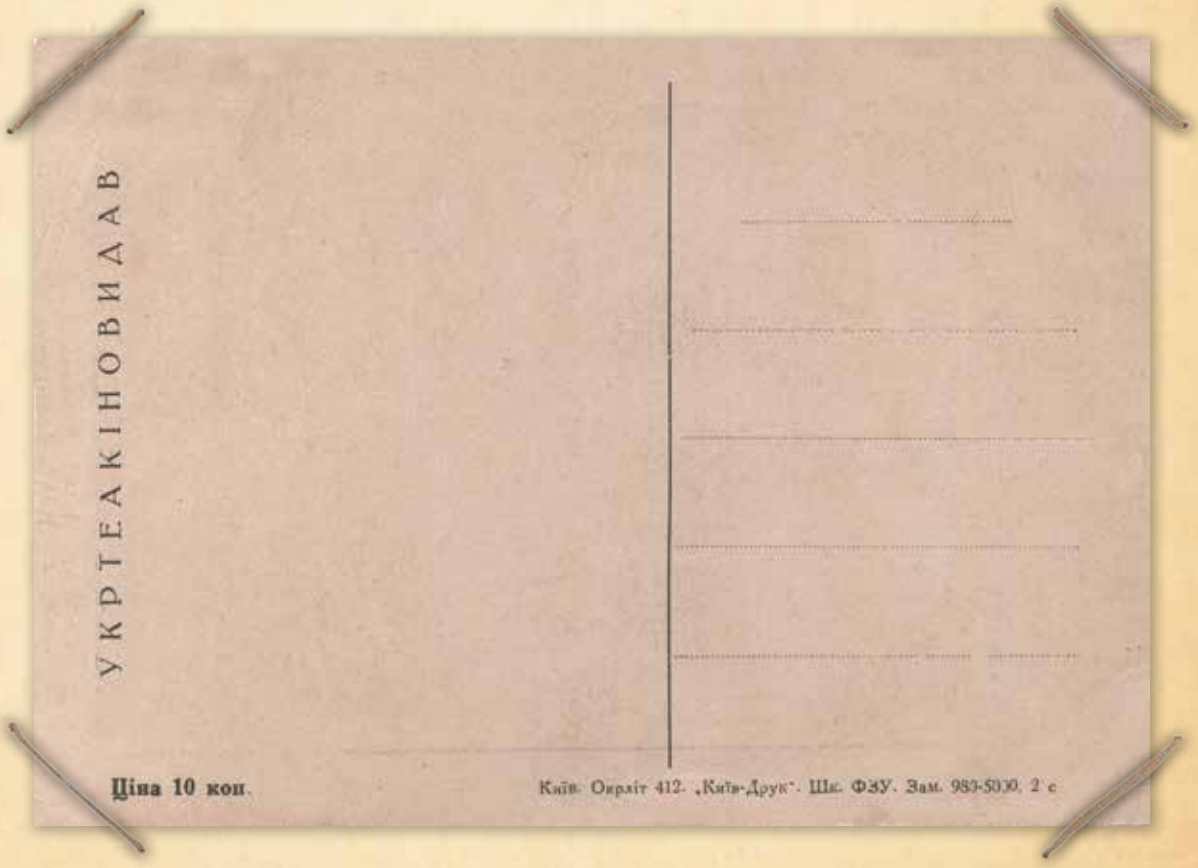
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Ціна 10 коп.
Київ. Окрліт 412. „Київ-Друк". Шв. ФЗУ. Зам. 983-5000. 2 с

Ксенія Десні

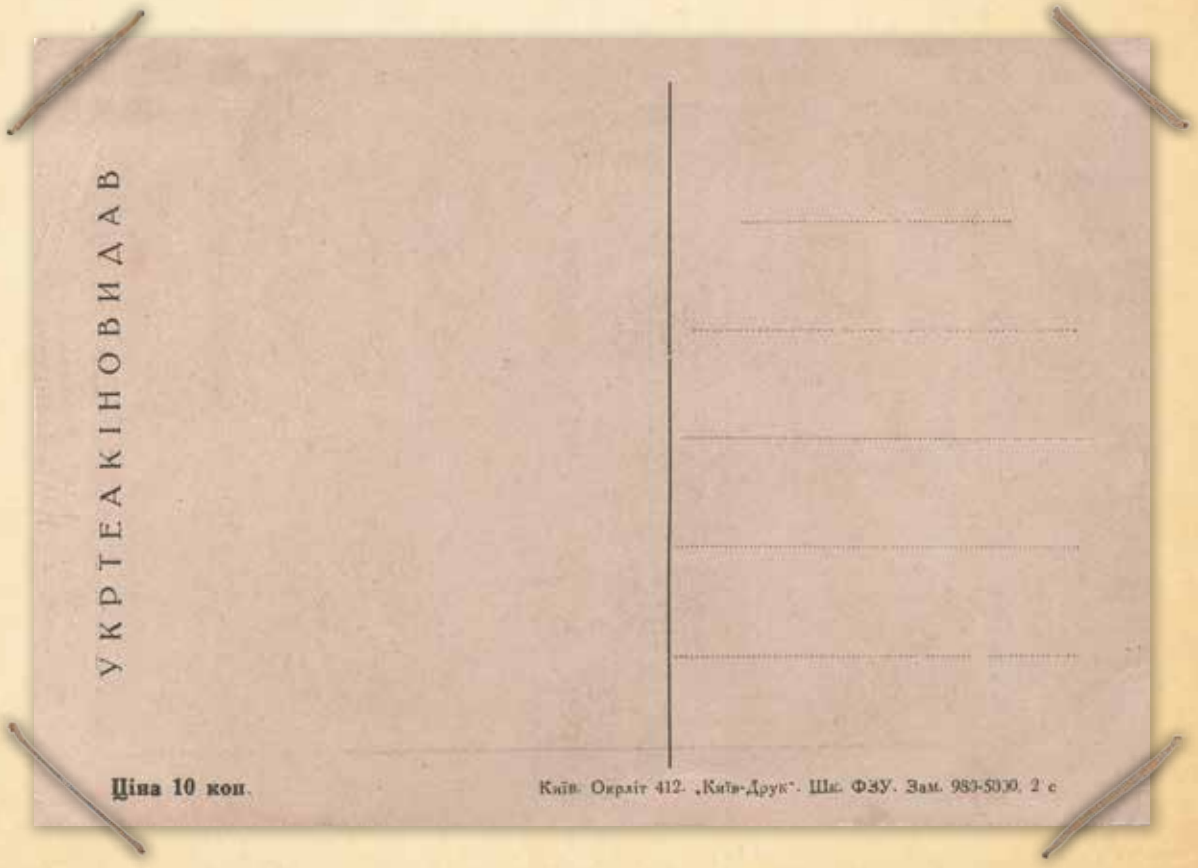
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Ціна 10 коп.
Київ. Окрліт 412. „Київ-Друк". Шк. ФЗУ. Зам. 983-5000. 2 с

Гарі Лідтке

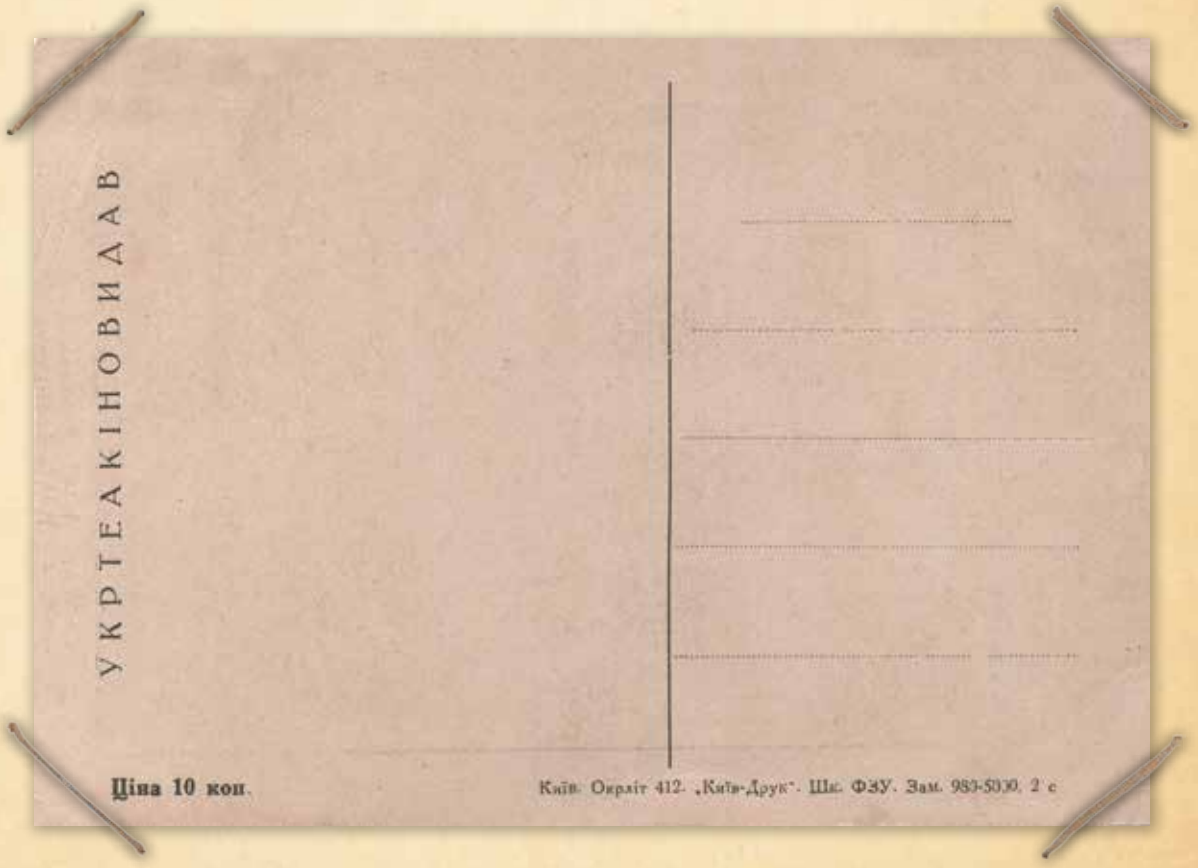
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Ціна 10 коп.
Київ. Окрліт 412. „Київ-Друк". Шк. ФЗУ. Зам. 983-5000. 2 с

Рамон Наваро

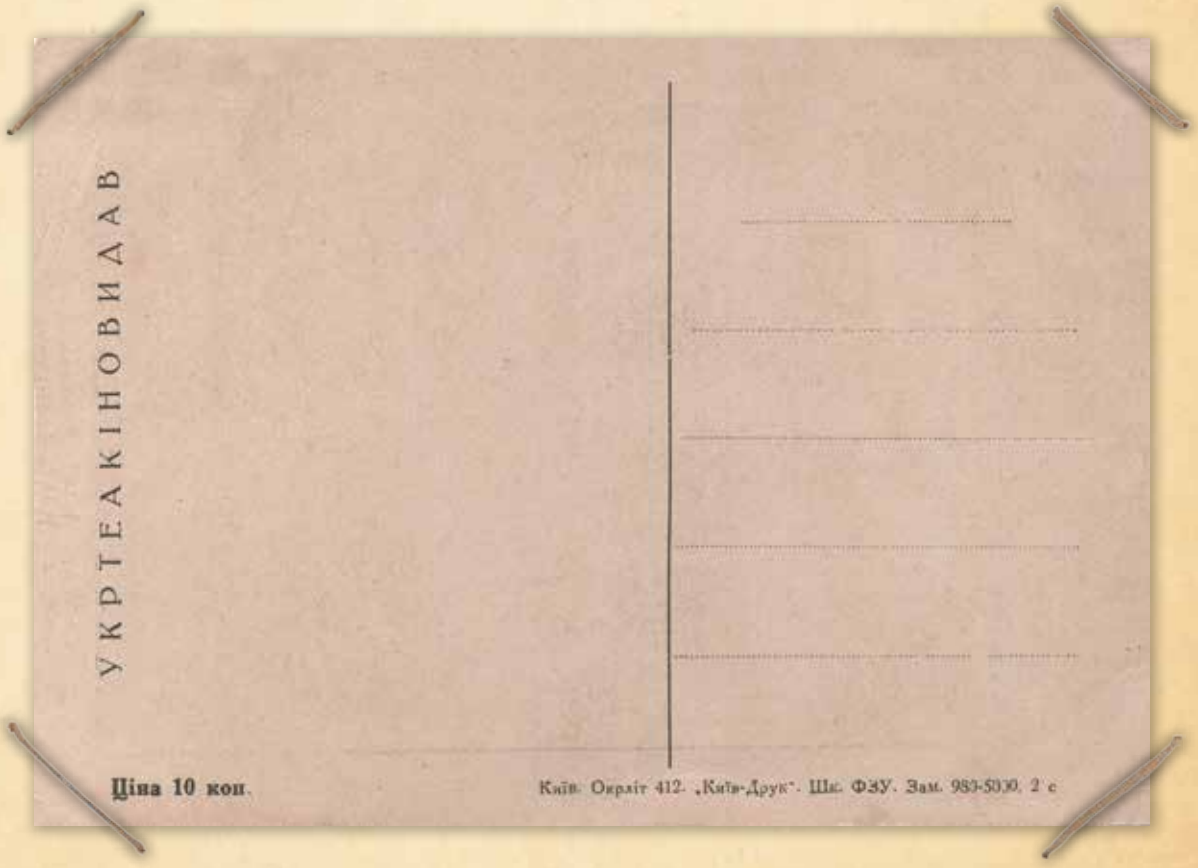
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Ціна 10 коп.
Київ. Окрліт 412. „Київ-Друк". Шк. ФЗУ. Зам. 983-5000. 2 с

Πολα Νεγρί

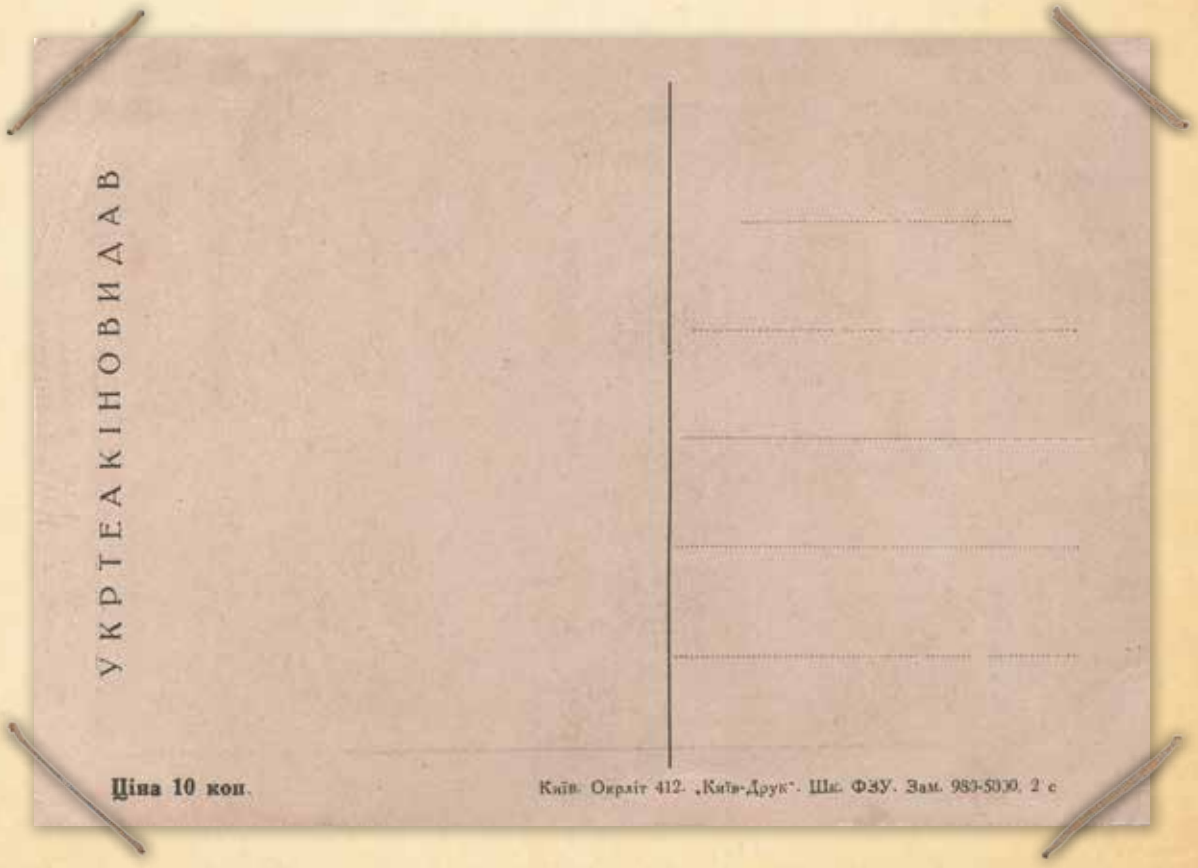
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Ціна 10 коп.
Київ. Окраліт 412. „Київ-Друк". Шк. ФЗУ. Зам. 983-5030. 2 с

Лідія Островська

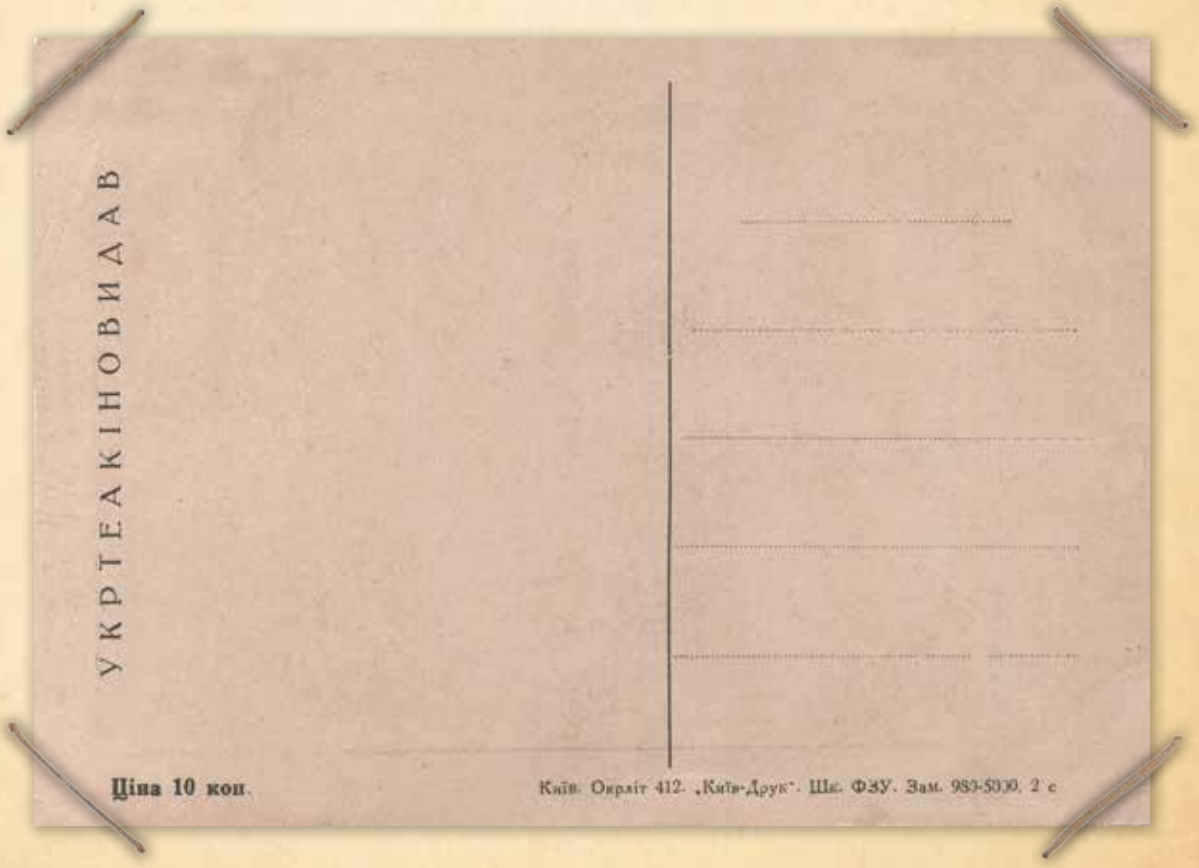
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Ціна 10 коп.
Київ. Окрліт 412. „Київ-Друк". Шк. ФЗУ. Зам. 983-5000. 2 с

Мері Пікфорд

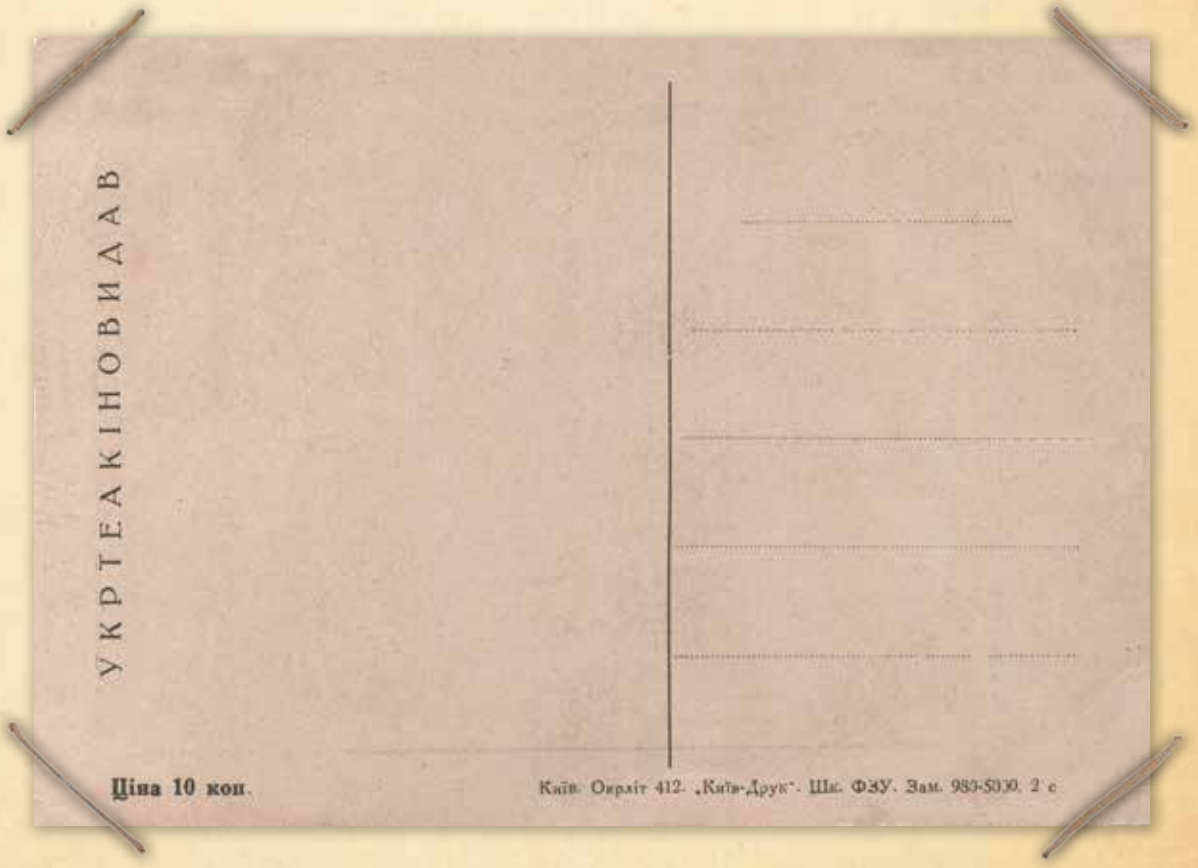
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Ціна 10 коп.
Київ. Окрліт 412. „Київ-Друк". Шк. ФЗУ. Зам. 983-5030. 2 с

Вальтер Слезак

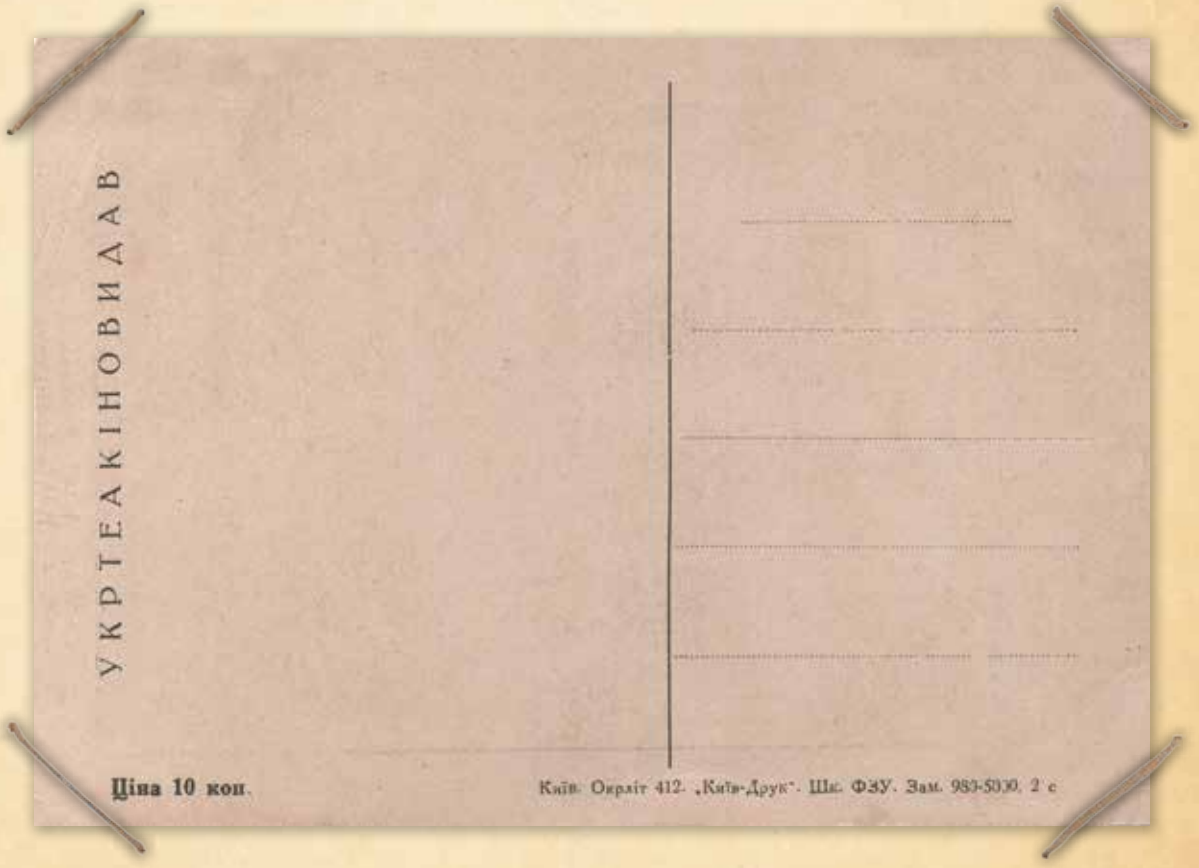
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Ціна 10 коп.
Київ. Окраліт 412. „Київ-Друк". Шк. ФЗУ. Зам. 983-5000. 2 с

Юлія Сонцева

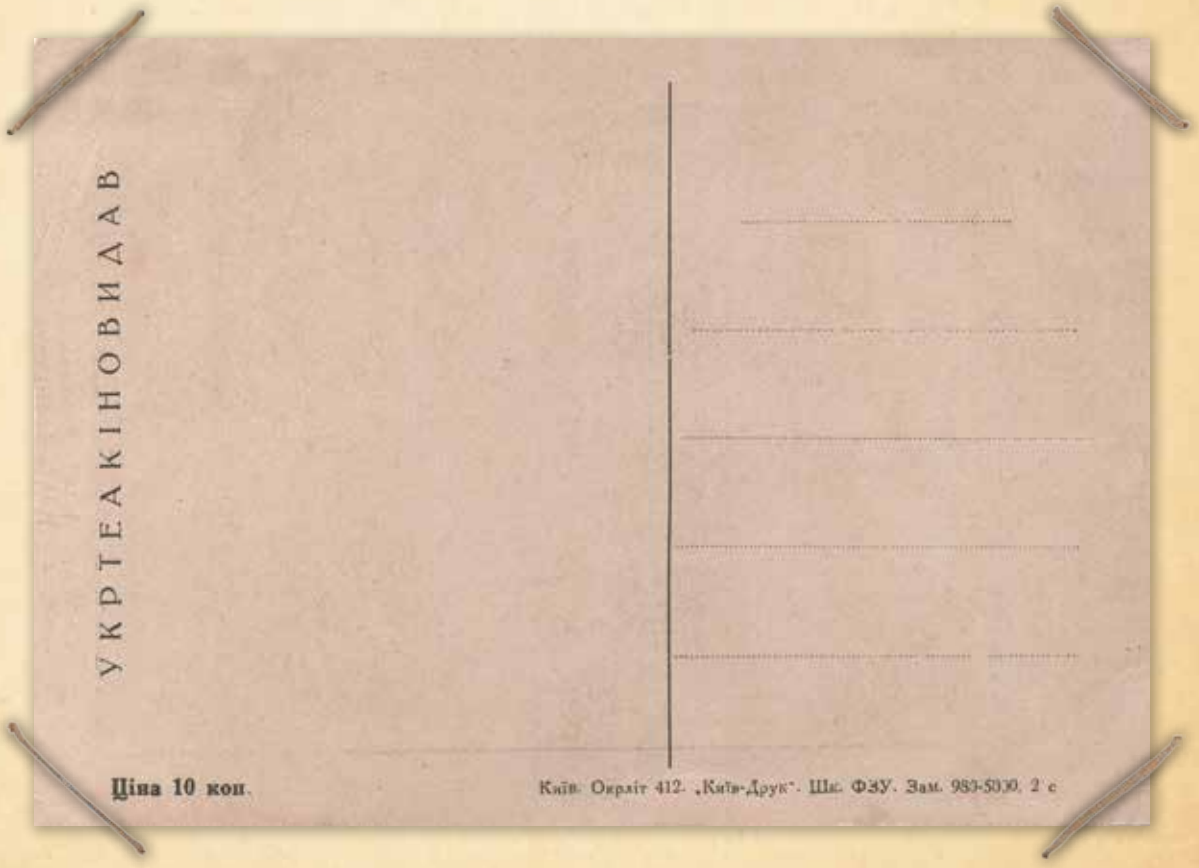
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Ціна 10 коп.
Київ. Окрліт 412. „Київ-Друк". Шк. ФЗУ. Зам. 983-5030. 2 с

Конрад Файдт

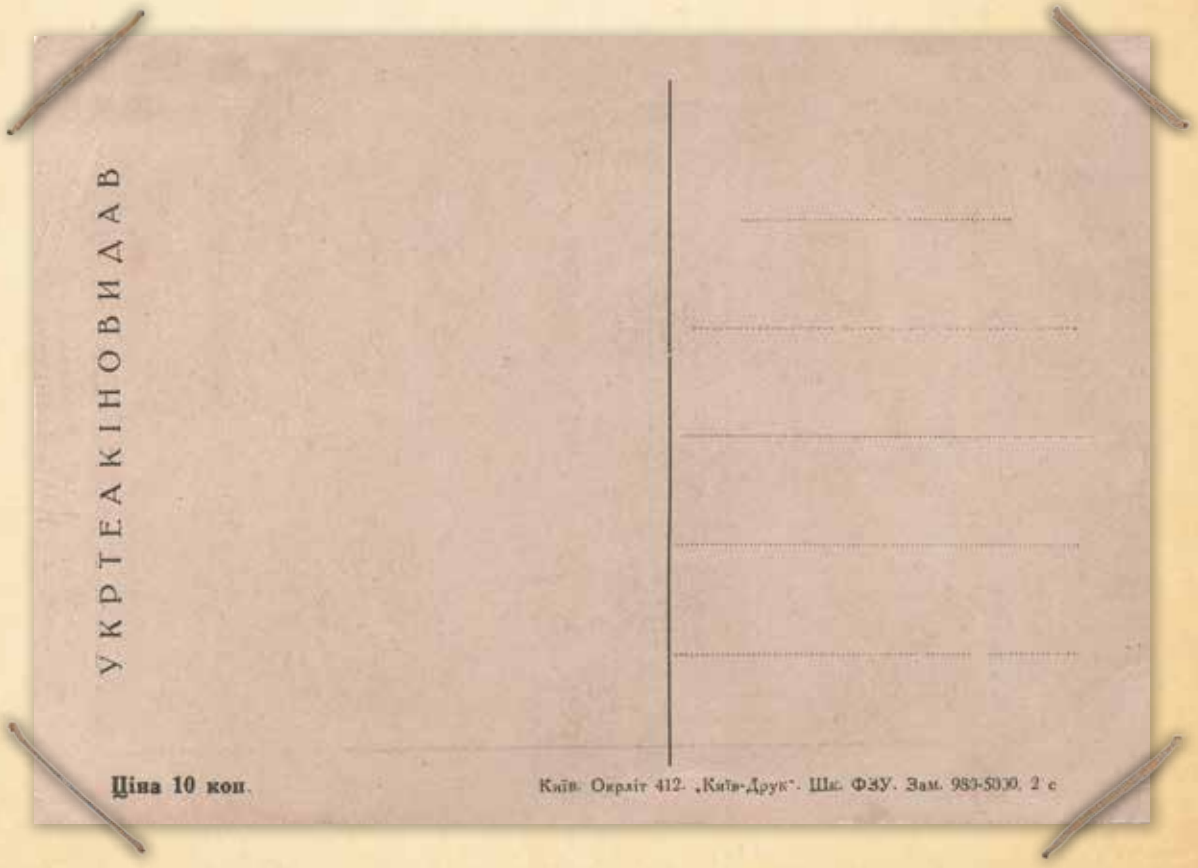
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Ціна 10 коп.
Київ. Облліт 412. „Київ-Друк". Шк. ФЗУ. Зам. 983-5000. 2 с

Ганс Штюве

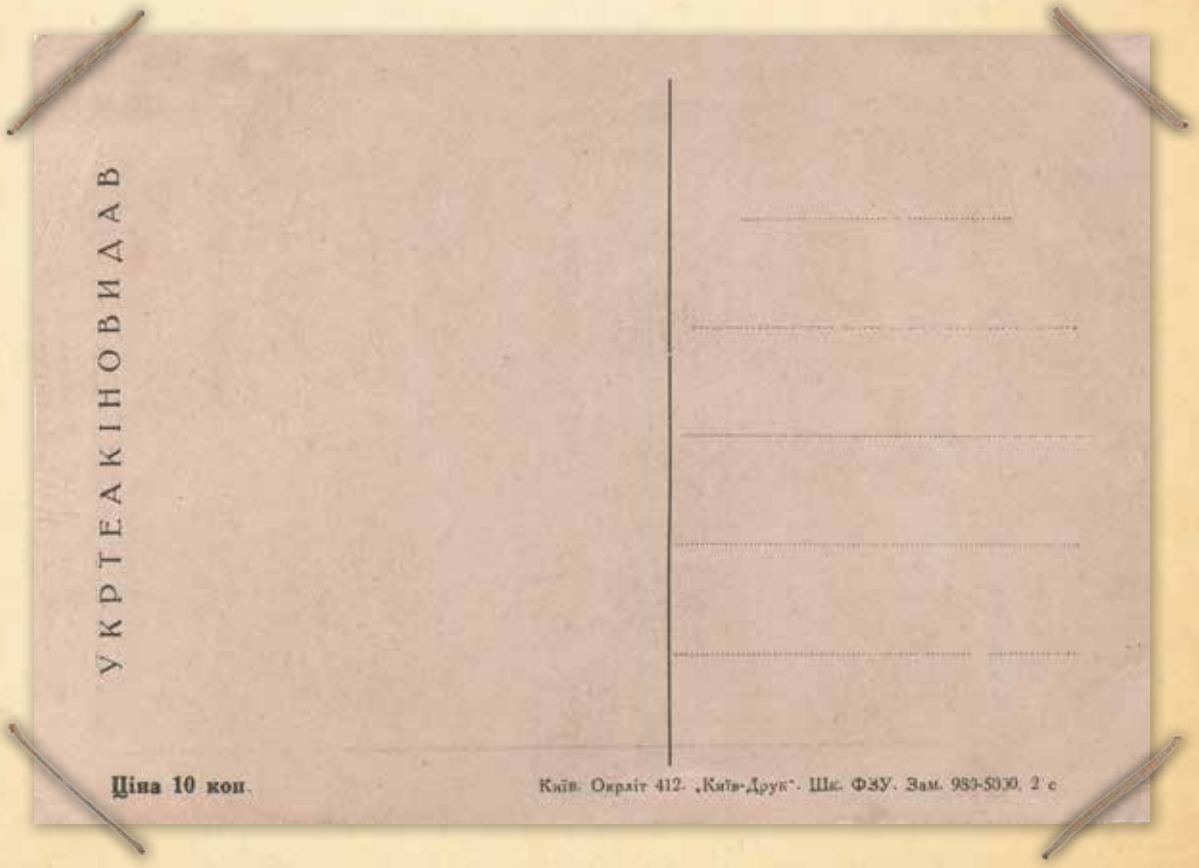
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Ціна 10 коп.
Київ. Окрліт 412. „Київ-Друк". Шк. ФЗУ. Зам. 983-5030. 2 с

КИЇВСЬКИЙ ОКРЛІТ № 0764.
СЕРІЯ 3

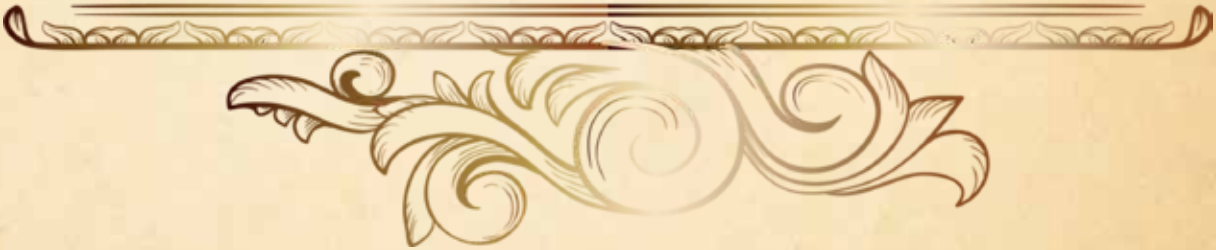

Марчела Албані

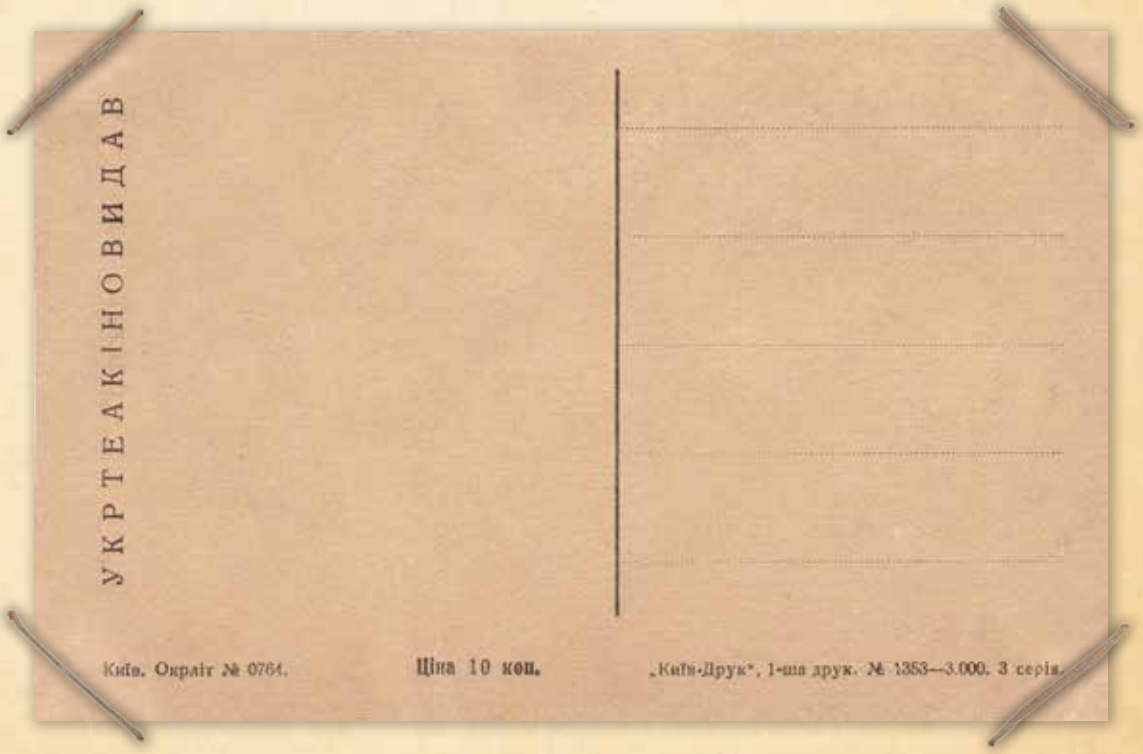
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окраїт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Артистка театру „Березіль“ Н. Бабіївна

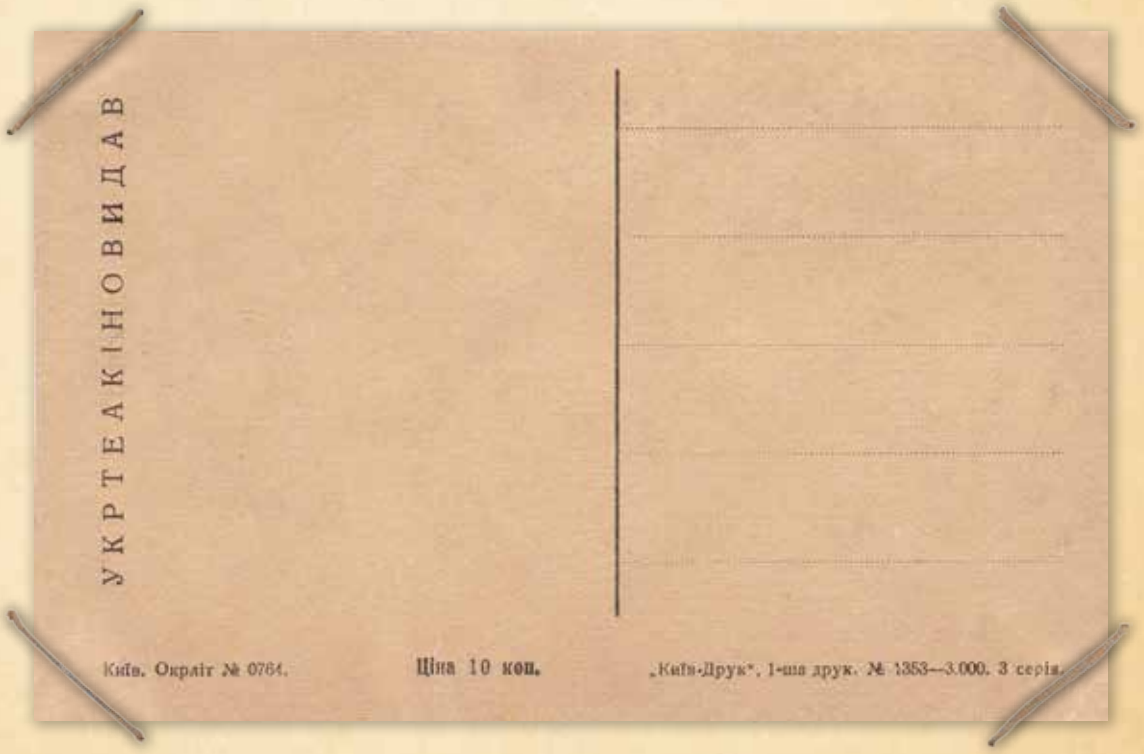
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окреліт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Заслужена артистка Республіки
Г. І. Борисоглібська

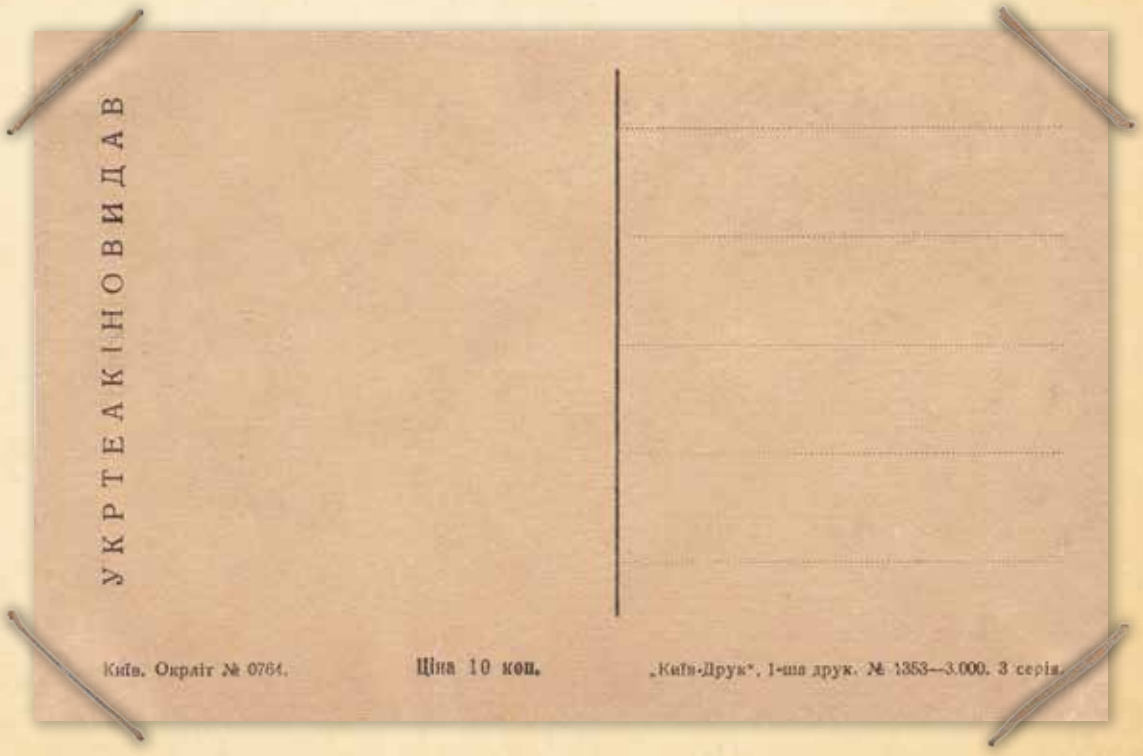
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окріт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Любов Гаккебуш
(Червонозаводський театр м. Харків)

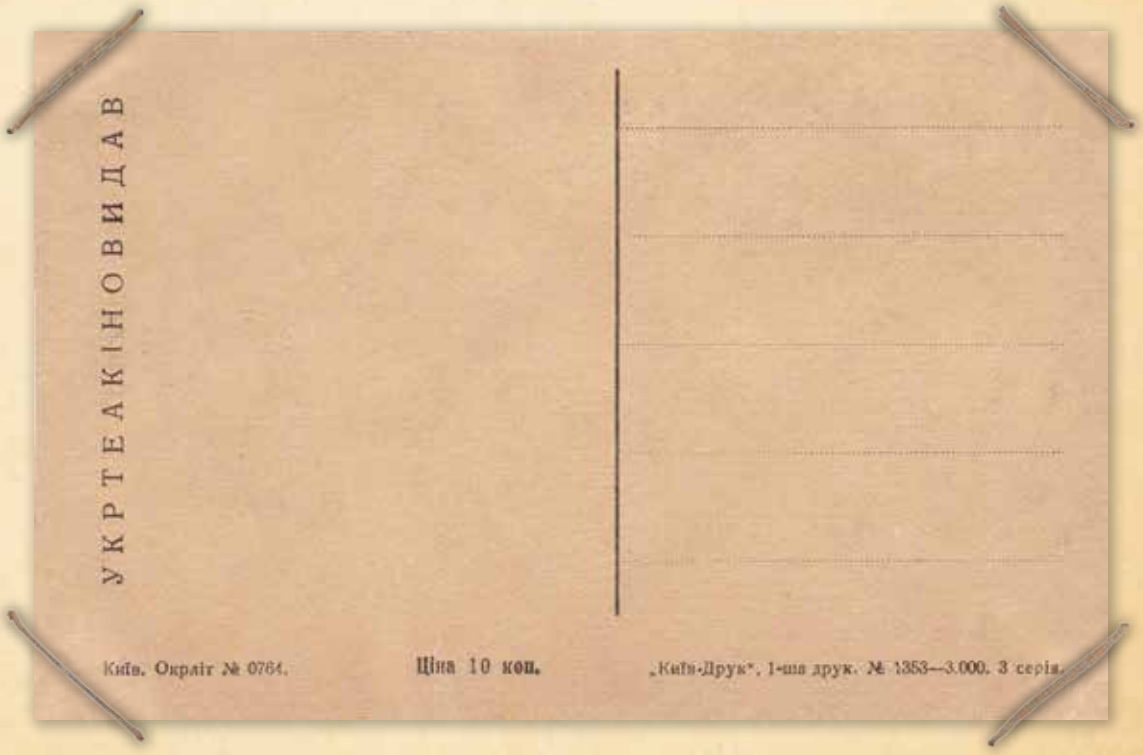
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окріт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Лія Даговер

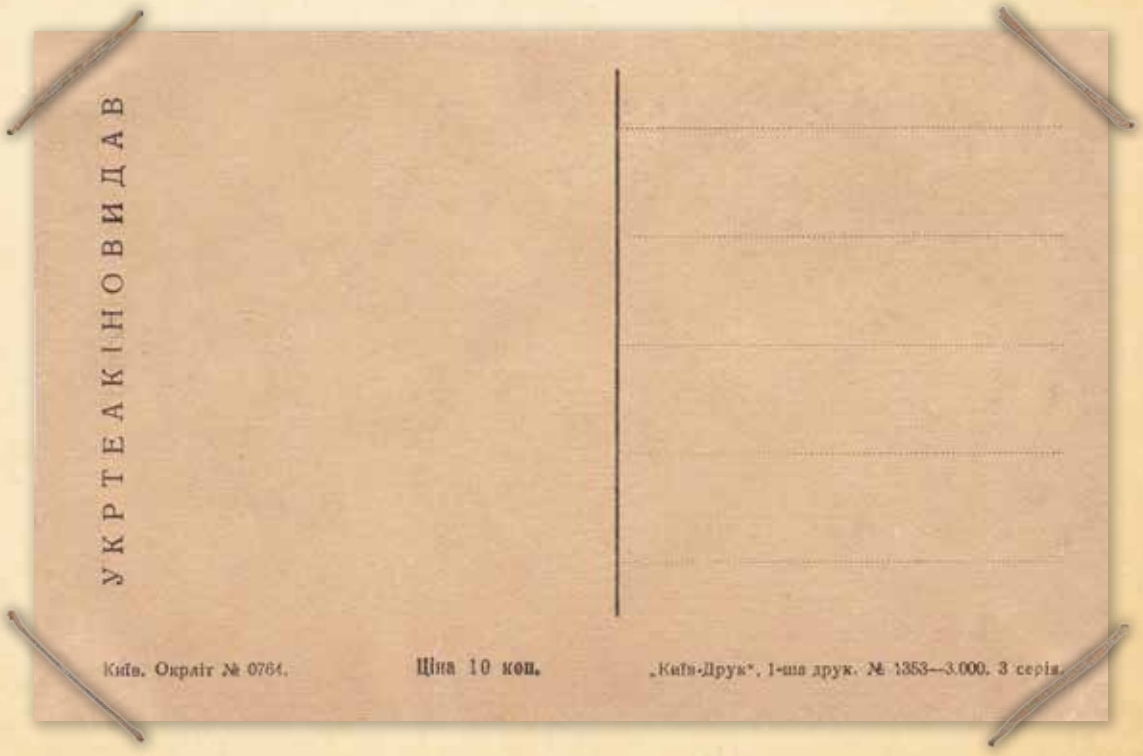
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окріт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Артистка театру „Березіль" Л. Даценко

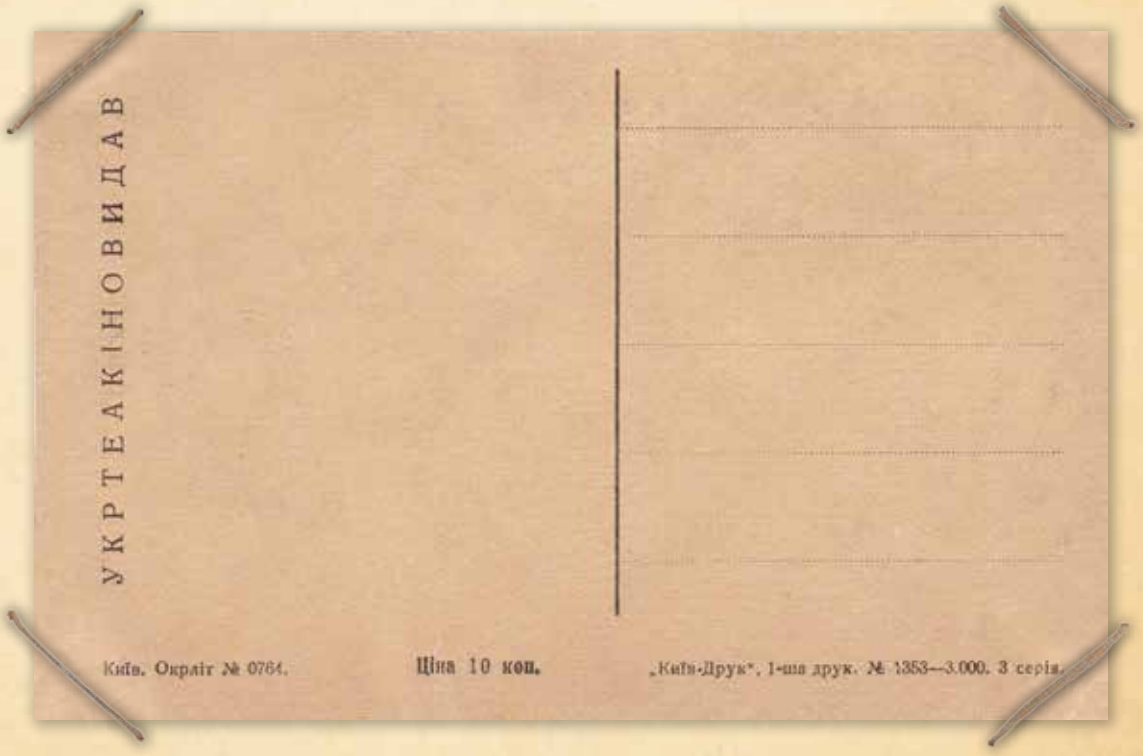
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окріт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Лія де-Путі

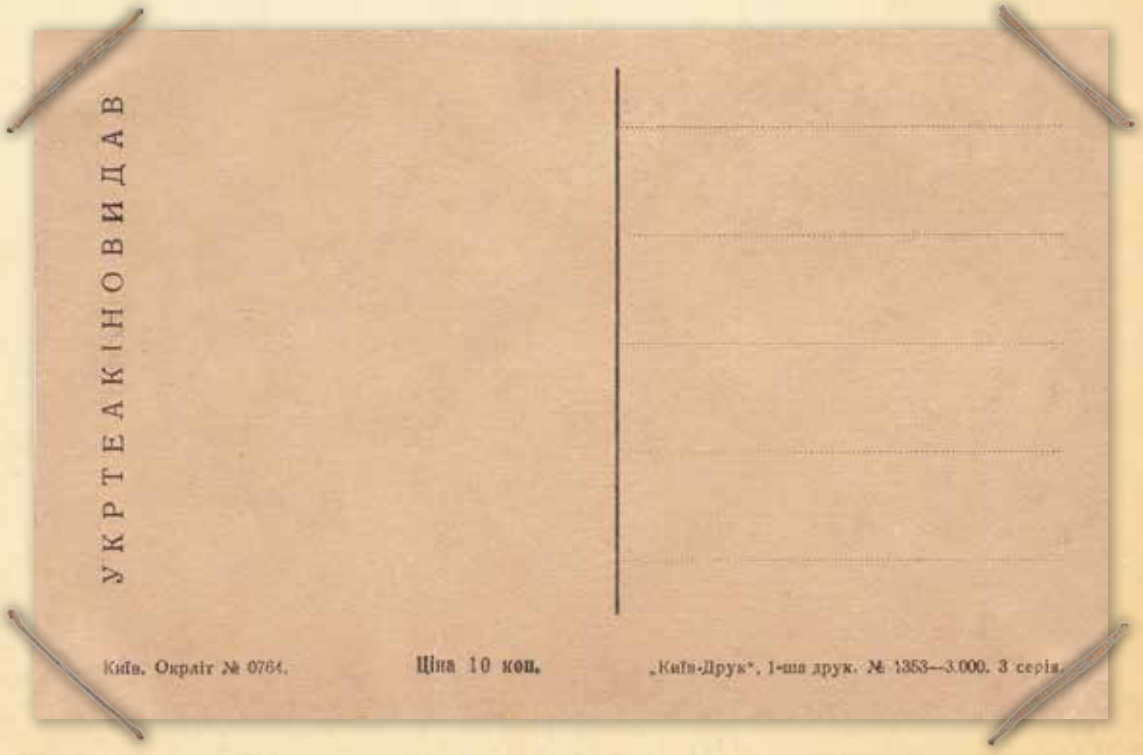
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окраїт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Валентина Дуленко
(Прима-балерина Харківської державної опери)

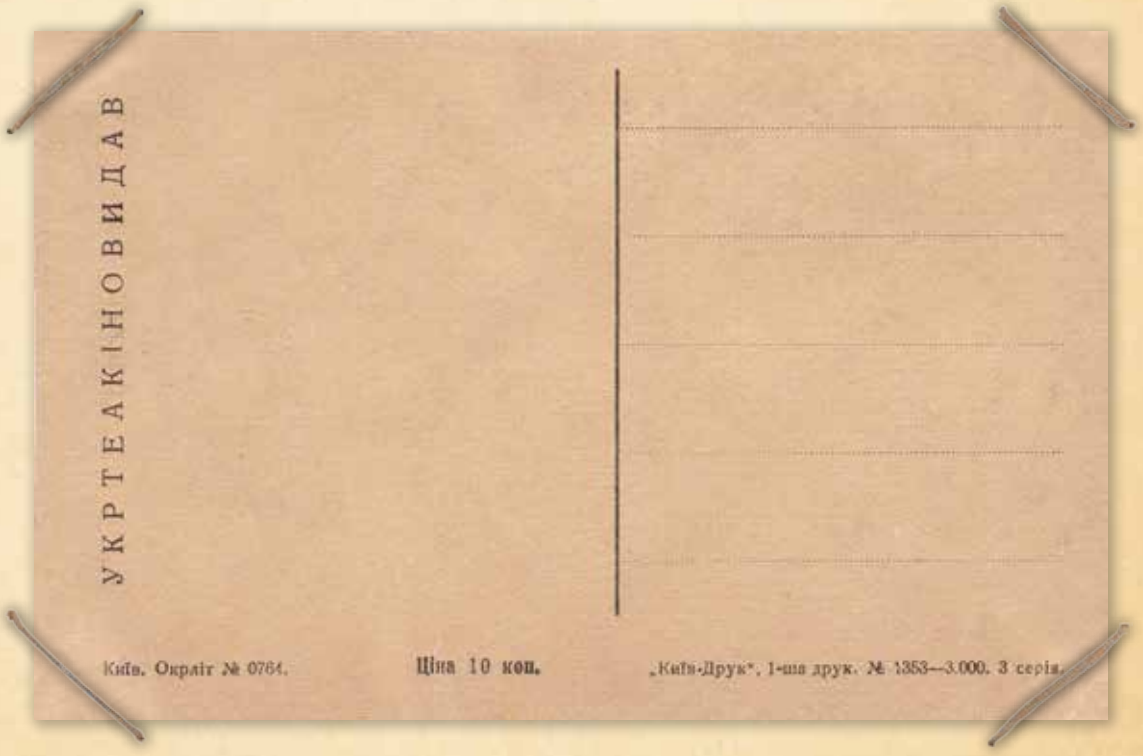
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окраїт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Дмитро Капка

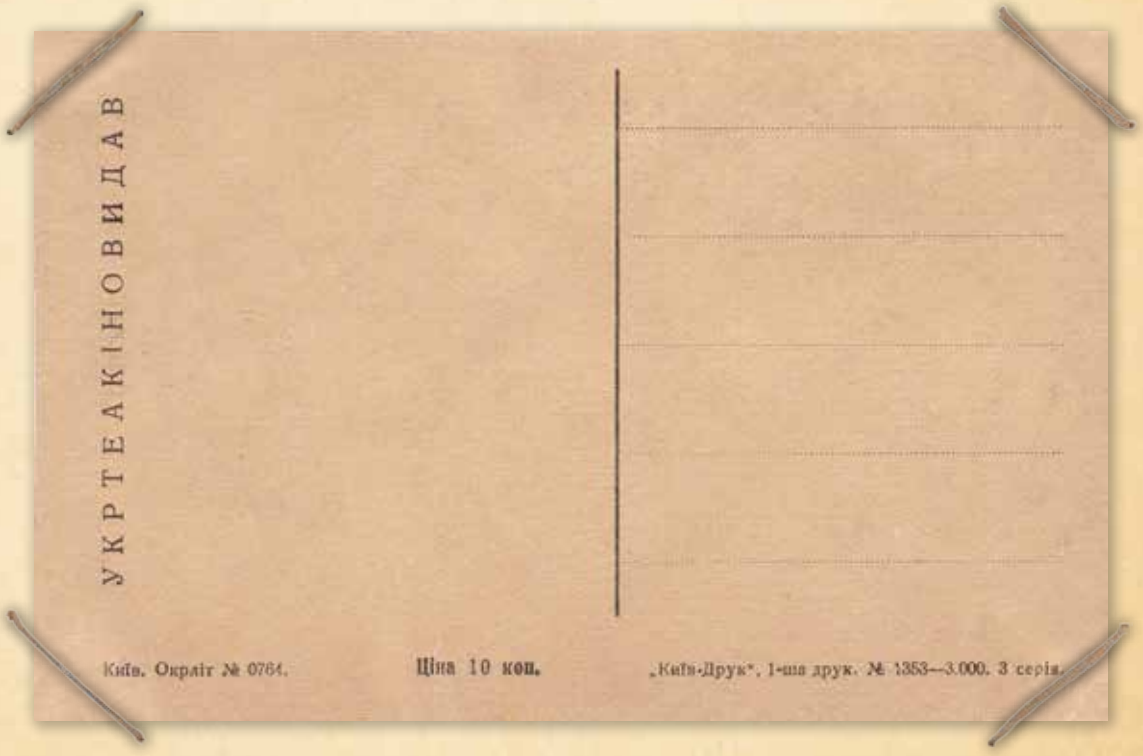
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окраїт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

М. І. Літвиненко-Вольгемут
(*Харківська державна опера*)

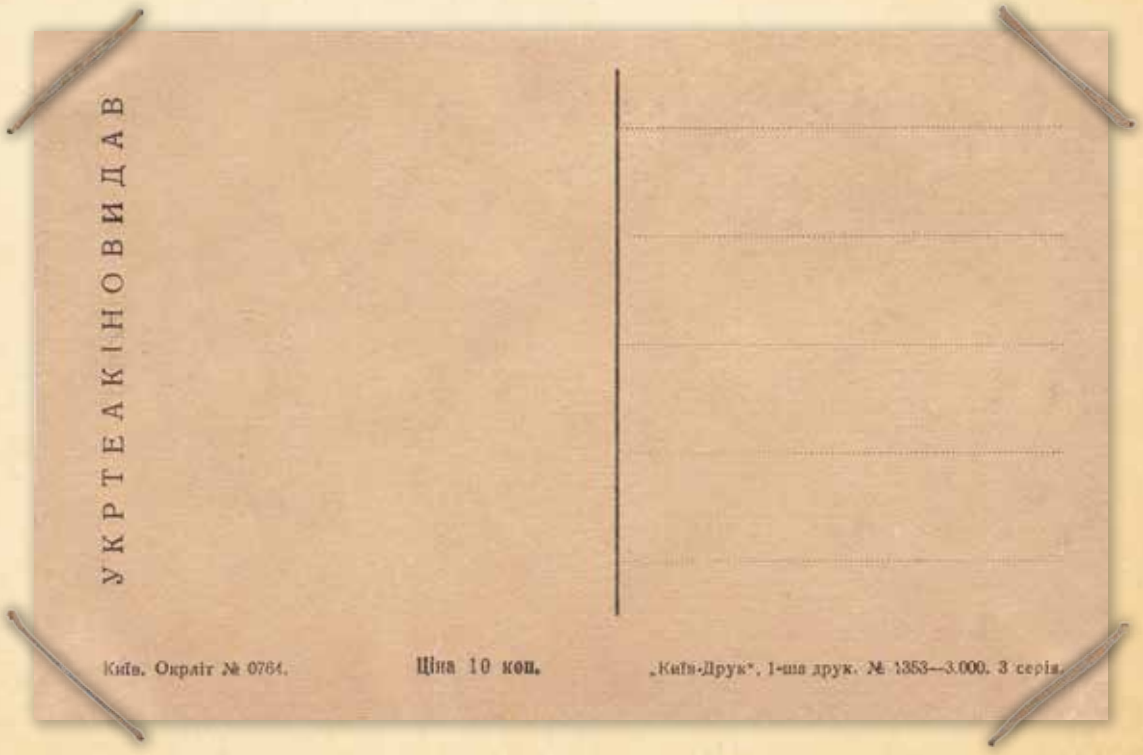
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окріт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Артист театру „Берегіль"
І. Мар'яненко

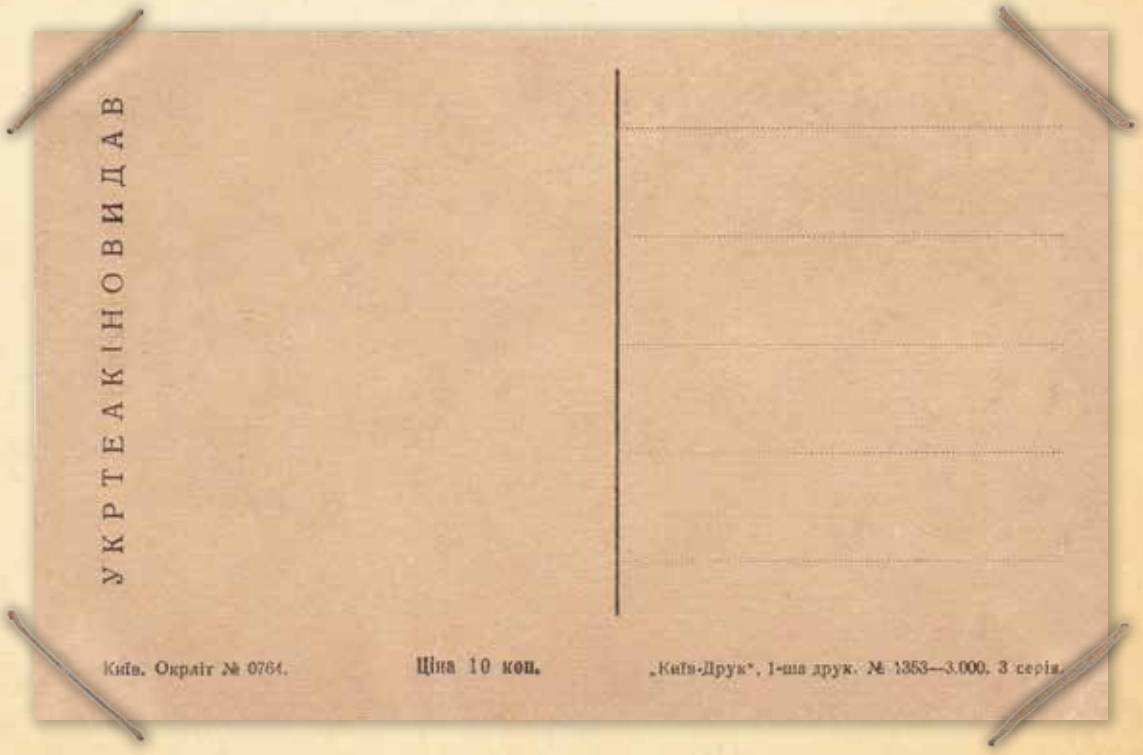
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окріт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Сергій Мінін

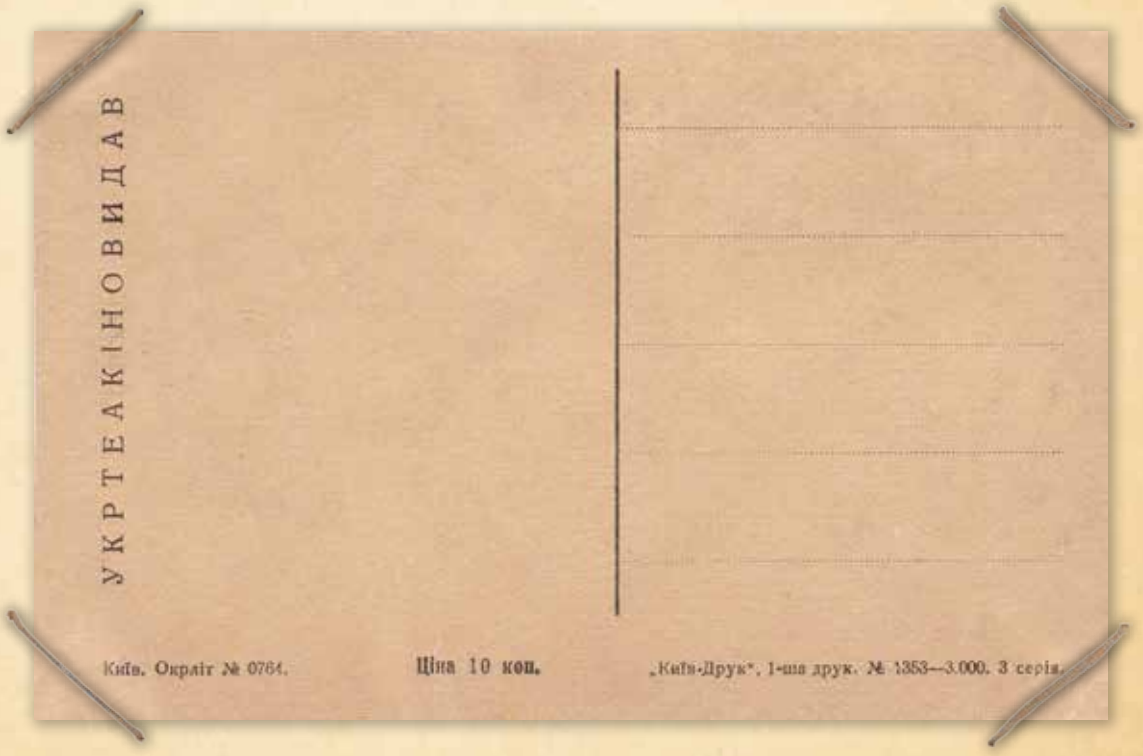
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окраїт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк". 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Елен Ріхтер

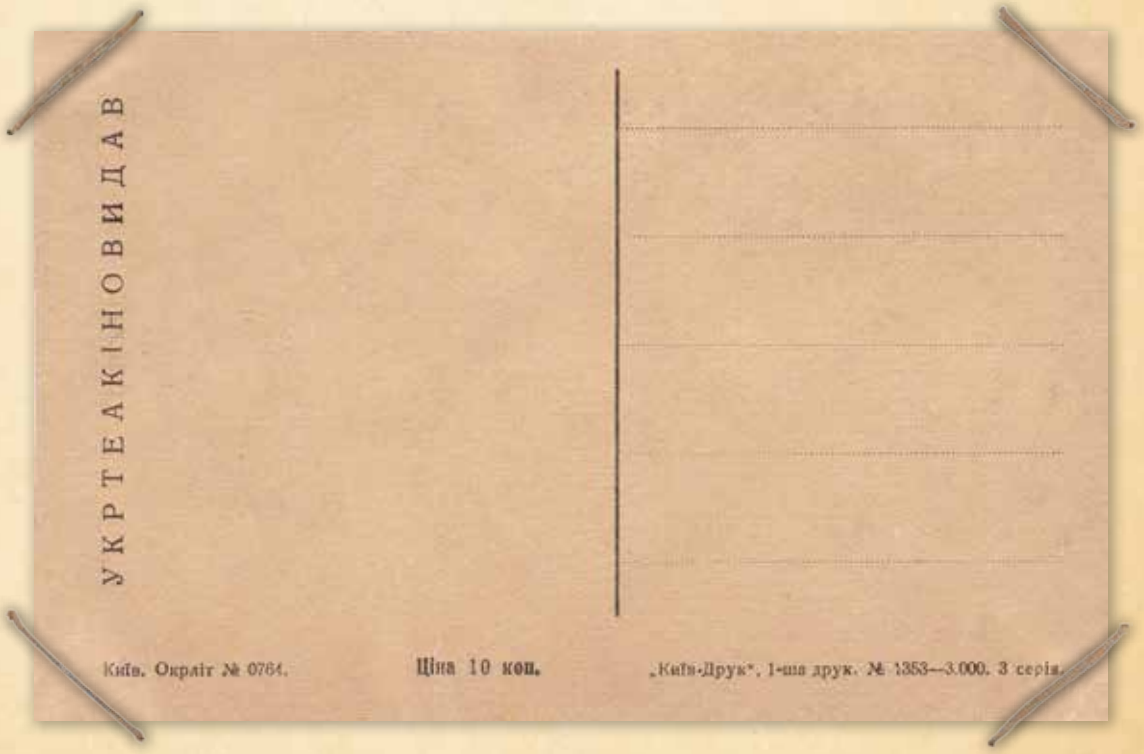
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окраїт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Артист театру ім. Франка
Терешко Юра

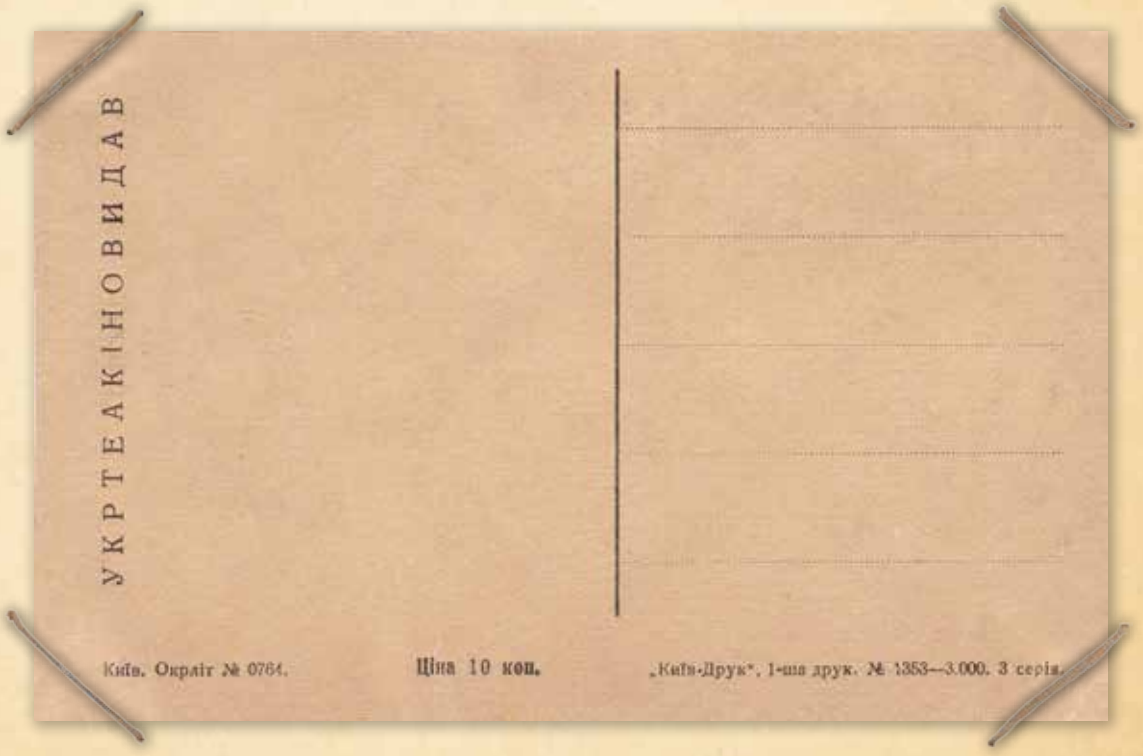
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окріт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

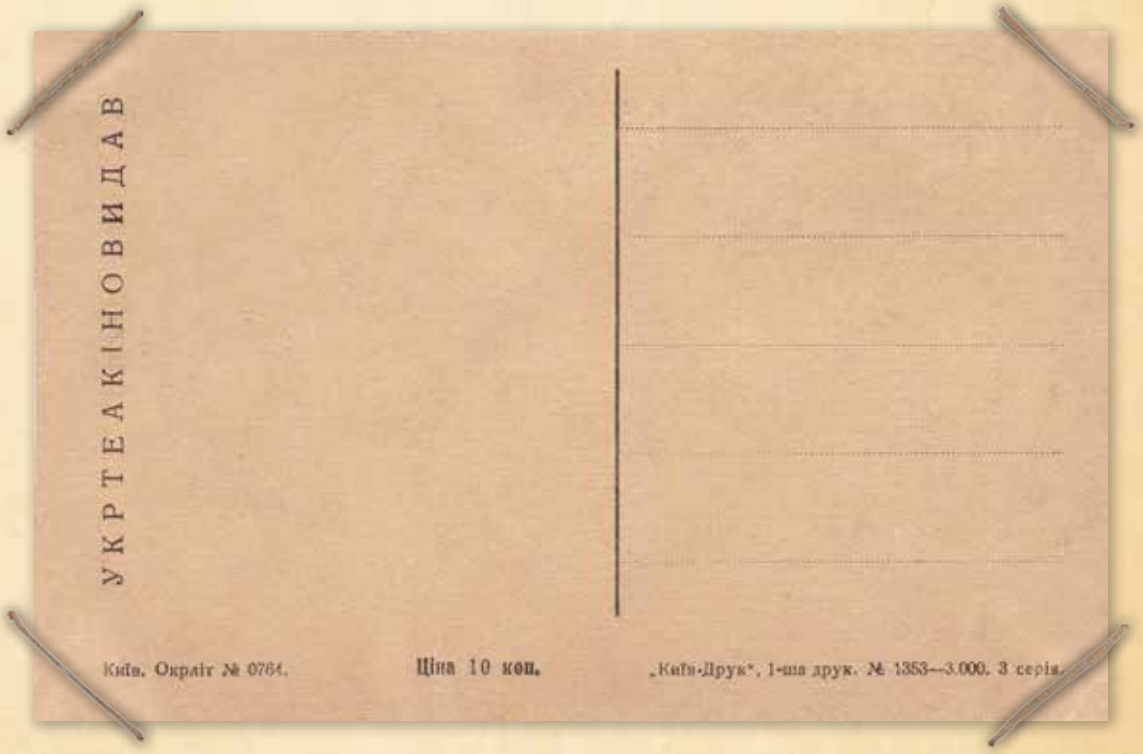
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окріт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Жені Юго

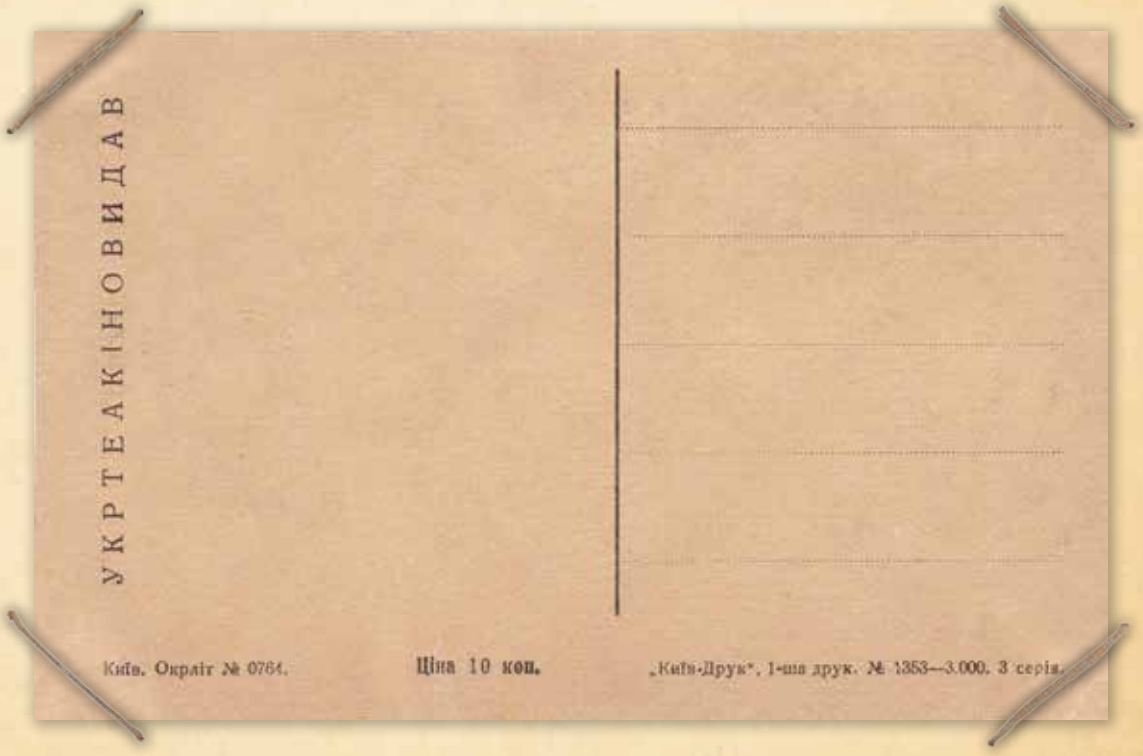
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окріт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Заслужений артист Республіки
Ол. Юрський

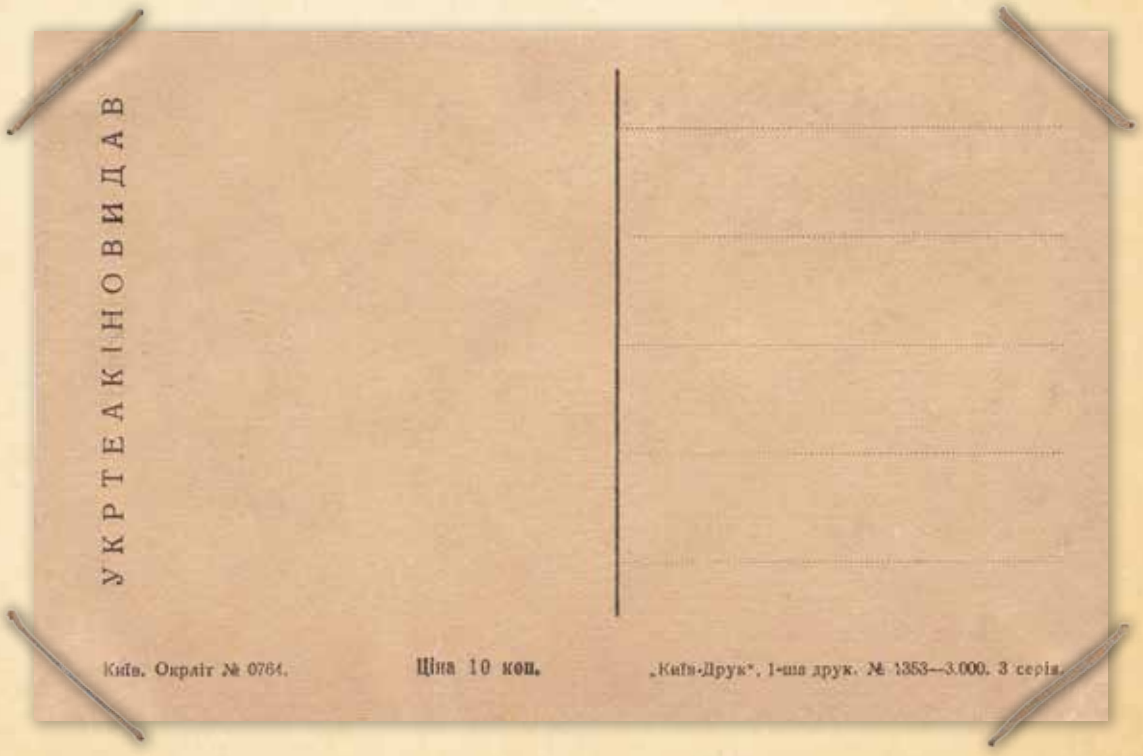
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окраїт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк". 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

КИЇВСЬКИЙ ОКРЛІТ № 0764.
СЕРІЯ 4

Заслуж. арт. Республіки
М. І. Донець (Київська Державна Опера)

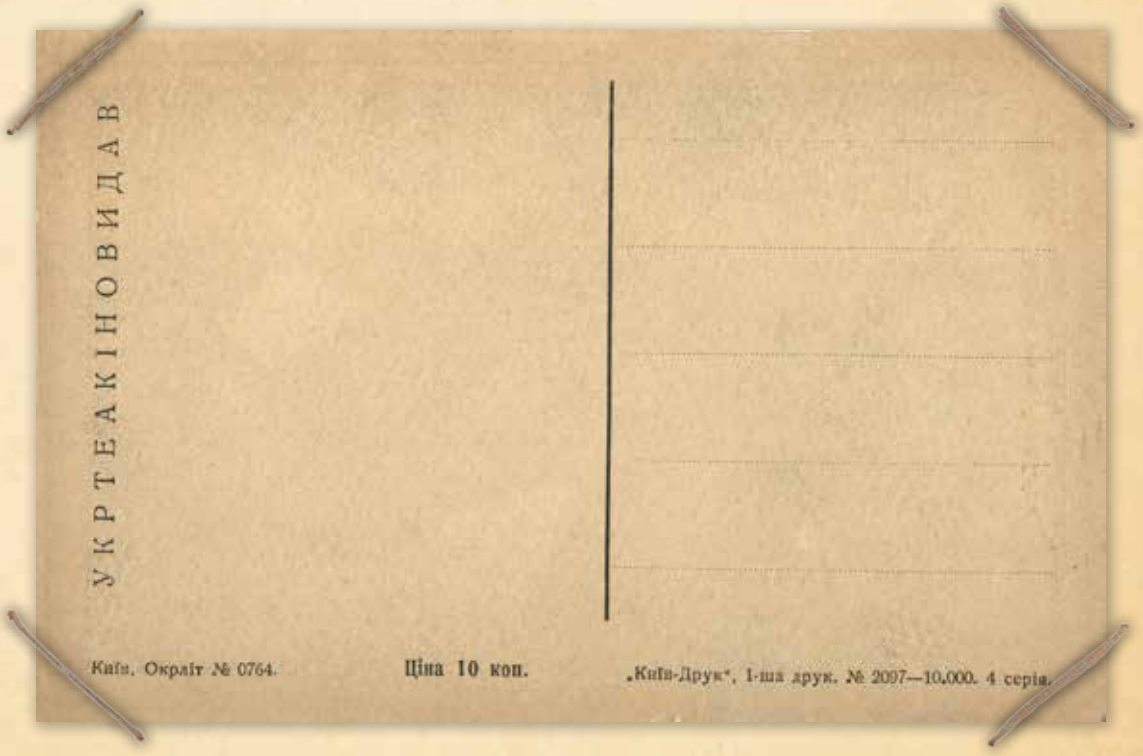
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окраїт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 2097—10.000. 4 серія.

Актор Ів. Кононенко

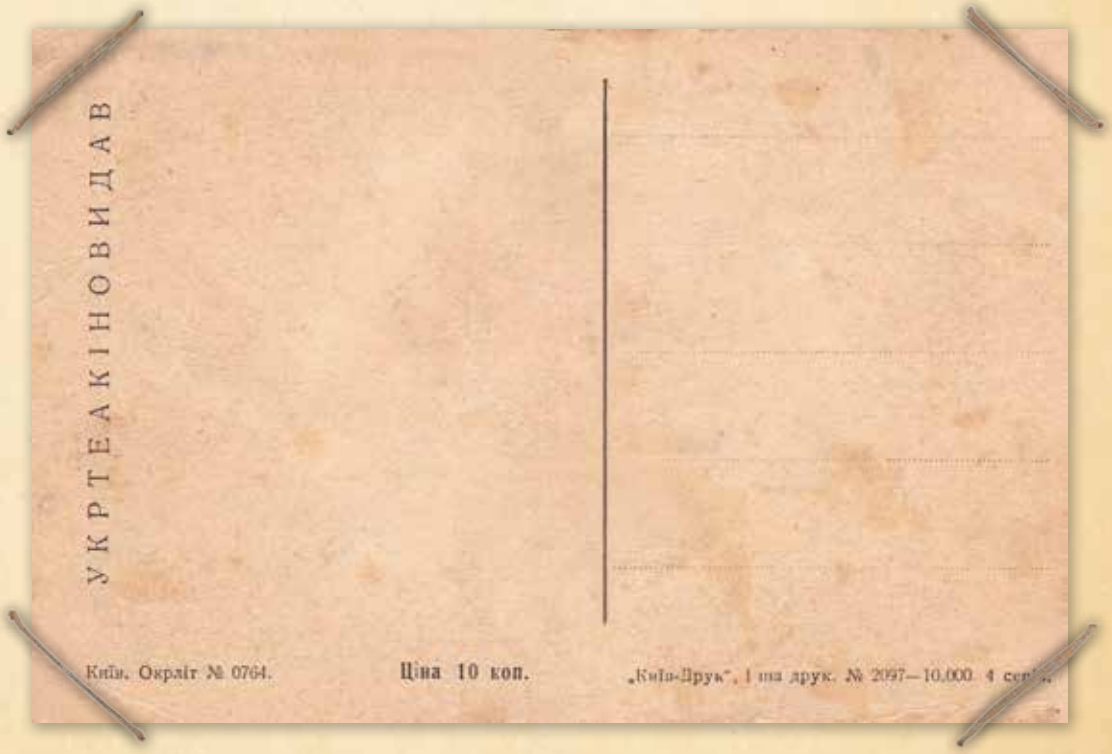
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окраліт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", і ша друк. № 2097—10.000. 4 сер

Балерина Харківської Державної Опери
Лерхе

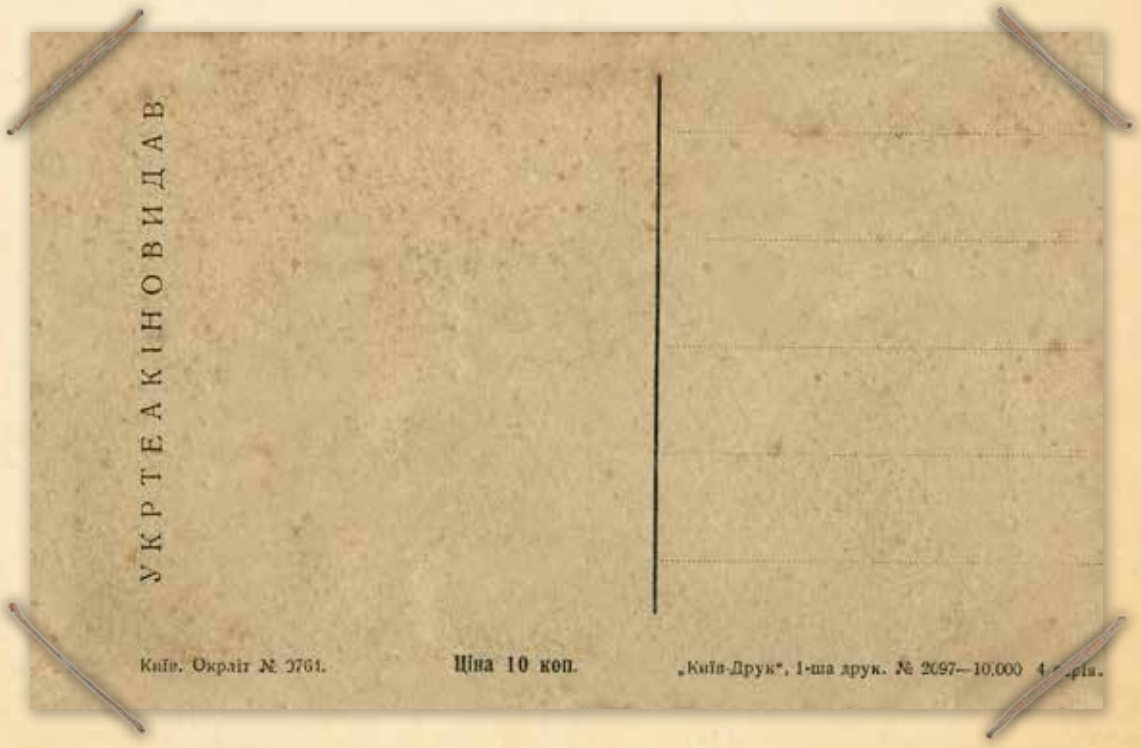
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ. Окраліт № 9761.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 2697—10.000

Н. А. Светлосйдов

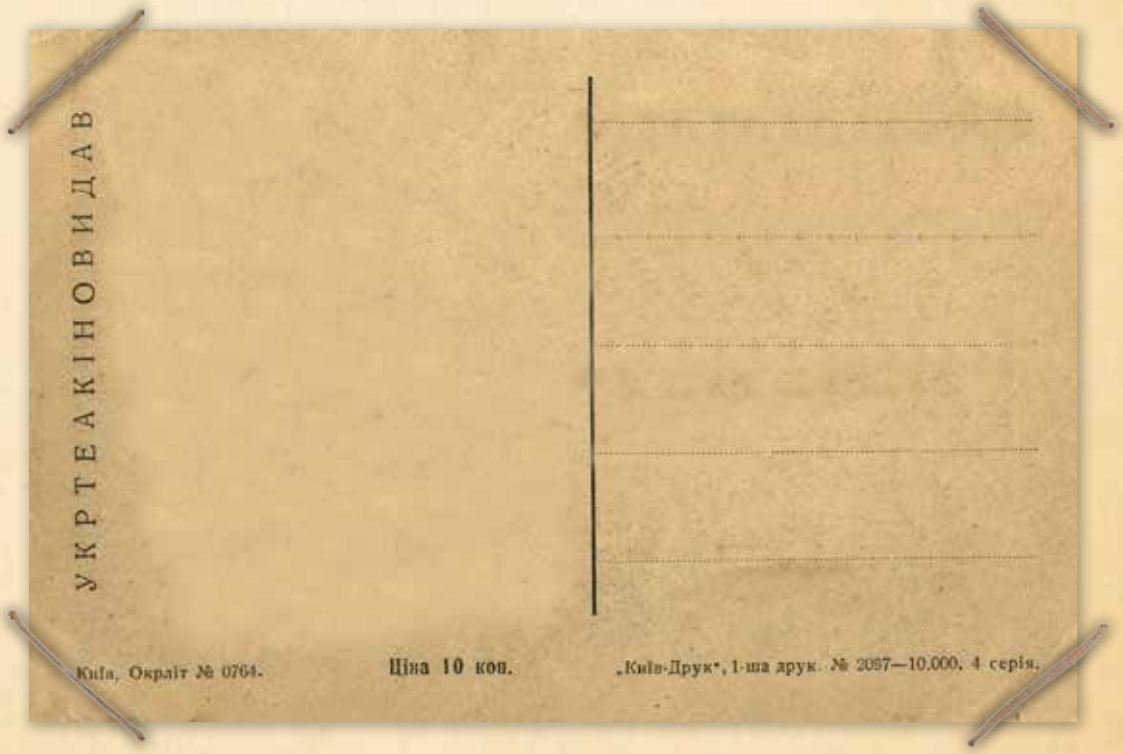
УКРТЕАКІНОВИДАВ
Київ, Окраїт № 0764.
Ціна 10 коп.
„Київ-Друк", 1-ша друк. № 2097—10.000. 4 серія.

КИЇВСЬКИЙ МІСЬКЛІТ № 1070

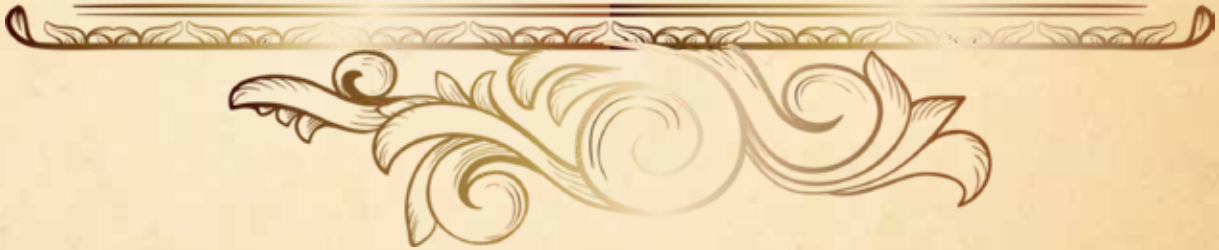

Марчела Албані

УТКВ Ціна 10 к.

Київський Міськліт № 1070
1 друк. з. № 2551—т. 15.0

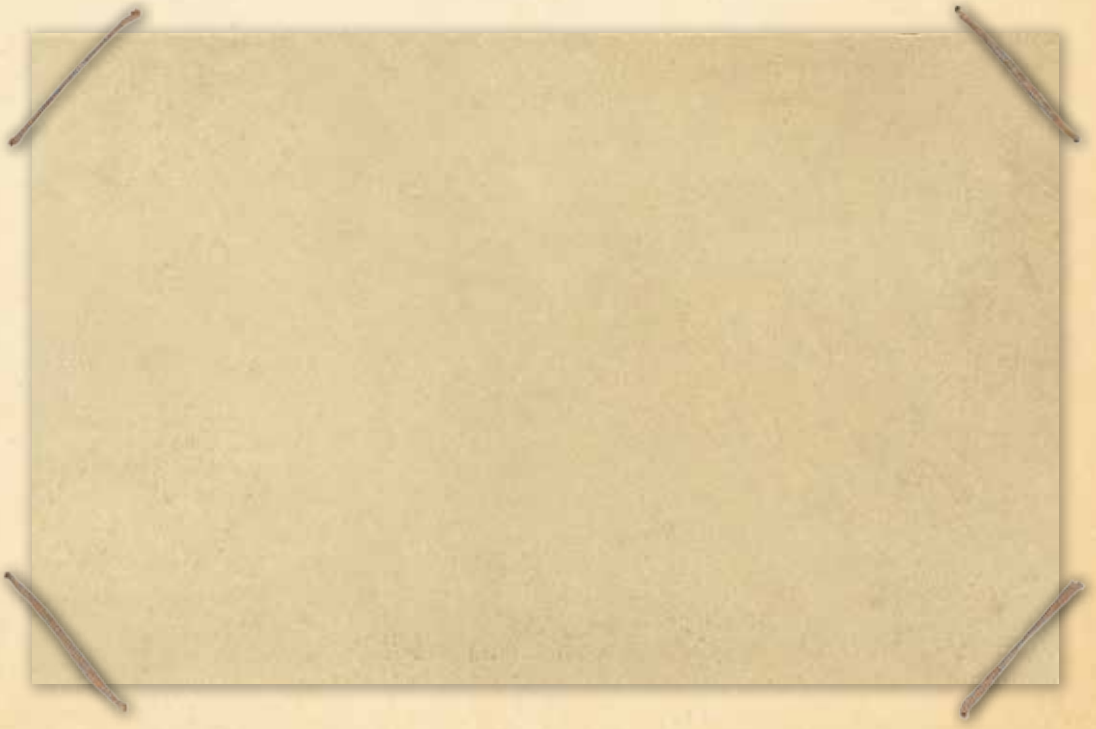

Рудольф Валентіно

УТКВ Ціна 10 к. Київський Міськліт № 1070
Друк. з. № 2551 — т. 1500

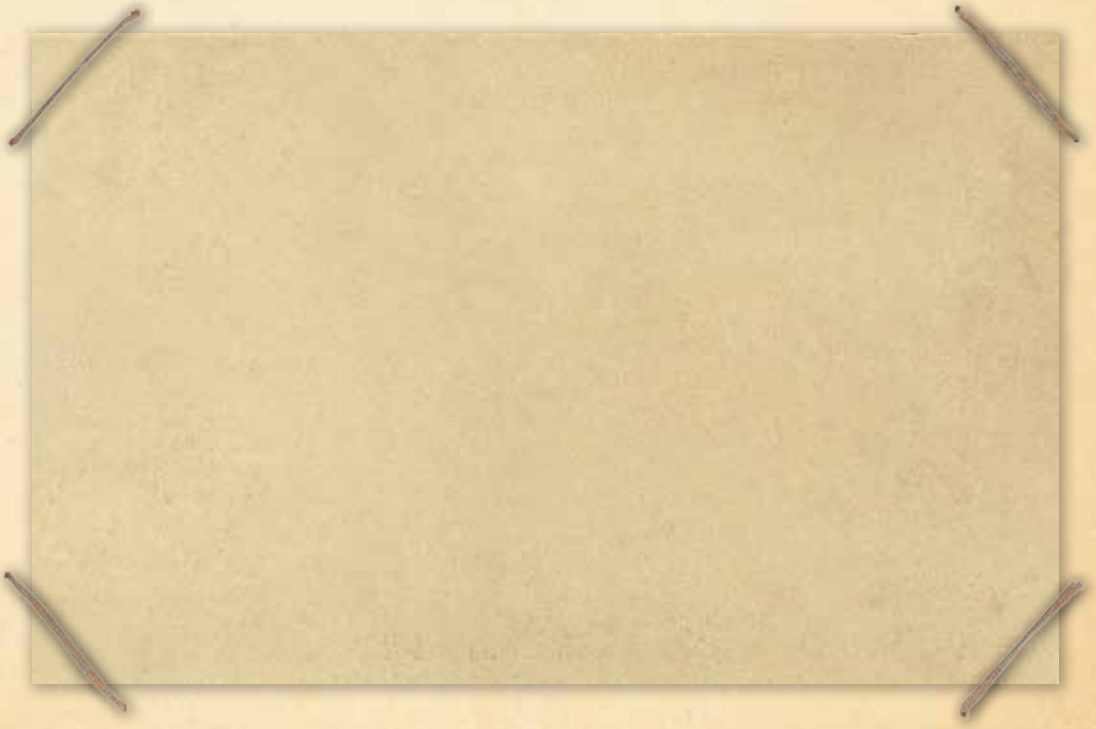

Рудольфо Валентино

УТКВ Ціна 10 к. Київський Міськліт № 1770
1 друк. з № 2551—т. 15000

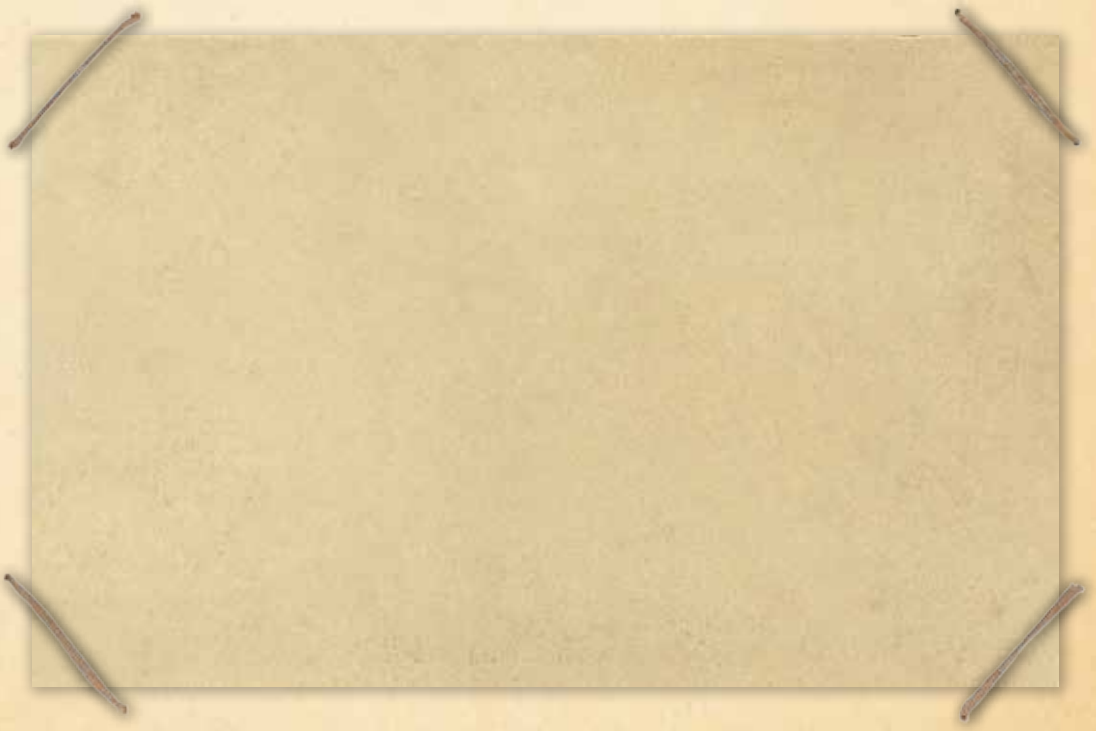

К. Градополов

УТКВ Ціна 10 к.
Київський Міськліт № 1070
1 друк. з. № 255.—т. 15000

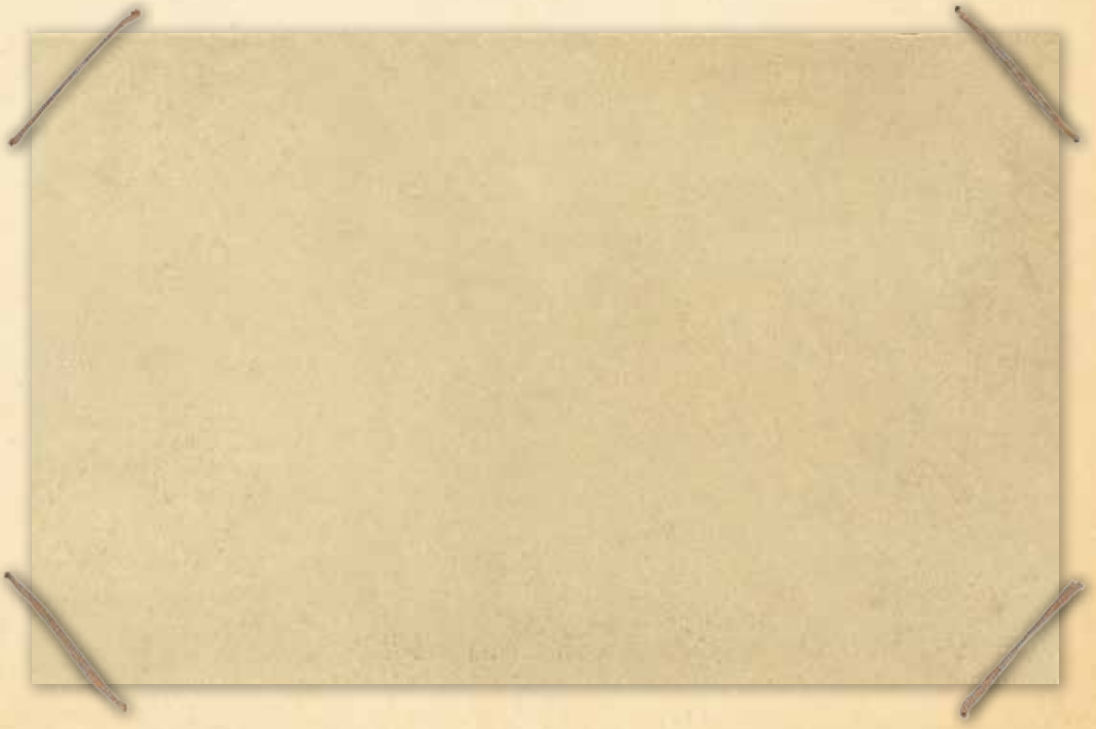

Ігор Ілліньский

УТКВ Ціна 10 к. Київський Міськліт № 1070
і друк. з. № 2551—т. 15000

Бестер Кітон

УТКВ Ціна 10 к.

Київський Міськліт № 1070
1 друк в. № 2551—т. 1[illegible]

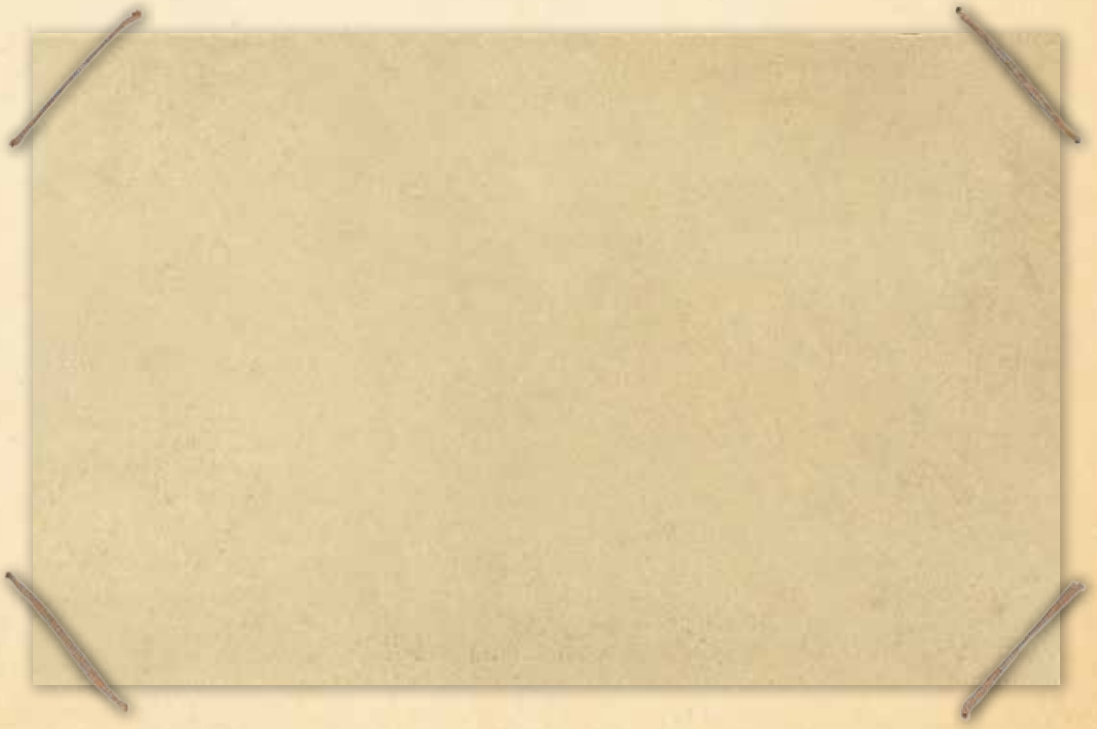

Ксенія Кляро

УТКВ Ціна 10 к.

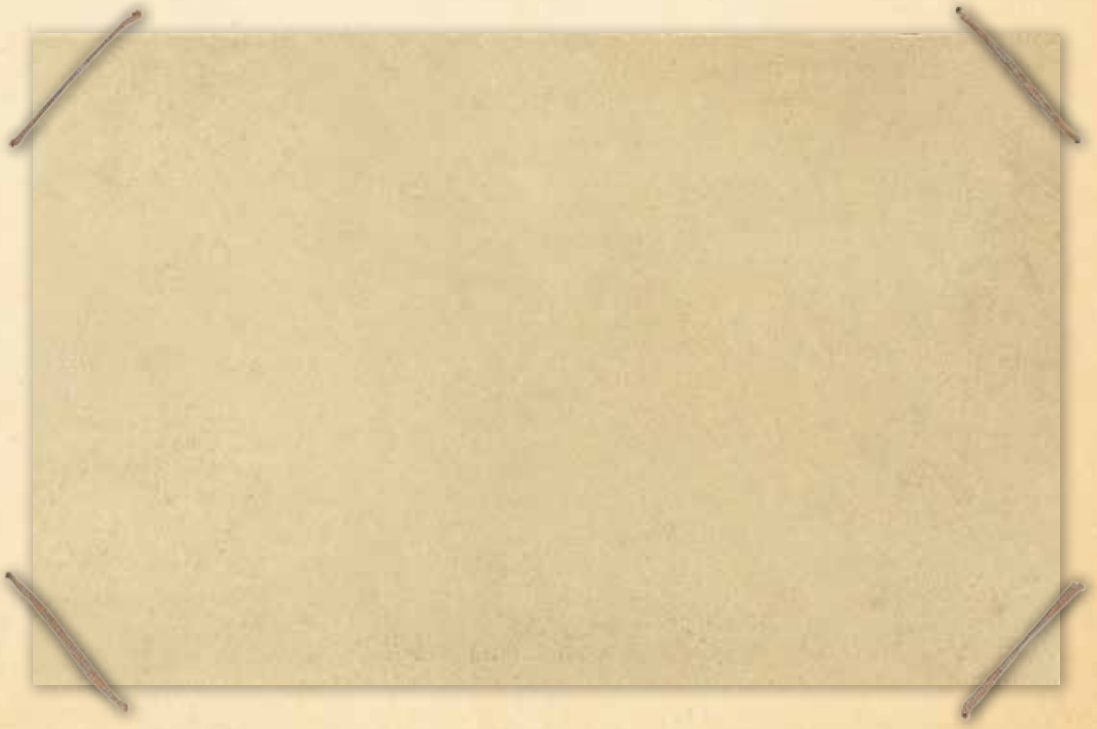

Гарольд Лойд

УТКВ Ціна 10 к
Київський Міськкаїт № 1070
1 друк. з. № 2551—т. 15000

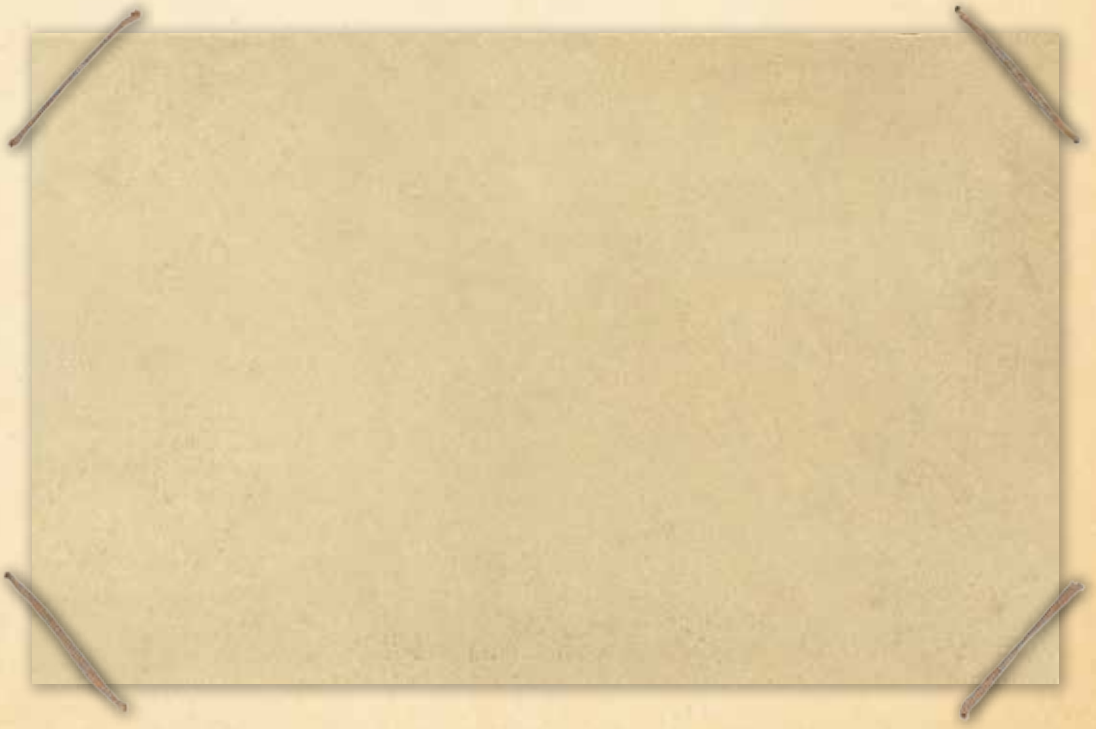

Арт. Масоха

УТКВ Ціна 10 к

Київський Міськліт № 1070
1 друк. э. № 2551 — т. 15[illegible]

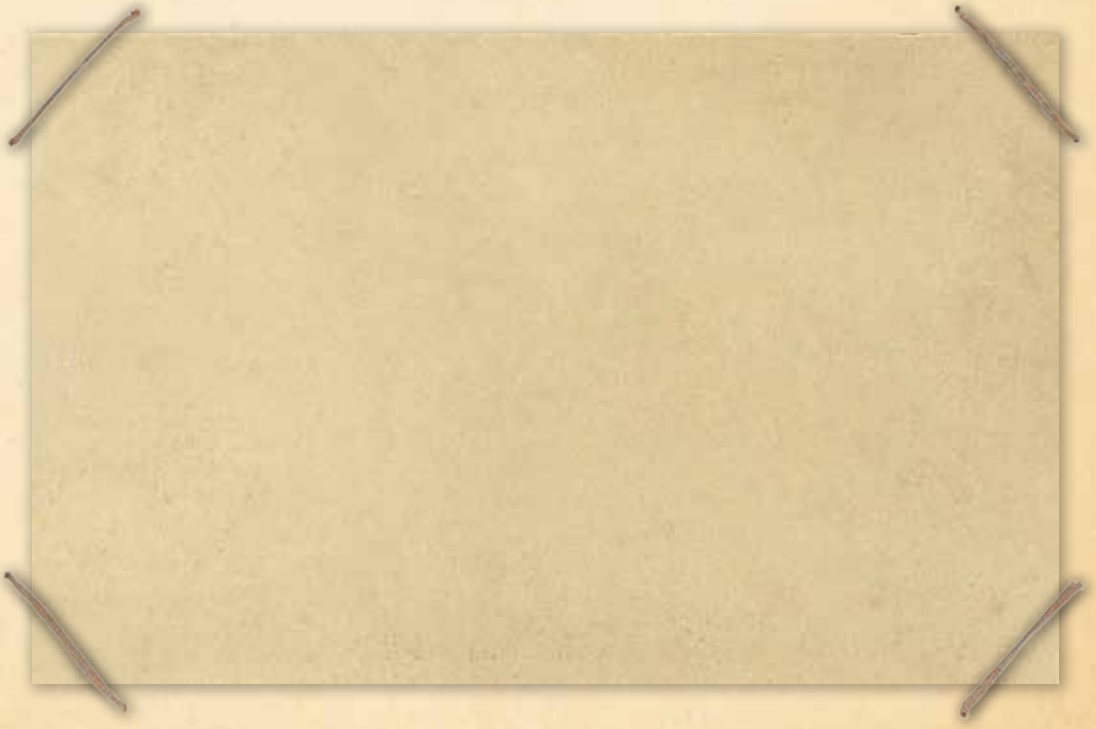

Арт. Ольгіна

УТКВ Ціна 10 к. Київський Міськліт № 1070
1 друк. з. № 2551—т. 15000

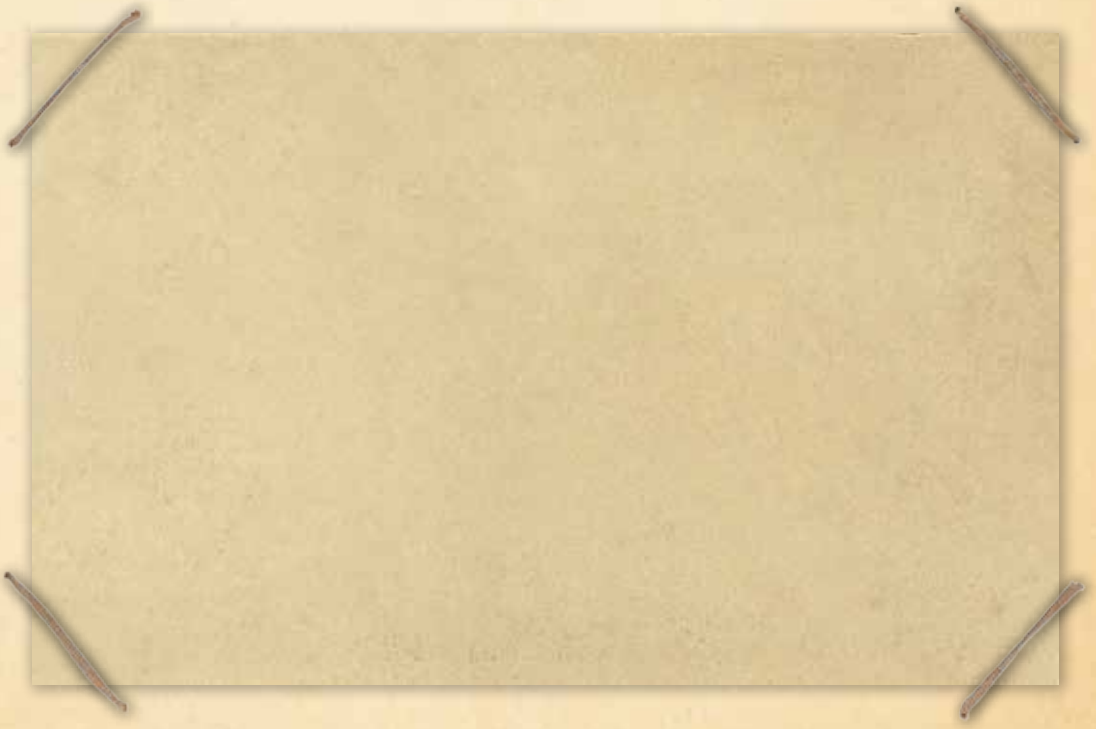

Чарлі Чаплін

УТКВ Ціна 10 к

Київський Міськліт № 1070
1 друк. з. № 2551—т. 15000

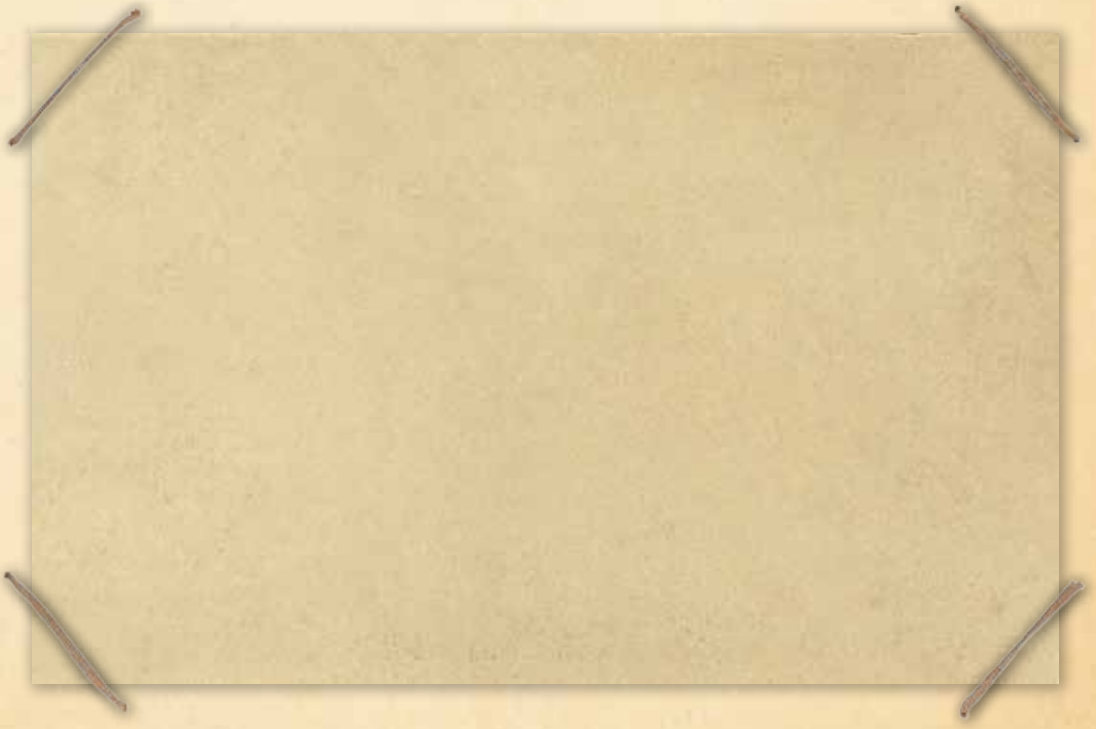

КИЇВСЬКИЙ МІСЬКЛІТ № 1730

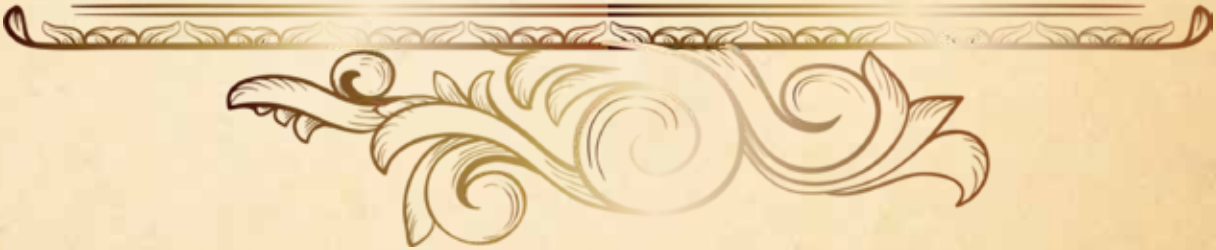

Арт. Еремеева

УТКВ Ціна 10 к. Київський Міськліт № 1730
11 друк. а. № 2551—т. 15000

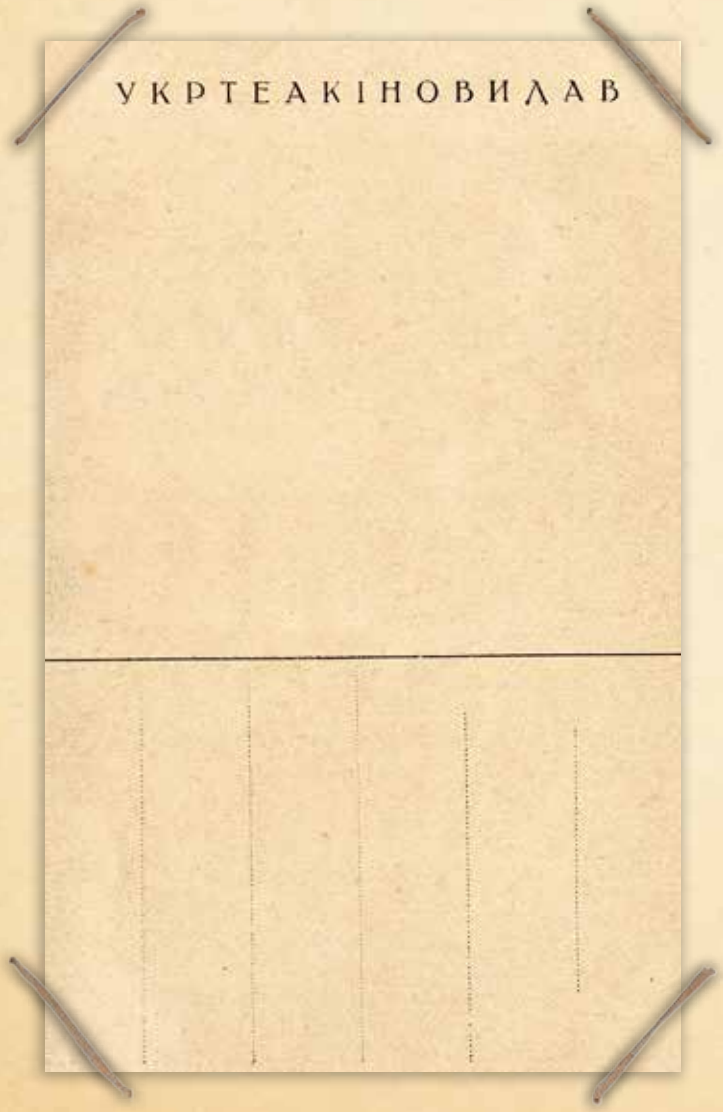
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Ніна Лі

УТКВ Ціна 10 к. Київський Міськліт № 1731
11 друк. а. № 2551—т. 1500

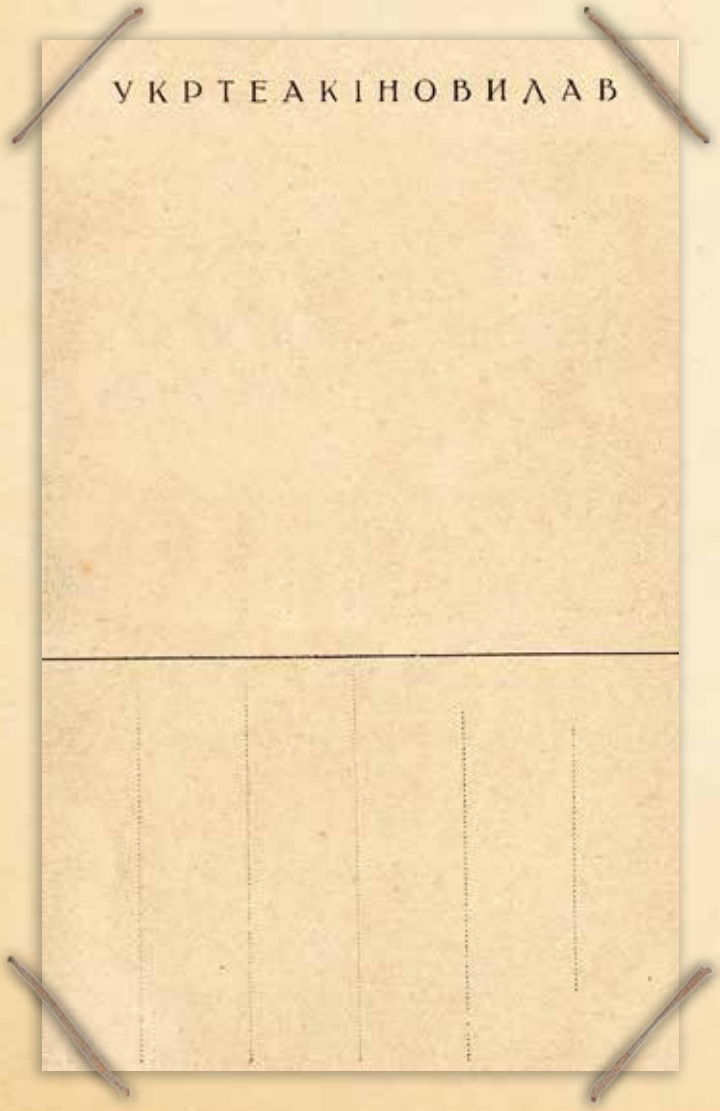
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Жені Портон

УТКВ Ціна 10 к. Київський Міськліт № 1730
11 друк. з № 2551—т, 15.XX

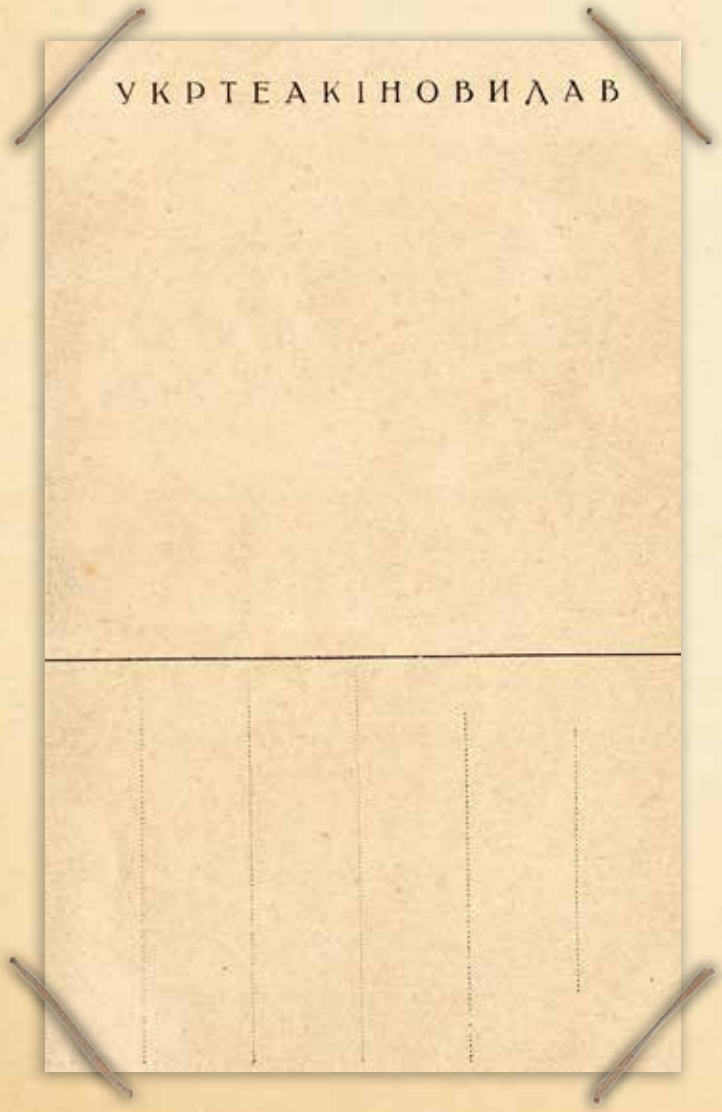
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Єлен Ріхтер

УТКВ Ціна 10 к. Київський Міськліт № 1730
II друк. з. № 2551—т. 150

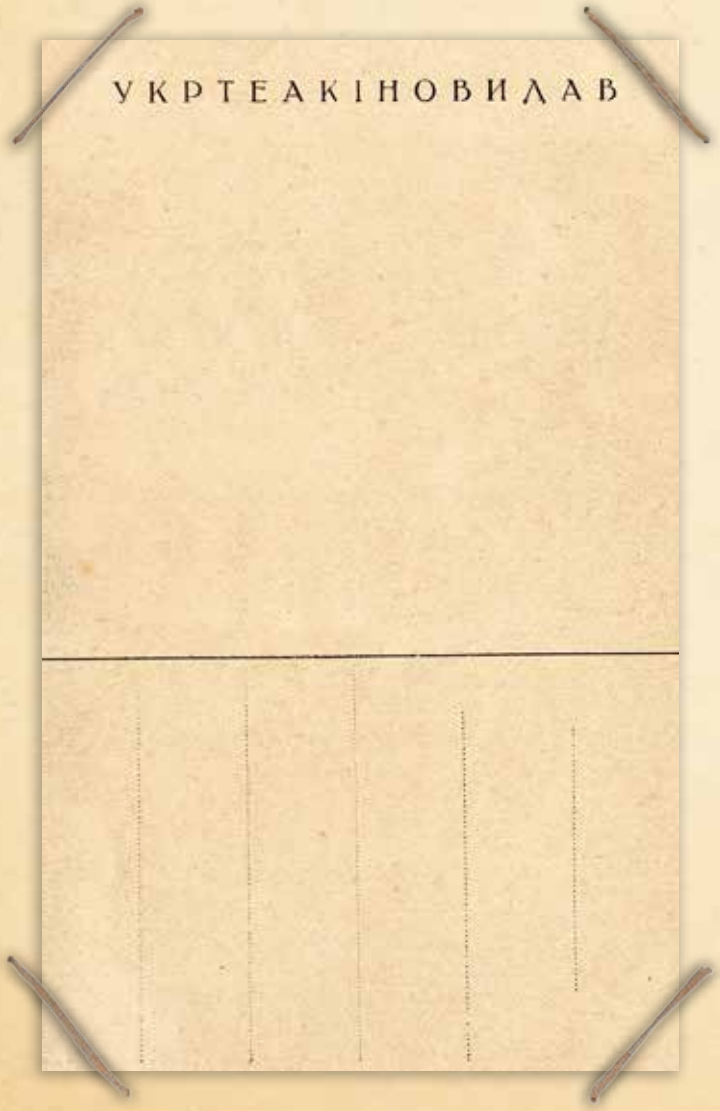
УКРТЕАКІНОВИДАВ

А. Стен

УТКВ Ціна 10 к. Київський Міськліт № 1730
II друк. к. № 2551—4. 15000

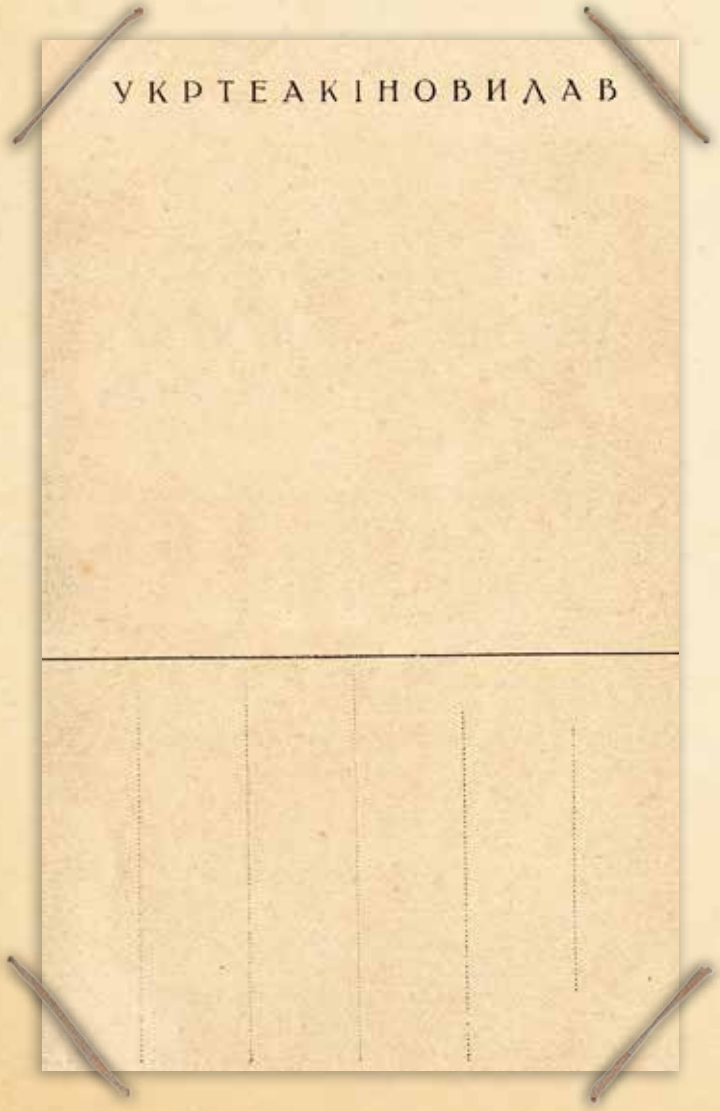
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Аліса Террі

УТКВ Ціна 10 к. Київський Міськліт № 1730
Підрук. з № 2551-т 15[illegible]

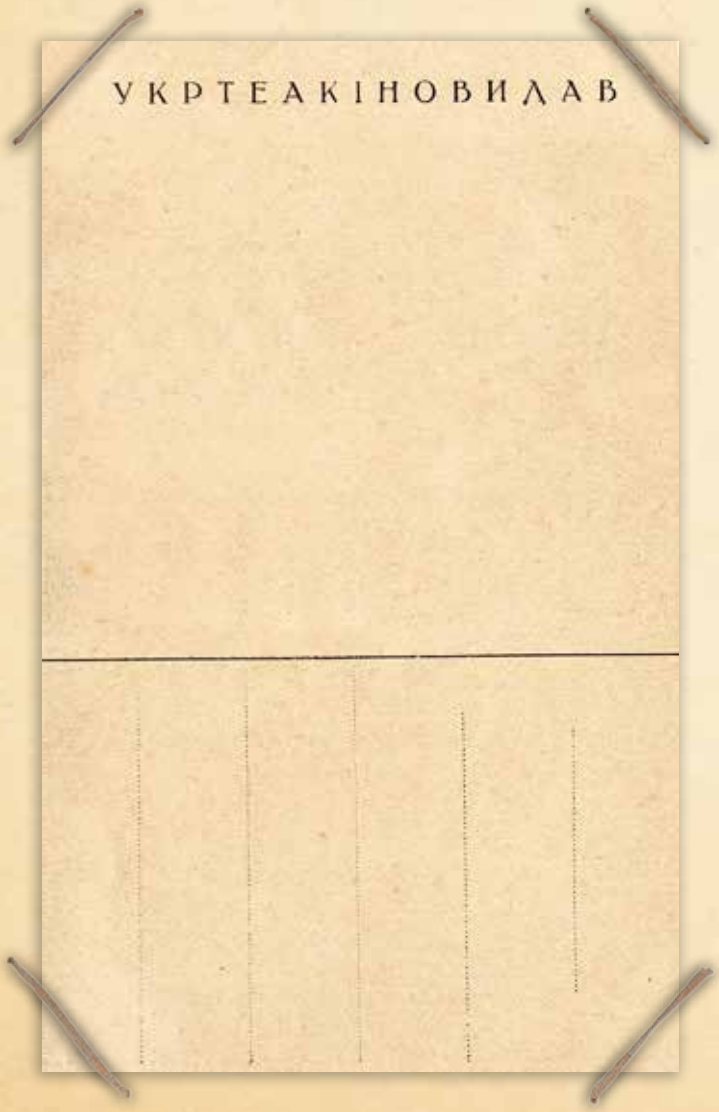
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Токарєька

УТКВ Ціна 10 к.
Київський Міськліт № 1730
11 друк. з. № 2551—т. 15000

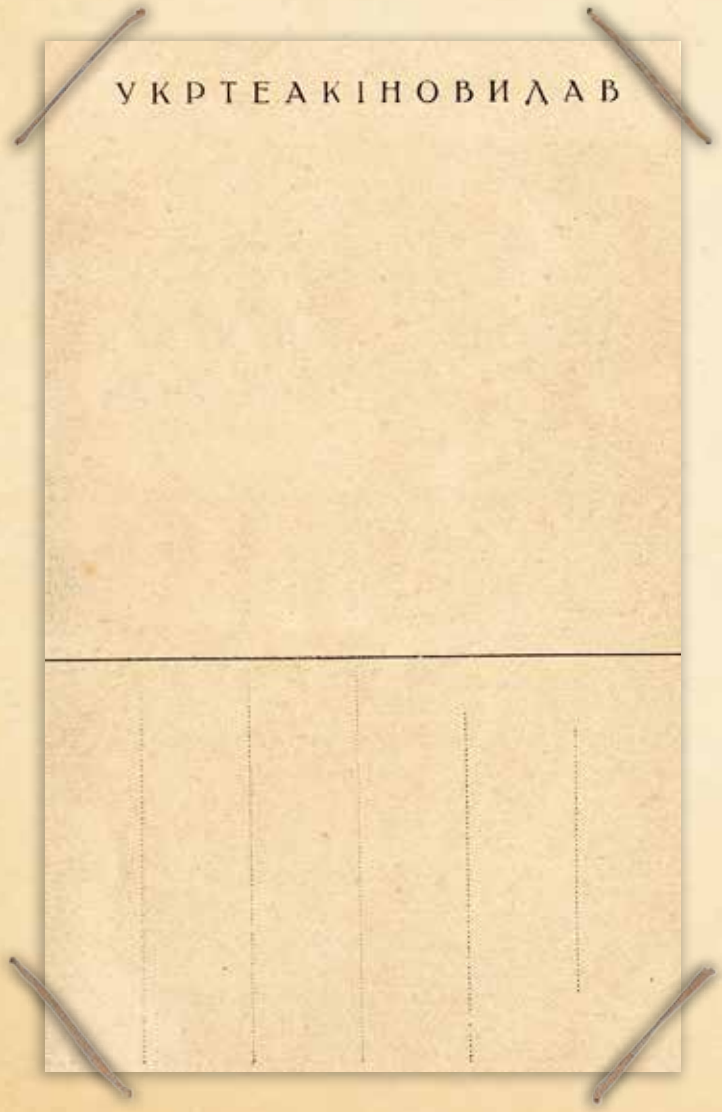
УКРТЕАКІНОВИДАВ

КИЇВСЬКИЙ МІСЬКЛІТ № 02600

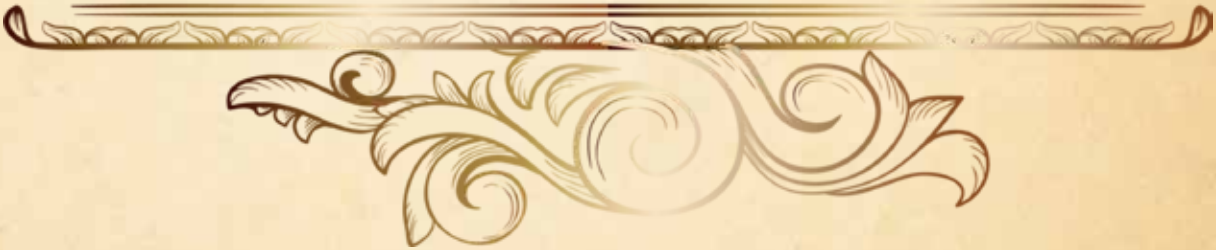

Рудольфо Валентіно

Ціна 10 коп.

Київський Міськліт № 026
1-а друк. з. № 251—10

Укркінвидав

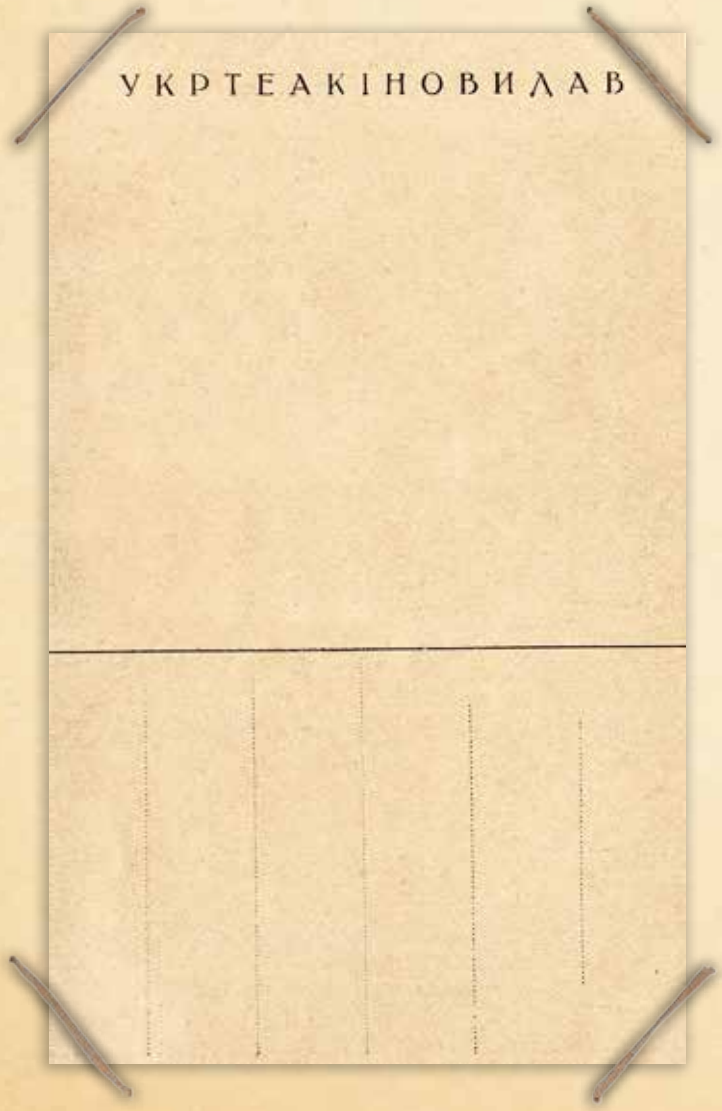
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Галіна Кравченко

Ціна 10 коп.

Київський Міськліт № 02600
1-а друк. з. № 251 – 10,000

Укртеакіновидав

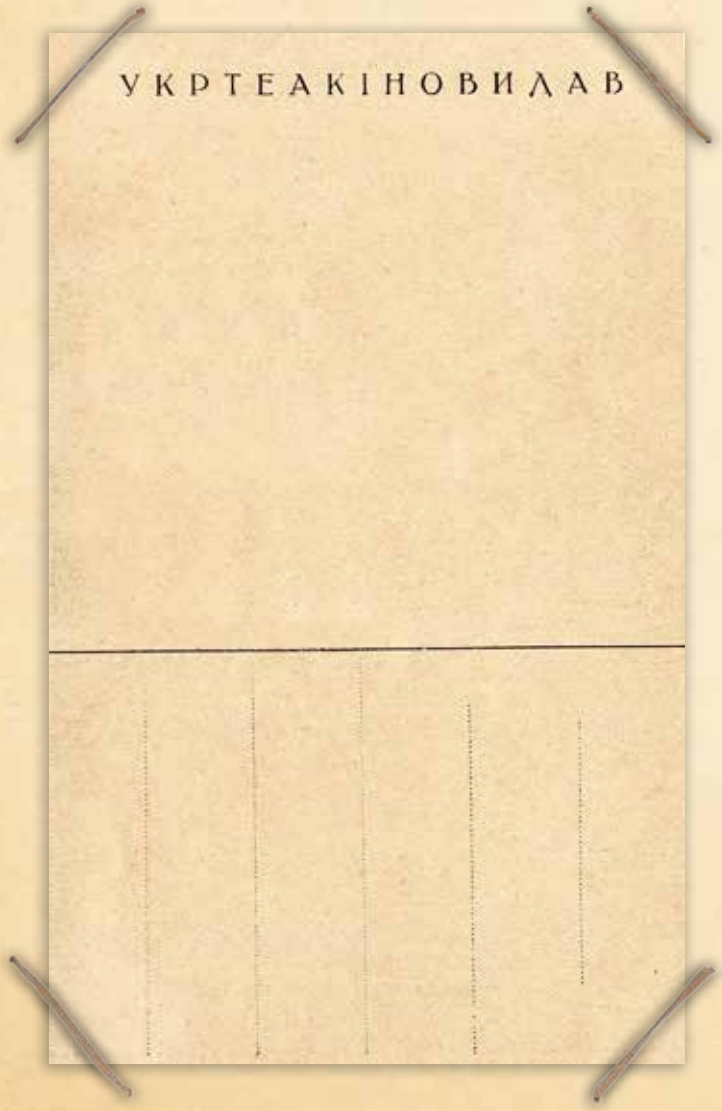
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Вальтер Слезак

Ціна 10 коп.

Київський Міськліт № 02400
1-а друк. з. № 251 — 10.000

Держтеакіновидав

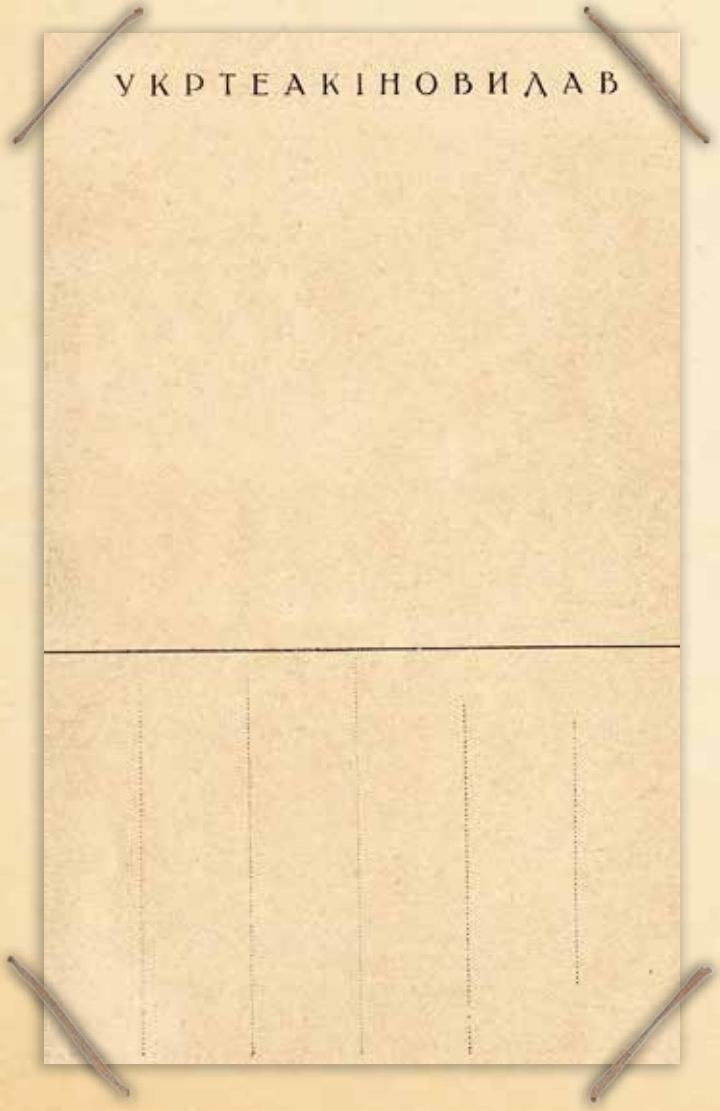
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Ема Цесарська

Укртеакіновидав Ціна 10 коп. Київський Міськліт № 02603
1-а друк. з. № 251 — 10.0

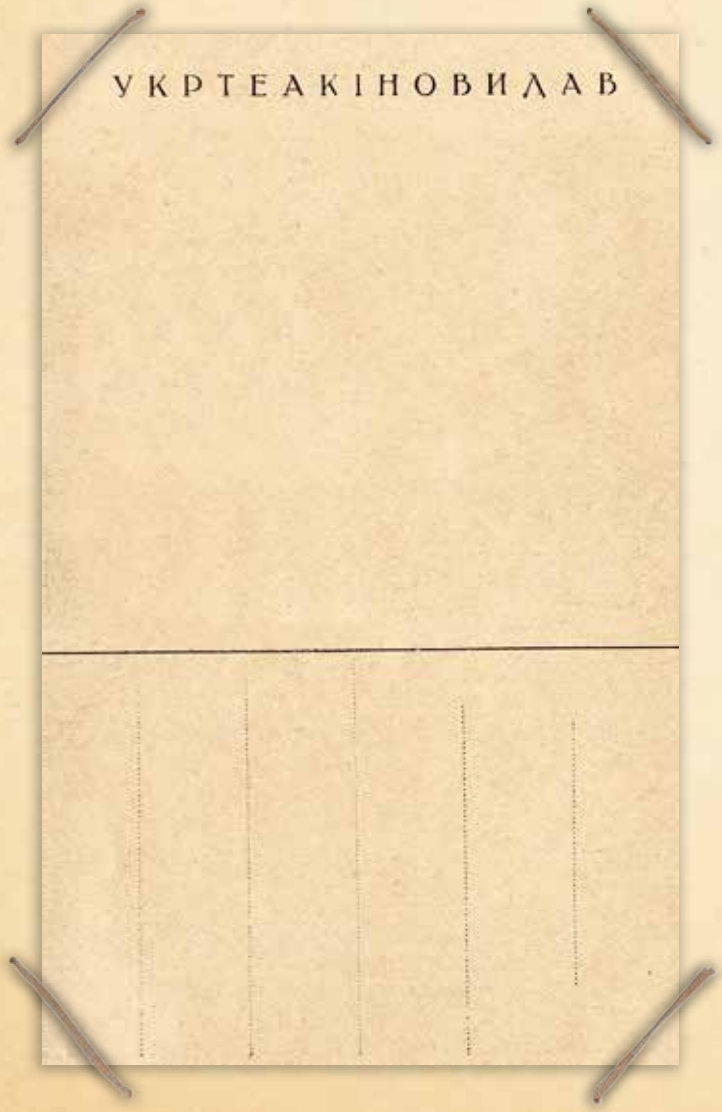
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Жені Юго

Ціна 10 коп.
Київський Міськліт № 02[illegible]
1-а друк. з. № 251—1[illegible]
Укртеакіновидав

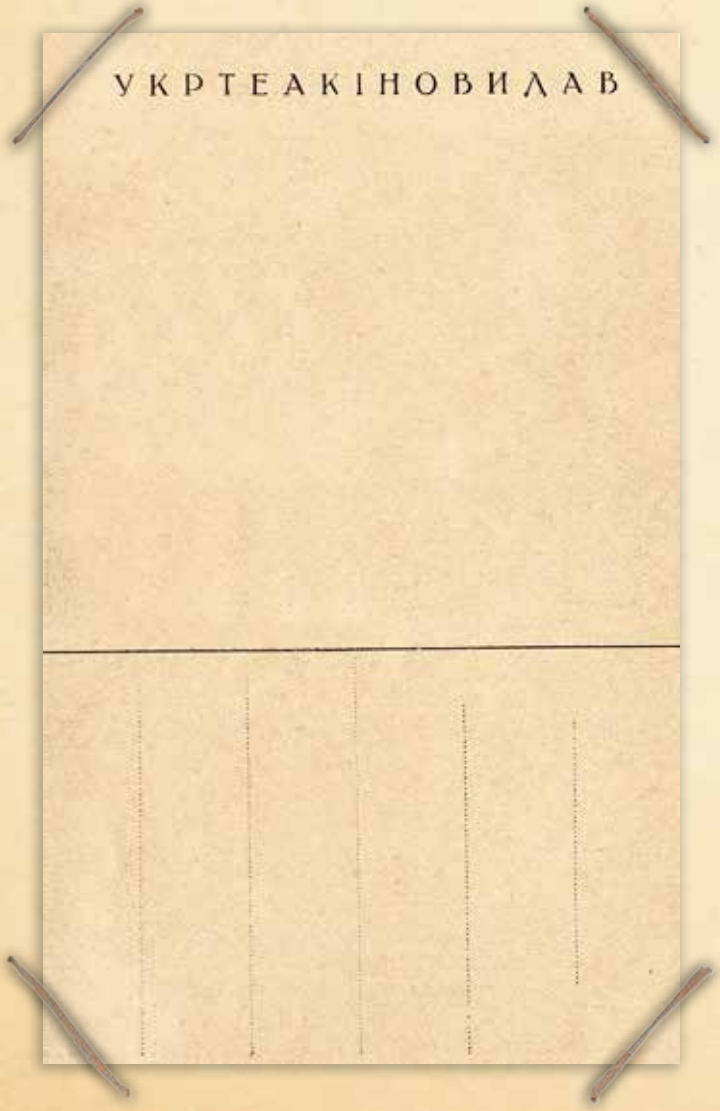
УКРТЕАКІНОВИДАВ

КИЇВСЬКИЙ ОКРЛІТ № 0170

Артистка театру ім. Франка
Т. Барвінська

Київ. Окраліт № 0170 УТКВ. 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 т.

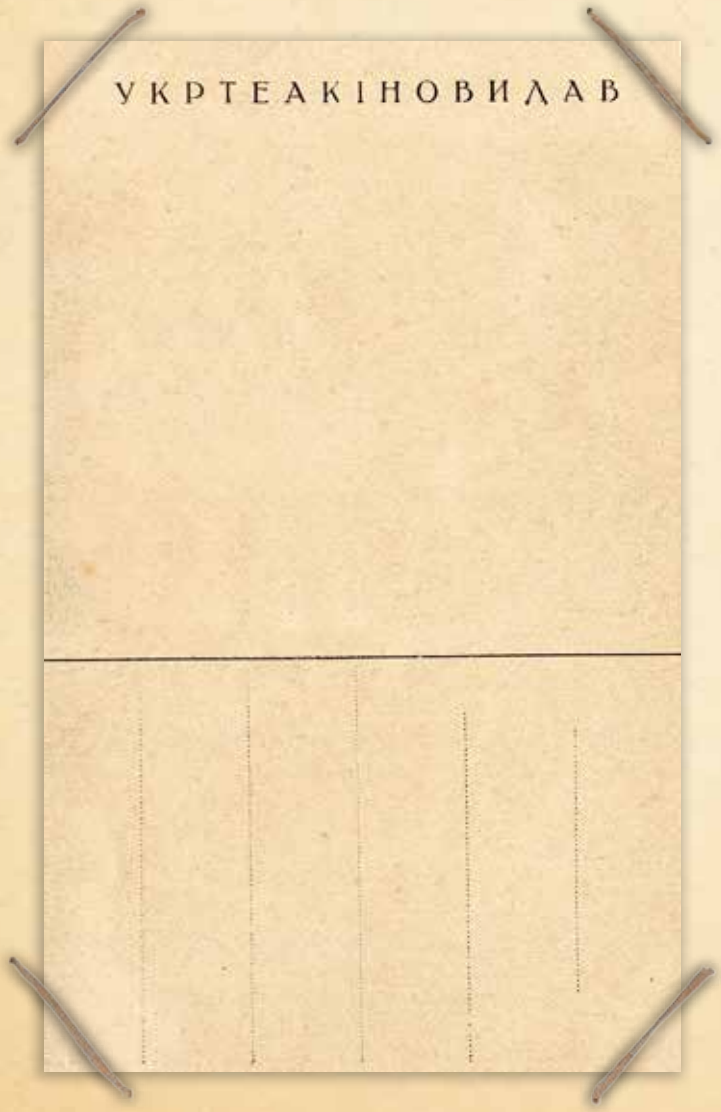
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Заслужений артист Республіки
В. Василько

Київ. Окрліт № 0170 УТКВ. 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 т.

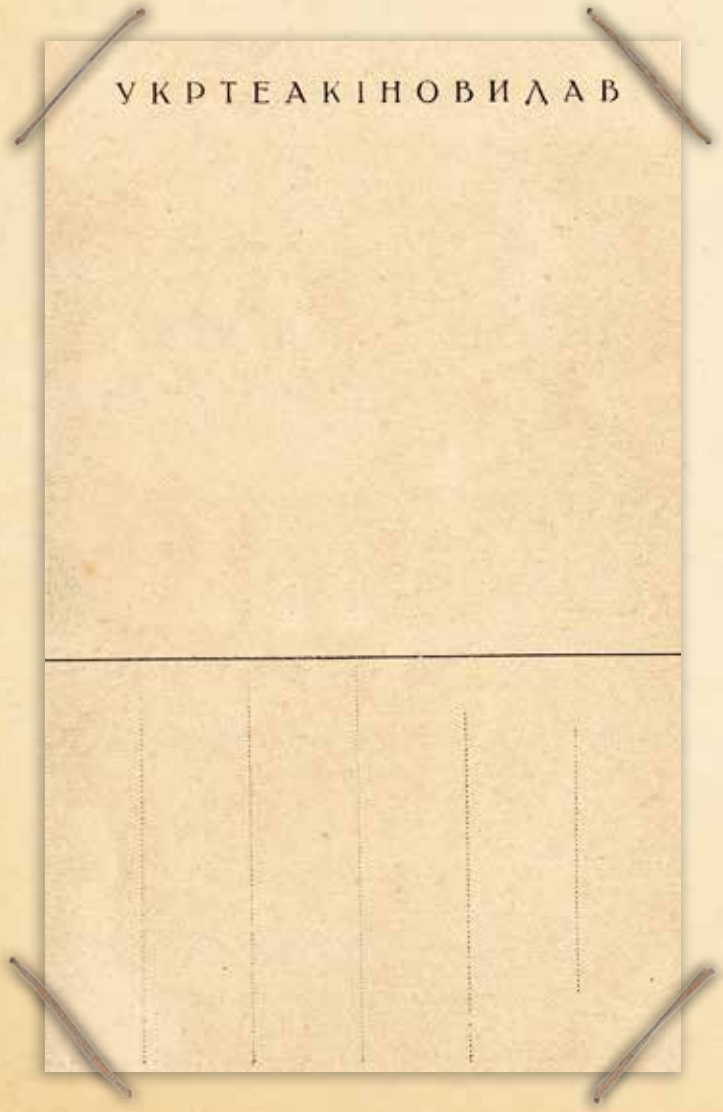
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Артист театру ім. Франка
О. Ватуля

Київ. Окрліт № 0170 УТКВ. 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 т.

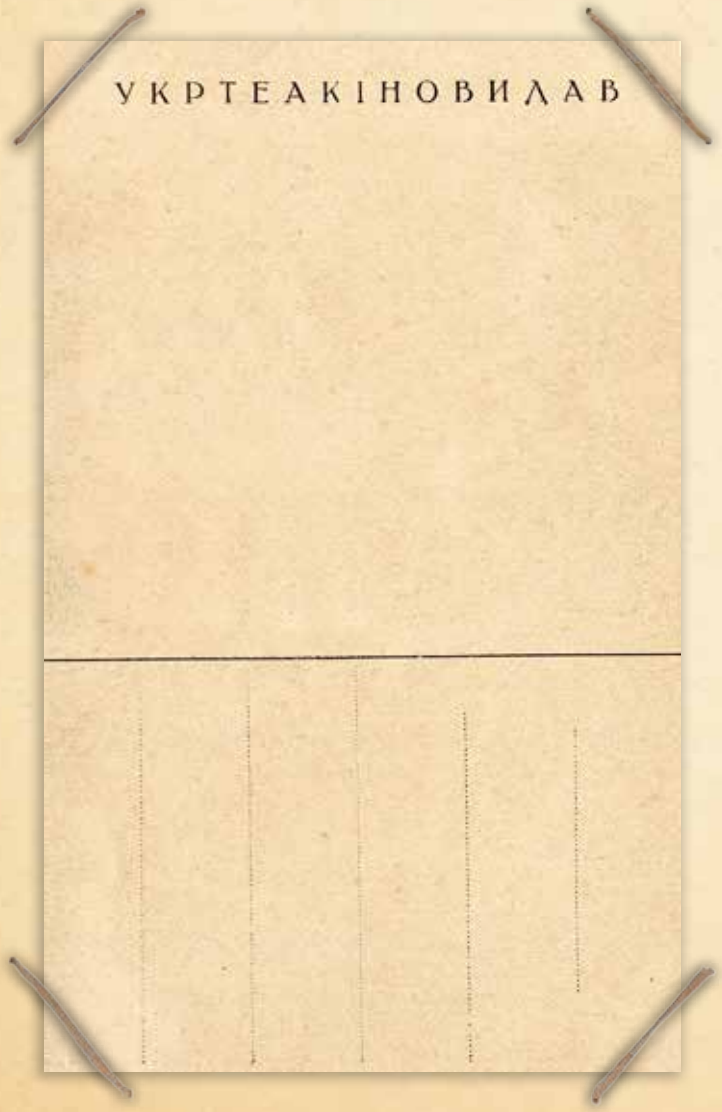
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Артист театру „Березіль“
Й. Гірняк

Київ. Окраїт № 0170 УТКВ. 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 т.

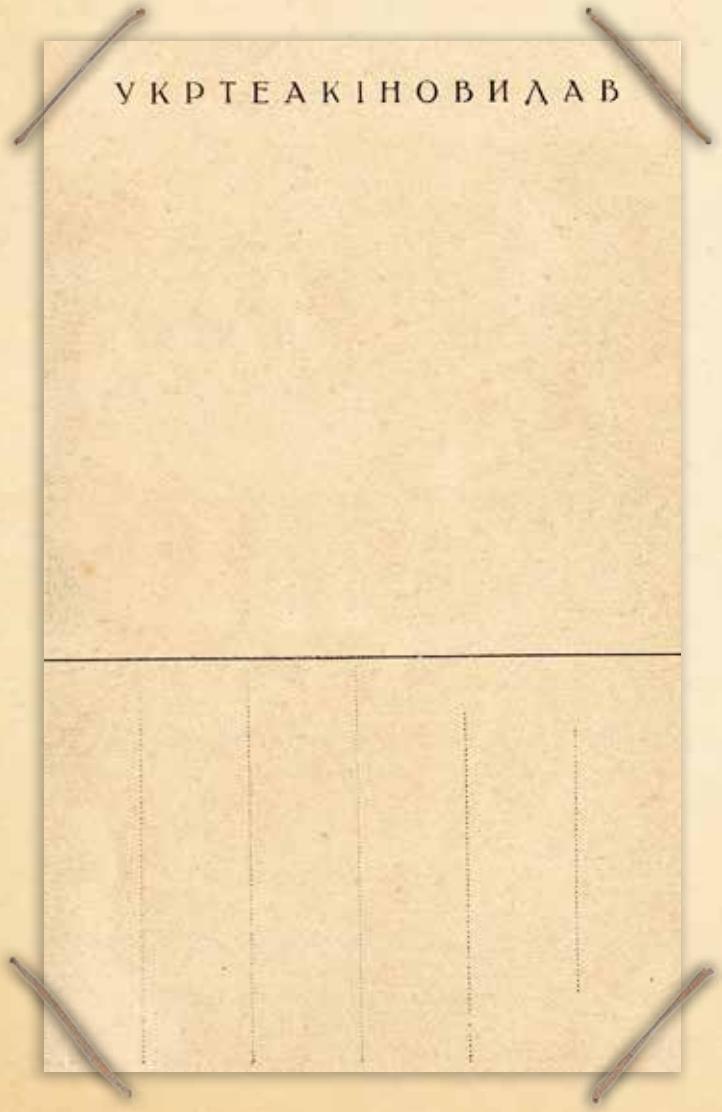
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Артист театру „Березіль"
М. Крушельницький

Київ. Окраліт № 0170 УТКВ. 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 т.

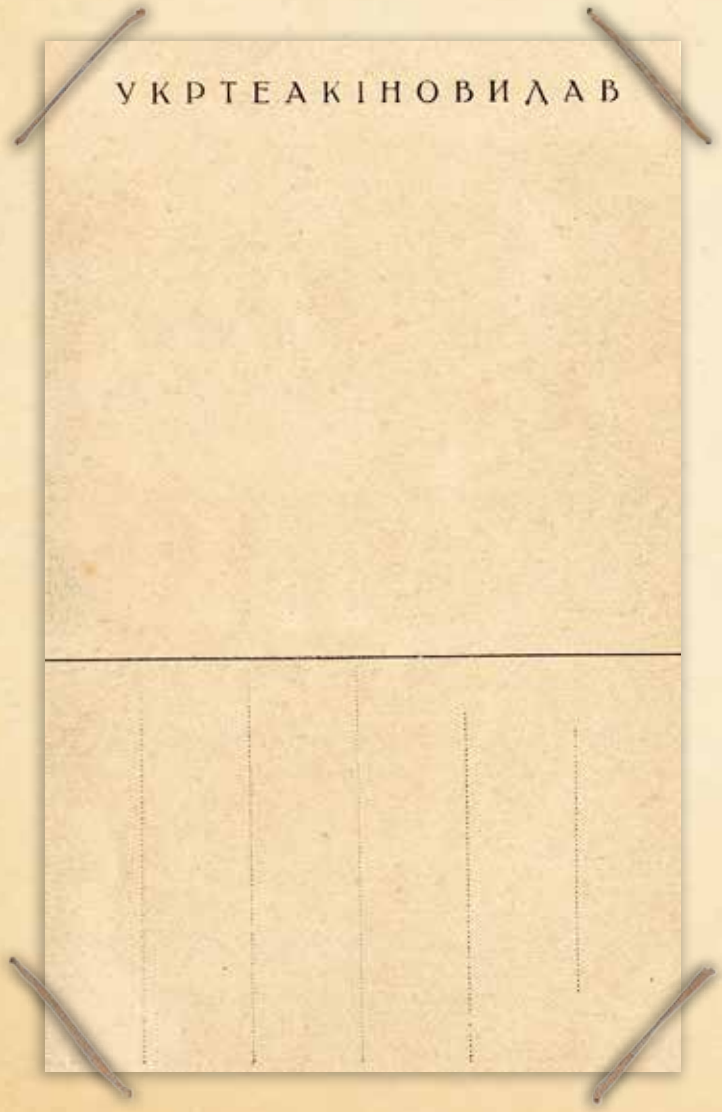
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Артистка театру „Березіль"
Н. Татаренко

Київ. Окраліт № 0170 УТКВ 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 т.

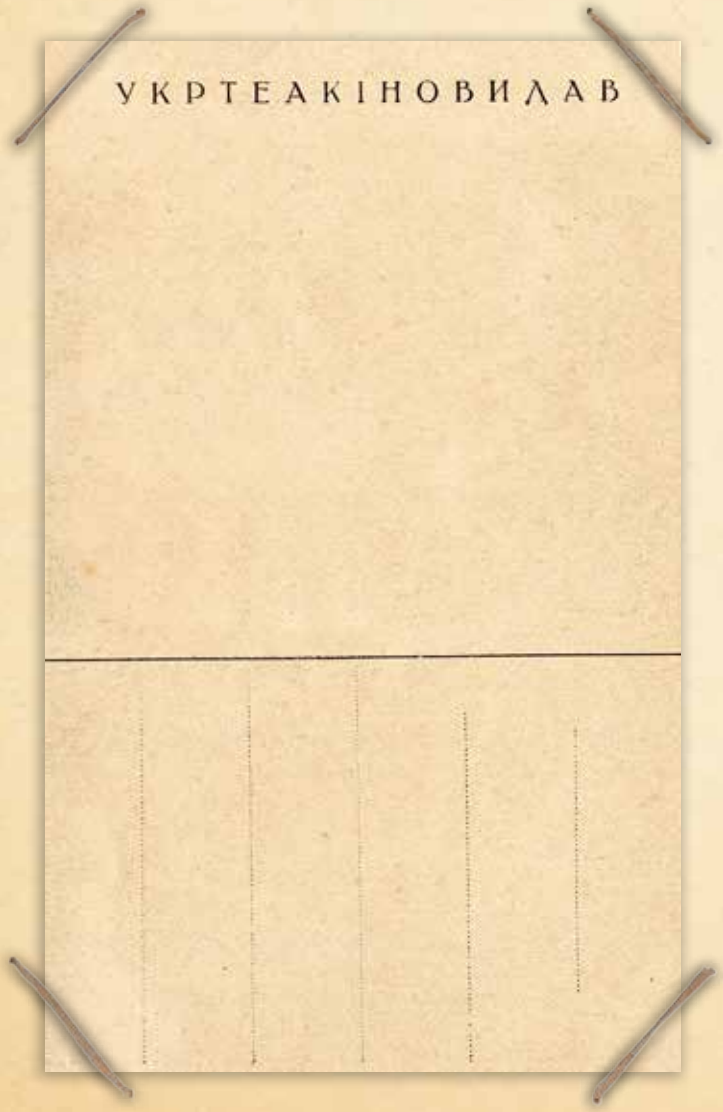
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Артистка театру „Березіль"
П. Ужвій

Київ. Окраїт № 0170 УТКВ. 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 т.

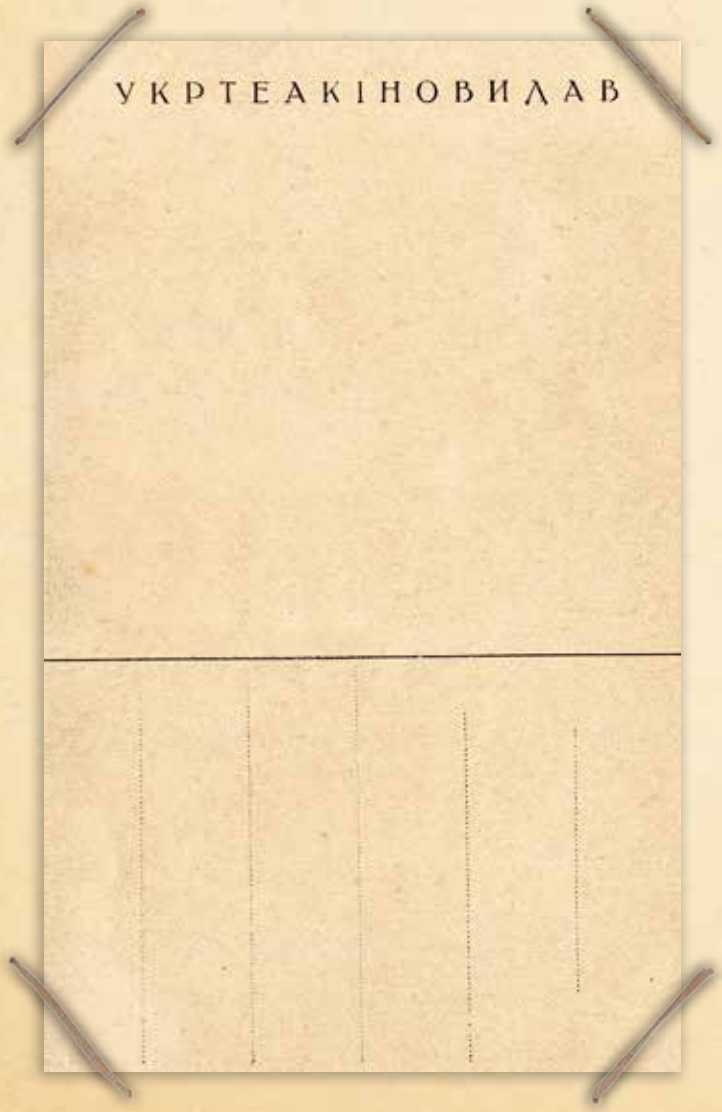
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Артистка театру „Березіль"
В. Чистякова

Київ. Окрліт № 0170 УТКВ. 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 т.

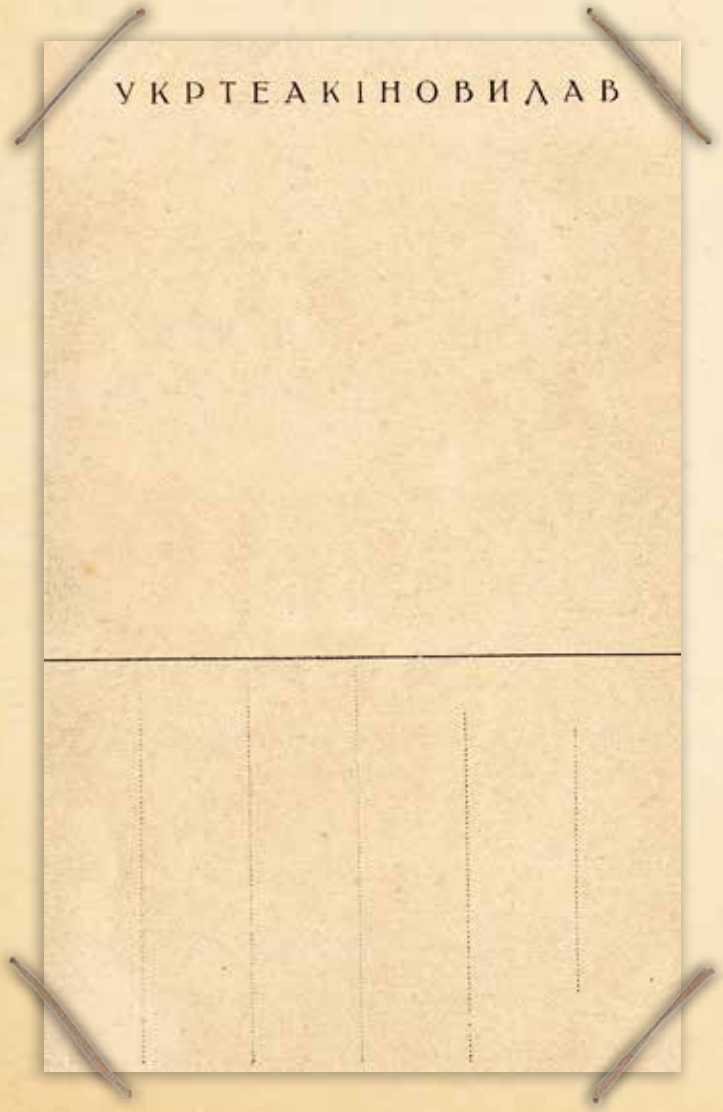
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Заслужений артист Республіки
Гнат Юра

Київ. Окраліт № 0170 УТКВ. 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 т.

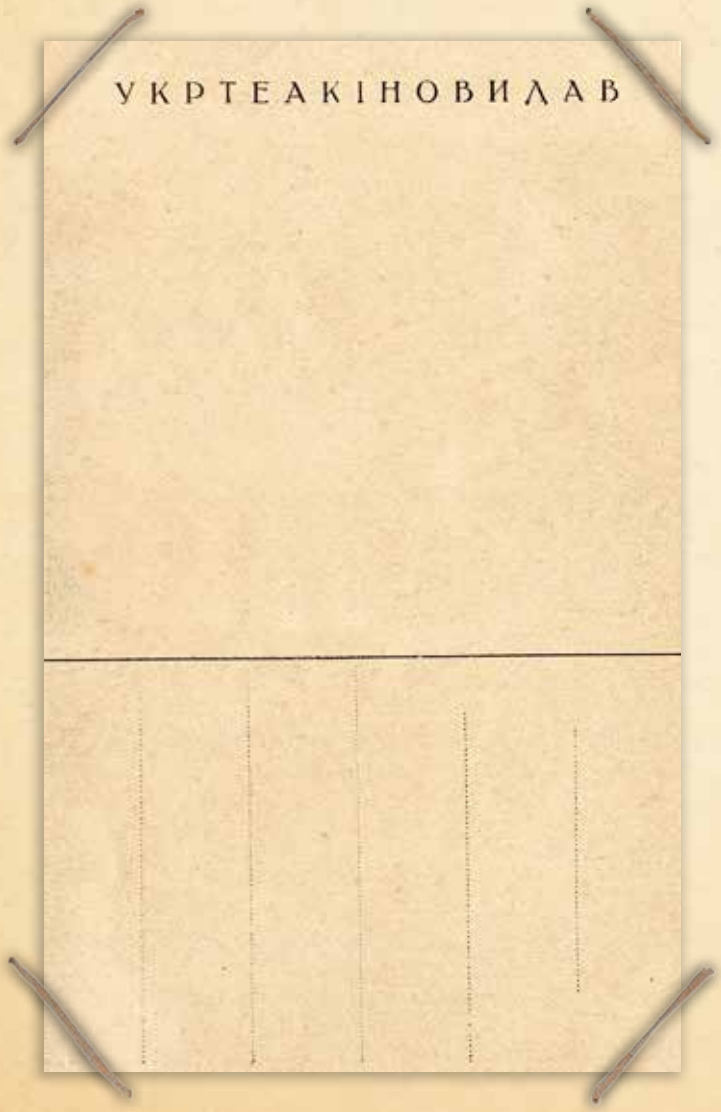
УКРТЕАКІНОВИДАВ

БЕЗІМЕННА СЕРІЯ

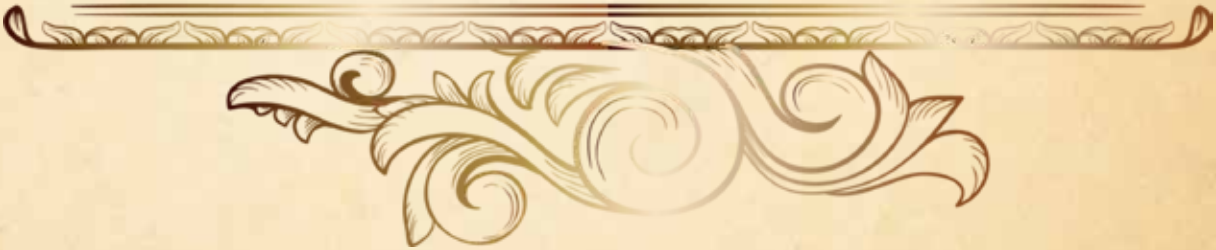

Hina - Ai

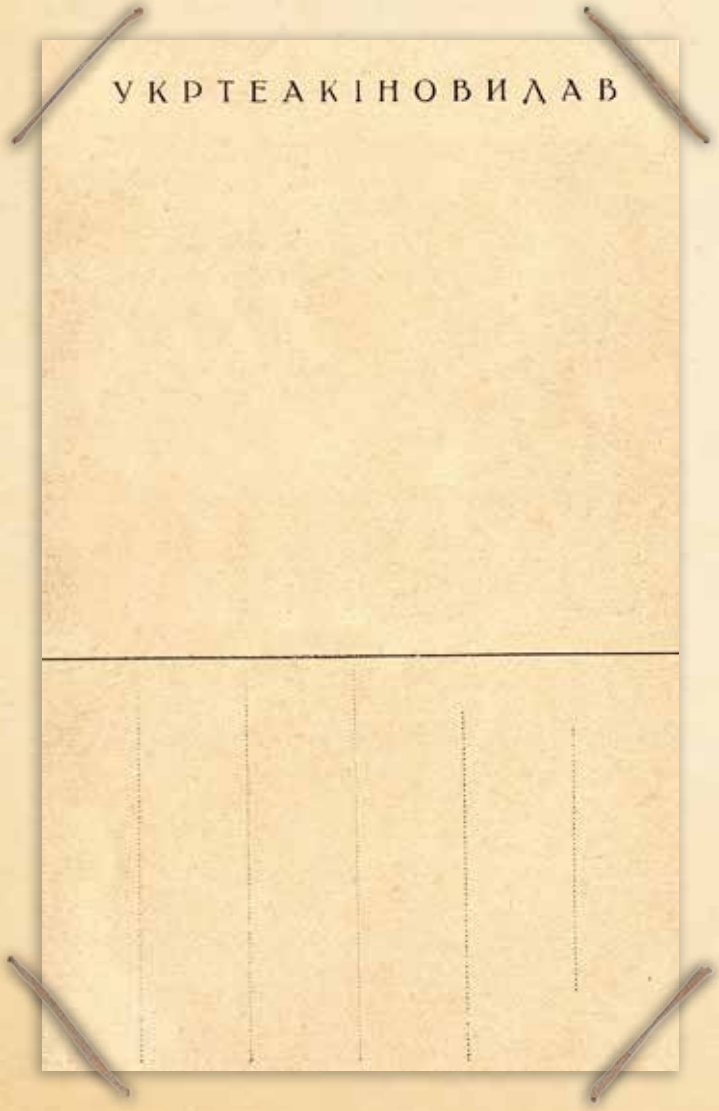
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Поліна Отава

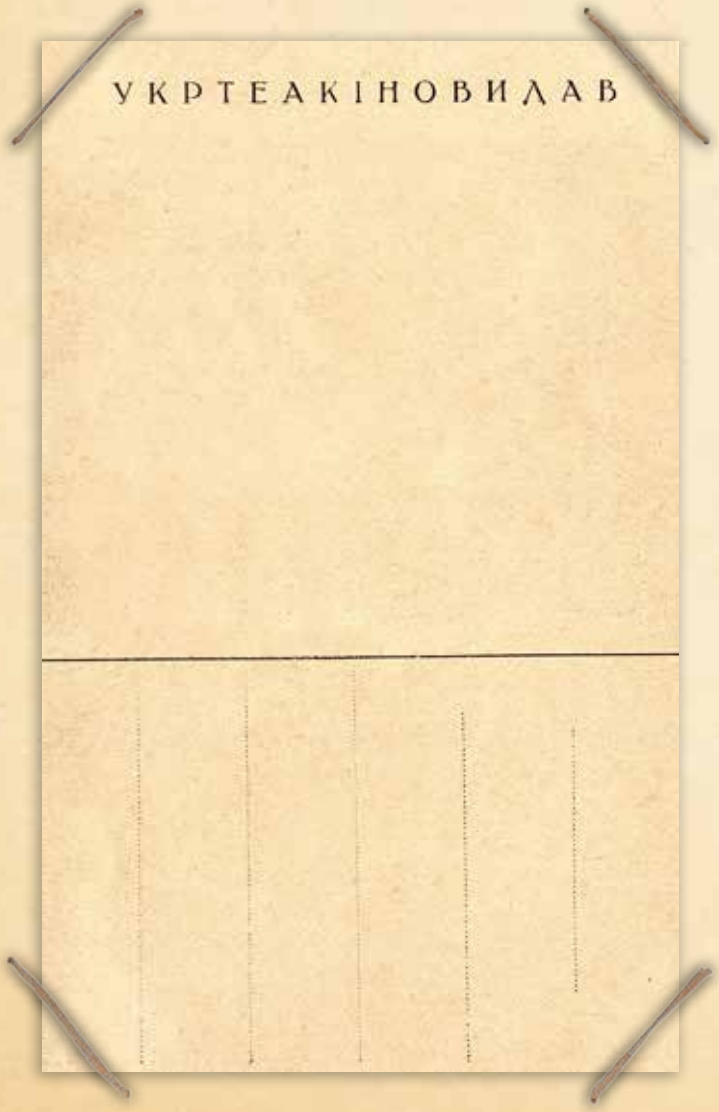
УКРТЕАКІНОВИДАВ

СПИСОК ПЕРСОНАЛІЙ

Альбані Марчела — 128, 174

Бабіївна Ганна — 130
Банкі Вільма — 96
Барвинська Феодосія — 226
Борисоглібська Ганна — 132
Бучма Амвросій — 52

Валевська Зоя — 30, 54, 56
Валентіно Рудольф — 98, 176, 178, 214
Василько Василь — 228
Ватуля Олексій — 230
Вачнадзе Ната — 58, 60

Гаккебуш Любов — 134
Гарбо Грета — 100
Гірняк Йосип — 232
Градополов Костянтин — 180
Гріфіт Коріна — 102

Даговер Лія — 136
Даценко Ольга — 138
де-Путі Лія — 104, 140
Десні Ксенія — 106
Дікс Річард — 32
Довженко Олександр — 62
Донець Михайло — 164
Дуленко Валентина — 142
Дюсіметьєр Марія — 64

Еремєєва — 198

Ільїнський Ігор — 182

Капка Дмитро — 144
Кітон Бастер — 184
Кляро Ксенія — 186
Коненко Іван — 166
Кошевський Костянтин — 82
Кравченко Галина — 216
Крушельницький Мар'ян — 234

Лерхе Галина — 168
Лі Ніна — 66, 68, 200, 246
Лідтке Гаррі — 108
Літвиненко-Вольгемут Марія — 146
Ллойд Гарольд — 188

Мар'яненко Іван — 148
Масоха Петро — 34, 70, 190
Мінін Сергій — 150

Наваро Рамон — 110
Надемський Микола — 72
Негрі Пола — 112

Ольгіна Євлалія — 192
Островська Лідія — 74, 114
Отава Поліна — 76, 78, 248

Пігуловіч Зінаїда — 80
Пікфорд Мері — 116
Портен Жені — 36, 202

Ріхтер Еллен — 152, 204

Свашенко Семен — 38
Светловідов Микола — 170
Слезак Вальтер — 118, 218
Солнцева Юлія — 40, 82, 84, 120
Стен Ганна — 86, 206

Татаренко Н. — 236
Таут-Корсо Мілі — 42, 88, 90
Терешко Юрій — 154
Террі Аліса — 208

Токарська Валентина — 201
Трет'якова О. — 44

Ужвій Наталія — 238

Фейдт Конрад — 122
Фербенкс Дуглас — 46

Хейрі Амірзаде — 156

Цесарська Емма — 48, 220

Чаплін Чарлі — 194
Чистякова Валентина — 240

Шагайда Степан — 92
Штюве Ганс — 124

Юго Енні — 158, 222
Юра Гнат — 154, 242
Юрський Ол. — 160

Науково-популярне видання

Упорядник
Мислављський Володимир Наумович

АКТОРИ ТЕАТРУ І КІНО НА ЛИСТІВКАХ «УКРТЕАКІНОВИДАВУ»

Реставрація фотографій *В. Мислављський*

В авторській редакції

Підписано до друку 13.08.2023 р.
Формат 84x90$^{1/16}$. Ум. друк. арк. 14,64.
Друк цифровий. Зам. №. 213.
Наклад 100 прим.
ТОВ «Видавництво Точка»
61024, м. Харків, вул.Гуданова 18,
Свідоцтво про реєстрацію суб'єкту видавничої
справи ДК № 6863 від 02.08.2019 р.